

MAGYARORSZÁG MŰEMLEKJEGYZÉKE

BÁCS-KISKUN MEGYE

MAGYARORSZÁG MŰEMLEKJEGYZÉKE

BÁCS–KISKUN MEGYE

KULTURÁLIS ÖRÖKSÉGVÉDELMI HIVATAL
BUDAPEST
2006

MAGYARORSZÁG MŰEMLEKJEGYZÉKE

Sorozatszerkesztő HARIS ANDREA
SOMORJAY SÉLYSETTE

Munkatárs BARDOLY ISTVÁN

A műemléki revíziót végezték BÉ BALOG ÉVA
BK BOROSSAY KATALIN
CsL CSOMORTÁNY LEVENTE
KCs KERESZTESSY CSABA
LP LŐVEI PÁL
NL NAGY LEVENTE
VM VELLADICS MÁRTA

A jegyzéket összeállította BOROSSAY KATALIN

A jegyzék összeállításában részt vett HAJDÓK JUDIT

Szerkesztette BARDOLY ISTVÁN
HARIS ANDREA

A jegyzéket ellenőrizte HAJDÚ ISTVÁN

Képek KÖH FOTÓTÁR

Címlap: Lajosmizse, Alsóbene, Németh-tanya (trsz.: 8475)

Második oldal: Kiskunhalas, Szentháromság tér, Kálvária-szoborcsoport (trsz.: 6673)

Tervezés és nyomdai előkészítés: KLTD-Film Bt.

ISBN 963 86510 7 5 ö

ISBN 963 7474 01 3

Kiadja: KULTURÁLIS ÖRÖKSÉGVÉDELMI HIVATAL
Felelős kiadó: DR. VARGA KÁLMÁN, a KÖH elnöke

ELŐSZÓ

A MŰEMLÉKJEGYZÉK TARTALMA

A magyarországi műemlékek hivatalos jegyzéke utoljára 1990-ben jelent meg két kötetben, 1988-ban lezárt kézirat alapján. A rendszerváltást követő tömeges utcanév, helyrajzi szám, tulajdonos és funkció változás miatt azonban kiadása a megjelenést követően hamarosan újra aktuálissá vált. Ennek előkészítése folyamán megfogalmazódott az az igény is, hogy az új jegyzék a korábbinál bővebb tartalommal jelenjék meg, és ne csak az adminisztratív-, hanem a művészettörténeti adatok is kerüljenek felülvizsgálatra.

A lehetséges módszerek megfontolása során egyértelművé vált, hogy az új műemlékjegyzéket csak a teljes állományrevízió alapján lehet kiadni. Ez 1996 és 2002 között 95 %-ban elkészült, rendszeres revízió folyik még Somogy- és Baranya megyében, hiánypótlás pedig az egyes jegyzékek szerkesztéséhez kapcsolódóan. A munkában mintegy harminc, elsősorban művészettörténész végzettségű munkatárs vett részt. Az egységes adatfelvétel biztosítása érdekében minden objektumról adatlapot kellett kitölteni, kötött, illetve, szabad szöveges mezőkkel. Az egységes terminológia érdekében az adatlapokhoz kitöltési útmutató készült. A revízió alapvetően helyszíni szemlére épült, és elsődleges feladata az objektumok tényleges helyszíni, illetve földhivatali alaptérképeken történő azonosítása, valamint a szemrevételezéssel megállapítható értékek jegyzékszerű összeírása, valamint az épületekről leolvasható építéstörténeti vázlat összeállítása volt. Nem volt feladat a részletes topográfiai leírás, sem az alapvető szakirodalmon túlmenő forráskutatás. A teljes műemlékállomány helyszíni szemlén alapuló, egységes szempontrendszer szerinti és lehatárolt idő intervallumon belül történő áttekintésére 1960 óta nem volt példa. Több műemlék tartozékainak, berendezésének írásos és bőséges képi dokumentálására most került sor először. Így annak ellenére, hogy a begyűjtött anyag – minden erre irányuló intézkedés ellenére – kétségtelenül nem teljesen egységes, az országos állományrevízió olyan jelentős eredménye a műemlékvédelemnek, amelyre a további felügyeleti tevékenység és kutatómunka épülhet. Az adatlapok teljes tartalma a KÖH műemléki nyilvántartásának adatbázisába kerül, és ott szabályozott feltételek mellett kutatható.

A műemlékjegyzék az állományrevízió során összegyűjtött anyagnak csak egy meghatározott körét s emlékenként egy-egy fotót tartalmaz. Ennek ellenére több információt ad közre egy-egy emlékről, mint a korábbi jegyzék. Az ebből adódó területi következmények és más gyakorlati megfontolások együttesen eredményezték azt a döntést, hogy a jövőben sorozat jelleggel, megyénként adjuk közre a műemlékek jegyzékét. A szövegek (leírások, attribúció, datálás) a revíziós adatlapok alapján íródtak, a jegyzék szerkesztői által esetenként szükségesnek ítélt kiegészítésekkel és módosításokkal. Az egyes szócikkek végén a revíziót végző munkatársunk monogramját adjuk meg.

A MŰEMLÉKJEGYZÉK CÉLJA

A jegyzék szerkesztésekor célunk az volt, hogy a védett emlékeknek ne csak területenként összegyűjtött felsorolását adjuk, hanem segítségével az objektumokat könnyen és egyértelműen azonosítani is lehessen. Hogy ez a látszólag természetes szempont milyen kitüntetett figyelmet érdemel, az éppen a revízió során vált nyilvánvalóvá. A helyrajzi számok, az utcanév és a funkció változásai, a bel-, illetve külterületek átminősítése miatt nem egy emlék azonosítása csak hosszabb kutatás eredményeként volt lehetséges.

Az azonosításnak három feltételét határoztuk meg:

- 1.) Legyen az emlék könnyen megtalálható: ennek érdekében a fontosabb belterületi emlékek esetében lehetőség szerint, a külterületeknél kötelező jelleggel, az utca, házászám, helyrajzi szám szerepeltetése mellett szöveges orientációt is megadtunk.
- 2.) A leírás alapján legyen az objektum egyértelműen felismerhető. Az azonosítást segíti az egy jellemző nézetet ábrázoló fotó.

3.) Amennyiben a védett objektum épületegyüttest alkot, és/vagy a védelem több helyrajzi számot érint, legyen egyértelmű, hogy az együttes milyen alkotóelemekből áll, és azok melyik helyrajzi számon helyezkednek el. A szöveges leírás ezek szerint a szempontok szerint készült, részletes épületleírás nem volt a célunk.

Nem célja a műemlékjegyzéknek egy-egy védett objektum valamennyi műemléki értékkel bíró tartozékának, illetve berendezésének tételes felsorolása. E tekintetben a KÖH műemléki nyilvántartása az irányadó.

A MŰEMLEKJEGYZÉK SZERKEZETE

Általános megjegyzések

A műemlékek településenként, településen belül pedig utcák szerint található meg. Mind a települések, mind az utcák szoros betűrendben követik egymást.

A tájékozódást mutató segítő azoknál a településeknél, amelyeknél az emlékek száma vagy a leírások hossza miatt a teljes emlékanyagot nem lehet könnyen áttekinteni. A mutató a műemlék azonosításának megkönnyítését célozza. Csak olyan településrész-, objektum-, illetve intézmény neveket vettünk fel, amelyek a jelenlegi jegyzékszövegben szerepelnek, vagy az előző jegyzékekben a maitól eltérő néven voltak megtalálhatók. Településrészekre a mutatóban lehet keresni. A belterületi településrészekben fekvő műemlékeket az adott utcához soroltuk, és a településrészt a leíró szövegben megemlítettük. A külterületi emlékek a település végén található, vastagon szedett „Külterület” alfejezetben szerepelnek, több nevesített külterület esetében azok betűrendjében, egyébként a helyrajzi számok növekvő sorrendjében.

Amennyiben egy objektumot műemlékpolitikai okból népi emlékként is nyilvántartunk, akkor ezt – a korábbi jegyzéktől eltérő módon – a leírás végén „népi műemlék” megjegyzéssel jelezzük.

Kérdőjellel jeleztük, ha a datálás vagy az attribúció szakirodalommal nem támasztható alá, vagy a szakirodalom kérdésesként kezeli.

A fejléc adatairól

1. Objektum neve – törzsszám

A fejléc első sora a műemlék eredeti rendeltetésének megfelelő nevet tartalmazza. Mögötte zárójelben templom esetében annak titulusa, más épületeknél indokolt esetben az eredeti rendeltetéstől eltérő, mai használatra utaló intézmény név (pl. városháza, múzeum, szálloda, oktatási intézmény hivatalos neve, stb.) olvasható.

A törzsszám (trs.) a műemlék egyetlen soha nem változó adata. A gyors azonosítás, illetve a törzsszám szerinti keresés lehetősége végett az objektummal egy sorban, a fejléc jobb szélén kiemelten jelenik meg.

Összetartozó műemlék részek vagy történetileg egy együttest alkotó műemlékek sokszor külön törzsszámon lettek műemlékké nyilvánítva. Előfordulhat ezért, hogy egy fejléc alatt a leíró részben több, külön törzsszámmal rendelkező objektum szerepel. A törzsszámot ezekben az esetekben is az objektummal egy sorban tüntetjük fel.

2. Utca, házszám

Egy utcán belül, amennyiben a számozás ezt lehetővé teszi, először a templomot adjuk meg, ezt követi a parókia, majd egyéb objektumok, pl. szobrok következnek.

Házszám nélkül említünk egyes műemlékfajtaikat (elsősorban templomokat), amennyiben a topográfiai azonosítás szempontjából a házszám közömbös vagy éppen zavaró.

Előfordul, hogy a műemlék nem köthető nevesített közterülethez. Az ilyeneket a település végéhez soroltuk, és a leírásban kitértünk a településen belül elfoglalt helyükre.

3. Helyrajzi szám

Ha egy helyrajzi számon és egy címen (pl. temetőben) több, külön törzsszámmal védett objektum van, akkor az együttesre utaló műemlék megnevezés alatt a közös adatokat egyszer adjuk meg. Ezt követően külön címszavanként következnek a műemlékek leírása. Ilyen esetben az emlékeket mutatóztuk. Ezt az eljárást követtük, tekintet nélkül arra, hogy a teljes együttes védett-e vagy sem. (Védett együttes mellett mindig törzsszám szerepel.)

Ha több helyrajzi szám is tartozik egy törzsszámhoz, akkor a fejlécben valamennyi számot feltüntettük. Amennyiben ilyen esetben több elemből álló műemlékről van szó, akkor a leíró részben minden külön említett elem után zárójelben megadjuk a vonatkozó helyrajzi számot.

4. Stílus

A műemléket jelenleg meghatározó, domináns stílusjegy alapján került meghatározásra. Egyéb, érzékelhető stíluselemekre a leíró részben utalunk.

5. Datálás

A műemléket jelenleg leginkább jellemző építési dátum. Korábbi építési periódusokra, illetve későbbi átépítésekre a történeti részben utalunk, fennmaradt részletek esetén lehetőség szerint azokra vonatkoztatva.

A leírás

A műemlékek leírása tartalmilag öt szakaszból áll, amely folyamatos szöveggént jelenik meg.

Az objektum topográfiai meghatározása a műemlék településen belüli vagy ahhoz viszonyított helyét adja meg, amennyiben ez az azonosításhoz nélkülözhetetlen, avagy azt segíti.

Az emlék jellegének leírása utal a környezettel való kapcsolatra (tájékozás, beépítés módja, környező terepviszonyok, amennyiben ezek jellemzőek), alaprajzi elrendezésre, tömegre és a jellegzetes homlokzati elemekre (pl. rizalitok, erkélyek, stb.). Részletes homlokzatleírás nem volt cél.

Belső építészeti részletet csak akkor említünk meg, ha ez tartozékként jelentős, esetleg a datálás vagy a stílus meghatározás alapjául szolgált. Ezt követi az épület tartozékainak és berendezésének utalásszerű ismertetése (alfestés, üveglak, berendezés), az adott elem után zárójelben az ismert mesterek nevével; az orgonát külön említjük, amennyiben hangszerként is műemléki értékkel bír. A mesternevekre, berendezésre történő utalás jelzésszerű, tételes információért a KÖH műemléki nyilvántartásához kell fordulni.

A leírást az építéstörténet lényegesnek ítélt momentumainak felsorolása követi, a fejléc tartalmának megismétlése nélkül. Csak olyan adatokat szerepeltetünk, amelyek az építéstörténet szempontjából meghatározóak. A leírásban az építész és az építtető nevére, illetve a kivitelezőre külön utalás történik zárójelben. Az épület egyes részleteire vonatkozó építési dátumokat lehetőség szerint a leíró részben, az egyes épületrészek leírása után közöljük.

Bács-Kiskun megye műemlékeinek revíziójára 1998-ban került sor, a kéziratot 2006. február 1-én zártuk le. A műemlékjegyzék a KÖH hivatalos kiadványa, amely a Műemlékvédelmi Tudományos Intézet gondozásában jelenik meg.

2006. február 27.

Haris Andrea – Somorjay Sélysette

RÖVIDÍTÉSEK

D – dél

É – észak

ev. – evangélikus

gör. kat. – görög katolikus

hrsz. – helyrajzi szám

K – kelet

KÖH – Kulturális Örökségvédelmi Hivatal

MJT - műemléki jelentőségű terület

MK – műemléki környezet

Ny – nyugat

r. k. – római katolikus

ref. – református

trsz. – műemléki törzsszám

u. – utca

AKASZTÓ

R. k. templom (Kisboldogasszony)

669

Fő u. 42.
 hrsz.: 2/1
 modern
 1939

Szabadon álló, egyhajós, poligonális szentélyzáródású templom, Ny-i oldalhomlokzatának É-i szakasza előtt toronnyal, a hajó mindkét végén kontyolt nyeregtetővel, K-i oldalához kapcsolódó, poligonális alaprajzú, ún. Hősök kápolnájával, a szentély Ny-i oldalához kapcsolódó sekrestyével. É-i homlokzata előtt csúcsíves nyílásokkal áttört újabb, nyeregtetőű előcsarnok. A hajó oldalfalain és a szentély sarkain támpillérek. A hajó csúcsíves tartók közötti szegmentdongás boltozattal, a szentély fiókos dongaboltozattal fedett, a Hősök kápolnája és a hajó bejárati oldalán elhelyezkedő karzat síkmennyezetes. Falképek, festett üvegablakok: 1977. Berendezés: jellemzően 19. század vége, 20. század; főoltárkép: 1873 (Joseph Kessler); keresztút: 1968 (Prokop Péter). Orgona: 1883 (Angster József). Korábbi, középkori templom felhasználásával épült 1744-ben, tornya középkori eredetű, felső része barokk. 1829-ben átépítették. 1897-ben két oldalhajóval bővítették, 1938–1939-ben hosszengelyét kilencven fokkal elforgatva, D-i irányban új hajót és szentélyt építettek hozzá (építész: Möller Károly). Előcsarnoka 1959-ben épült.

KCs

ALSÓBENE > LAJOSMIZSE

APOSTAG

R. k. plébániaház

625

Damjanich u. 11.
 hrsz.: 38
 barokk
 1777

Az r. k. templomtól (trsz.: 626) Ny-ra, szabadon álló, L alaprajzú, földszintes lakóház, ÉK-i homlokzata fölött csonkakontyolt nyeregtetővel. Udvari homlokzatán tornác, beton oszlopszékerekre helyezett faoszlopokkal, az eresz alatt apácárcsos árnyékvetővel. Egytraktusos elrendezésű, síkmennyezetes helyiségekkel, 19–20. századi nyílászárók. Épült 1777-ben, az 1825-ös tűzvész után helyreállították, a 20. század elején felújították.

VM

R. k. templom (Urunk Mennybemenetele)

626

Damjanich u. 17.
 hrsz.: 39
 barokk
 1777

Szabadon álló, egyhajós, szegmentíves szentélyzáródású, DNy-i homlokzati tornyos templom, a szentély felett kontyolt nyeregtetővel, a szentély DK-i oldalához kapcsolódó sekrestyével. Csehüveg boltozatú hajó és szentély, a hajó bejárati oldalán karzat. Falképek: 20. század. Berendezés: jellemzően 19–20. század. Orgona: 1745 (Paszter

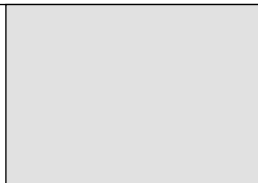
669

625

626

628

10004

627

Kristóf), átépítve: 1868 (Bakos Károly). Épült 1776-ban (Stern Mihály kőműves, Tünshiern Mihály ácsmester), az 1825-ös tűzvész után helyreállították.

VM

Ev. templom**628**

Hunyadi János u. 14.

hrsz.: 591

klasszicista

1828

Szabadon álló, egyhajós, kosárirves záródású, K-i homlokzati tornyos templom, a záródás fölötti kontyolt nyeregtetővel. A hajó É-i és D-i homlokzatát támpillérek tagolják. Csehboltozatos belső tér, a bejárati oldalon falazott, illetve fából épült karzat. Berendezés: 18. század vége, 19. század eleje. Orgona: 1854 (Komornik Nándor), átépítve. Az első templom a 18. század elején épült, 1786-ban leégett, helyreállították, de 1809-ben ismét leégett. 1820 elején a helyreállított templomot megnagyobbították, de 1825-ben az is leégett. A jelenlegi templom 1827–1828-ban épült. A telken: a templomtól É-ra, L alaprajzú, földszintes, nyeregtetős lelkészlak, 19. század.

VM

Rabbiház**10004**

Iskola u. 1.

hrsz.: 601

klasszicista

19. század első fele

A zsinagógától (trsz.: 627) É-ra, szabadon álló, téglalap alaprajzú, földszintes, nyeregtetős épület. D-i, udvari homlokzata előtt alacsonyabb gerincű, nyeregtetős veranda, attól Ny-ra falazott pilléres, lombfűrészelt mellvédű tornác. Egytraktusos elrendezésű, síkmennyezetes belső terek. Épült a 19. század első felében.

VM

Zsinagóga (faluház, könyvtár, kiállítótér)**627**

Iskola u. 5.

hrsz.: 600

klasszicista

1822

Szabadon álló, téglalap alaprajzú, kontytetős épület. Rövidebb homlokzatain kis kiülősű, kettős lizénákkal határolt középízalait vakablakkal, a homlokzatok széléin kettős lizénák. A férfi bejárat a Ny-i homlokzat D-i tengelyében, az emeleti karzatra vezető női bejárat az É-i homlokzat Ny-i tengelyében található. Az előtér és a négy középpillérral tagolt zsinagógai tér csehsüveg boltozatos, stukkós díszítésű hevederekkel, a tér középpontjában a bima emelvény. A tér Ny-i oldalán bábos korlátos, falazott karzat, a K-i fal középtengelyében tórafülke. Az 1768-ban épült zsinagóga 1820-ban leégett, a jelenlegi épület a korábbi maradványainak felhasználásával 1822-ben épült. 1987-ben helyreállították.

VM

BÁCSALMÁS

R. k. templom (Szent Kereszt felmagasztalása)

606

Hősök tere
 hrsz.: 1274
 historizáló
 1905

Szabadon álló, kereszthajós, K-i homlokzati tornyos, nyeregtetős templom. A szentély és a keresztoszárak félköríves záródásúak, a szárak csatlakozásánál sekrestyék, emeletükön oratóriummal. A K-i homlokzaton karzatszint magasságú oszloppárokra helyezett, íves timpanonnal lezárt kapuépítmény, mellette félköríves záródású szoborfülkékben Szent Orbán és Szent Flórián szobra. Dongaboltozatos főhajó, a bejárati oldalon karzat. Festett üveglablakok: 1904–1905 (Zsellér Imre). Berendezés: jellemzően 20. század eleje; főoltár: 1905; keresztelőkút: 1905 (Zsolnay-gyár); kálvária-sorozat: 1905 után (Zsolnay-gyár; Apáti Abt Sándor, Mack Lajos). 1971–1972-ben elbontották szőszékét és a mellékoltárokat, melyek most a karzaton, illetve a cserkészek oratóriumában találhatóak. A templom 1821–1823-ban épült, 1904–1905-ben kereszthajóval és kapcsolódó terekkel bővítették (építész: Petrovác Gyula).

BK

Siskovics-kúria (Gyűjtemények Háza)

9954

Hősök tere 7.
 hrsz.: 1264/1, 1264/2
 historizáló
 19. század második fele

Szabadon álló, eredetileg téglalap alaprajzú, földszintes, kontyolt nyeregtetős épület. D-i, Hősök terei homlokzatán kis kiülésű, timpanonos középrizalit. Udvari homlokzata előtt faoszlopos tornác fűrészelt eresszel és mellvéddel, közepén falazott oszlopos, nyeregtetős, nyitott verandával. A veranda K-i felét és a homlokzat további részét az épületet L alakra bővítő, későbbi udvari szárny takarja el. Kétraktusos elrendezésű, átépítve. Fürdőszoba vörösréz kályhával, valamint padlóburkolatok, nyílászárók, kályha, 20. század első fele. Épült a 19. század második felében. 1896-ban Siskovics József országgyűlési képviselő birtokában volt, majd 1913–1944-ig Fischof Béla ügyvéd lakta. 1950-től orvosi rendelő volt. 1987–1988 között az új funkciónak megfelelően felújították. A toldalékban faragó műhely, a telken álló fészerben nyári kézműves műhely és kiállítótér található.

BK

Csauscher-palota

10634

Hősök tere 3.
 hrsz.: 1284
 historizáló
 1926

Csatlakozó beépítésben álló, L alaprajzú, egyemeletes, nyeregtetős saroképület. A sarok 45 fokban lemeztett, mindkét homlokzatra átforduló, áttört mellvédű erkéllyel, felett cikkelyes kupola építménnyel, az erkély két oldalán konzolokra támaszkodó, kis kiülésű, ívelt oromfallal lezárt emeleti rizalittal. A Hősök terei homlokzat É-i tengelyében erkély, amelyhez D felől konzolokra támaszkodó, ívelt oromfallal lezárt emeleti rizalit csatlakozik. A sarokrész főpárkányán és az emeleti sarokrizalitok két oldalán a tudományokat és művészeteket szimbolizáló szobrok. Az udvari homlokzatokon függőfolyosó,

606

9954

10634

a K-i szárny udvari homlokzatán szegmentívesen kiugró, egy emelettel magasabb épületterész. A K-i, Hősök terei szárny udvari homlokzatához Z alaprajzú földszintes melléképület csatlakozik. Kétraktusos elrendezésű, részben átalakítva. Eredeti nyílászárók, padlóburkolatok, mennyezeti stukkók és színes üvegű felülvilágítók. K-i szárnyban két lépcsőház. Építtette Csaucher Ádám szőlőbirtokos és kereskedő lakás és bolt céljára 1926-ban (Kóbor Ferenc bácsbokodi építőmester).

BK

10635

Ulrich-palota

10635

Hősök tere 4.

hrsz.: 1285

historizáló

1925

Zártorú beépítésben álló, L alaprajzú, egyemeletes, nyeregteretős saroképület. A 45 fokban lementszett sarkon, a K-i szárny D-i tengelyében és az É-i szárny harmadik tengelyében konzolok tartotta, lépcsős oromfallal lezárt emeleti rizalit, a sarkon csonka gúla alakú tetővel. A K-i szárnyon lévőhöz É-ről nyitott erkély kapcsolódik. Az épület földszintjén működő gyógyszerár bejárata a sarkon, a lakóház az É-i szárny rizalitjának tengelyében, voutákkal lezárt kőkeretben. A lépcsőházban egykorú mennyezetfestmény. A földszint belső terei átalakítva, a patikaszekrények és a raktárak nyílászárói eredetiek. Építtette Ulrich Károly kereskedő lakás és bolt céljára 1925-ben (Kóbor Ferenc bácsbokodi építőmester).

BK

BÁCSBORSÓD

608

Latinovits-kúria

608

Bajcsy-Zsilinszky Endre u. 9.

hrsz.: 385

klasszicista

1853

Emelkedő terepen, szabadon álló, téglalap alaprajzú, kontyolt nyeregteretős épület. É-i homlokzata kétszintes, a homlokzat közepén timpanon. D-i, kerti homlokzata földszintes, középrizalittal, melynek timpanonjában vouták között a Latinovits-címer, alatta kronosztikonos felirat: 1772. Kétraktusos elrendezésű, az alsó szinten fiókos dongaboltozatos helyiségek, kőkeretes ajtókkal, a felsőn síkmennyezetes helyiségek, mennyezeti stukkókkal a 20. század első feléből, kályhákkal, kályhamaradványokkal és nyílászárókkal, 19–20. század. Az 1772-ben épült kúria 1853-ban leégett. Akkori tulajdonosa, Latinovits Frigyes építtette újjá, ekkor nyerte el mai formáját. 1934-től az r. k. plébánia működött benne. 1986-ban új tulajdonos birtokába került, 1988-ban és 1998-ban felújították.

BK

R. k. templom (Szent Kereszt feltalálása)

607

Szabadság tér 8.

hrsz.: 46

késő barokk

1781

Szabadon álló, egyhajós, szegmentíves szentélyzáródású templom, D-i homlokzata előtt toronnyal, a szentély felett kontyolt nyeregetetővel, a szentély K-i oldalához kapcsolódó sekrestyével. A tornyos szegmentíves záródású kapu, a karzatablak záródása fölött a Latinovits-család kőcímere. Csehsüveg boltozatos hajó és szentély, a hajó bejáratí oldalán karzat. Falfestmények: 1934 (id. Éber Sándor). Festett üvegablakok: 1916. Orgona: 1896 (Angster József). Épült 1781-ben, 1854-ben megújították. A templom előtt: feliratos talapzaton álló feszület, 1832.

BK

607

BAJA*Mutató:*

Attila u. 2. > Szentháromság tér 3., Reich Farkas és Fiai cég áruháza
 Bajai Takarékpénztár > Szentháromság tér 2.
 Bajaszentistván
 Bogner-ház > Oroszlán u. 10.
 Bartók Béla u. 2–4. > Eötvös József u. 1., lakóház
 Bartók Béla u. 6. > Eötvös József u. 3., lakóház
 Batthyány Lajos u. 9. > Szabadság u. 6., Kis szerb templom
 Deák Ferenc u. 2. > Szentháromság tér 1., városháza
 Eötvös József u. 2. > Szentháromság tér 11., Fischer-féle alapítványi ház
 Ferences kolostor > Deák Ferenc u. 4.
 Ferences templom > Deák Ferenc u. 4.
 Fischer-féle alapítványi ház > Szentháromság tér 11.
 Görögkeleti szerb templom > Táncsics Mihály u. 21.
 Grassalkovich-ház > Szentháromság tér 1., városháza
 Gyümölcsoltó Boldogasszony-templom > Szabadság u. 6.
 Hétfájdalmú Szűz-kápolna > Kálvária u.
 Kádár u. 1., Kliegel-ház > Dózsa György u. 18.
 Kálvária-kápolna > Kálvária u.
 Kis szerb templom > Szabadság u. 6.
 Kliegel-ház > Dózsa György út 18.
 Lagner-síremlék > Rókus u., temető
 Laktanya > Kölcsey Ferenc u. 31.
 Méntelep > Kölcsey Ferenc u. 37–39.
 Munkácsy Mihály u. 14. > Kölcsey Ferenc u. 12., lakóház
 Nagy István Képtár > Arany János u. 1., Vojnich-kúria
 R. k. templom > Szent Imre tér
 Reich Farkas és Fiai cég áruháza > Szentháromság tér 3.
 Sóraktár > Kölcsey Ferenc u. 33–35., lakóház
 Spitzer-féle szeszgyár > Kölcsey Ferenc u. 23–25.
 Szabadság u. 1–3. > Szentháromság tér 3., Reich Farkas és Fiai cég áruháza
 Szent Antal-templom > Deák Ferenc u. 4.
 Szent Flórián-szobor > Szent Imre tér

Szent Miklós-templom > Táncsics Mihály u. 21.
 Szent Péter és Pál apostolok-templom > Szent Imre tér
 Szent Rókus-kápolna > Rókus u., temető
 Szentháromság-szobor > Szentháromság tér
 Szerb alapítványi ház > Szabadság u. 6.
 Takarékpénztár > Szentháromság tér 2.
 Táncsics Mihály u. 28. > Telcs Ede u. 1., lakóház
 Telcs Ede szülőháza > Telcs Ede u. 1., lakóház
 Temető > Rókus u.
 Templomok > Deák Ferenc u. 4., ferences templom; Kálvária u., Kálvária-kápolna;
 Rókus u., temető, Szent Rókus-kápolna; Szabadság u. 6., Kis szerb templom;
 Szent Imre tér, r. k. templom; Táncsics Mihály u. 21., görögkeleti szerb templom
 Tóth Kálmán szülőháza > Tóth Kálmán u. 10.
 Türr István Múzeum > Szentháromság tér 2.
 Városháza > Szentháromság tér 2.
 Vojnich-kúria > Arany János u. 1.
 Zsidótemető > Szegedi út
 Zsinagóga > Munkácsy Mihály u. 9.

Vojnich-kúria (Nagy István Képtár)

523

Arany János u. 1.
 hrsz.: 801
 klasszicista
 1830 körül

Szabadon álló, téglalap alaprajzú, földszintes, kontyolt nyeregtetős épület. DK-i sarkán kör alaprajzú sarokrízalit. D-i, utcai homlokzatán pilaszterekkel tagolt, timpanonnal lezárt középrízalit. A pilaszterfejezetek Kossuth-címerekkel díszítettek, a timpanonban a birtokos család címere. É-i, kerti homlokzata előtt négyoszlopos, timpanonos portikusz, attól Ny-ra kosárirés, árkádós folyosó. Kétraktusos elrendezésű, jelentősen átalakítva. Síkmennyezetes helyiségek, mennyezeti gipszrózsákkal, kályhafülkékkel, az egyikben klasszicista kályhával. Feltehetően Vojnich György építtette az 1830-as években. Később a Herczföld, majd az 1920-as évektől a Grünhut család tulajdonába került. 1947–1952 között Rudnay Gyula festőiskolája működött itt, 1985-től múzeum. 2003-ban részben felújítva.

BK

Lakóház

524

Árpád u. 13.
 hrsz.: 928/1
 barokk
 18. század

Csatlakozó beépítésben álló, téglalap alaprajzú, egyemeletes, kontyolt nyeregtetős épület. Utcai homlokzatának D-i tengelyében vízszintes záródású bejárat, az emeleten a harmadik és a negyedik ablaktengely között üres szoborfülke. Az utcai homlokzathoz D-i irányból falazott kerítés csatlakozik, újabb vaskapuval. D-i, udvari homlokzatának földszintjén három beüvegezett, félköríves árkád, a K-iben bejárattal, fölötté az emeleten beüvegezett, félköríves nyílással. Kétraktusos, oldalfolyosós elrendezésű, átalakítva. Az emeletre falépcső vezet, kovácsoltvas korláttal. Épült a 18. században. Udvarában: újabb melléképületek.

BK

523

524

Ferences templom (Szent Antal)

526

Deák Ferenc u. 4.

hrsz.: 526

barokk

1763

Szabadon álló, keletelt, egyhajós, félköríves szentélyzáródású, a szentély felett kontyolt nyeregretős templom, törtvonalú oromzattal lezárt Ny-i homlokzatához a D-i oldalon csatlakozó toronnyal, a templom É-i oldalához kapcsolódó kolostorszárnyakkal (trsz.: 525), illetve a templom sekrestyéjével. A Ny-i homlokzat két szélső tengelyében, a karzatszínten, félköríves szoborfülkék, Szent Ferenc és Pádúai Szent Antal szobrával. Az oromzat középtengelyében félköríves fülkében Immaculata-szobor, 1740. A szobor fölött, a timpanonban, Istenszeme-ábrázolás. Az oromzat szélein kővázák. Vízsíntes szemöldökpárkánnyal lezárt főbejárata fölött renoválási felirat. A D-i homlokzat szélső ablaktengelye alatt kialakított szoborfülkében Mater Dolorosa-szobor, 1740. Csehüveg boltozatú hajó és szentély, a hajó bejárati oldalán karzat, alatta előcsarnok és Szentsír-kápolna. A templom szentélye és a sekrestye alatt kriptá. A falakon síremlékek: 18–19. század. Falképek: a hajó és a szentély boltozatán: 1948–1950 (Kontuly Béla); Szentsír-kápolnában: 19. század. Festett üvegablakok: 1902. Berendezés: jellemzően 18. század; mellékoltárkép: 1780–1800 (Falconer József?); szószék: 1771; stallumok a kóruson: 1772 (Lukács testvér); Szentsír-kápolna kovácsoltvas rácsa: 18. század második fele; főoltárkép: 1844 (Wagner József); több szent szobra: 1897–1900 (Ferdinand Stuflessner). Orgona: 1925 (Angster József és Fia Rt.). A városban már a középkorban megtelepedett ferencesek a török hódoltság után, 1697-ben tértek vissza. Ideiglenes templomuk és rendházuk a Rákóczi-szabadságharc idején elpusztult s csak 1717-ben állították helyre. A jelenlegi templom 1732–1734 között épült, tornya 1763-ban készült el, de az épület végleges befejezésére csak 1796-ban került sor. Az 1840-es nagy tűzvészben tetőzete elégett. A kapu fölötti felirat tanúsága szerint a templomot 1928–1929-ben megújították, ekkor alakították ki tornyán, az órapárkány felett, a tűzkiáltó erkélyt (építész: Nagy Márton).

BK

526

Ferences kolostor

525

Deák Ferenc u. 4.

hrsz.: 527/5

barokk

1721 után

A ferences templom (trsz.: 526) É-i oldalához kapcsolódó, négy szárnyból álló, szabályos kolostornégyszöget alkotó, egyemeletes, nyeregretős épület. Bejárata a Ny-i szárnyon, közvetlenül a templom főhomlokzata mellett. Egytraktusos, oldalfolyosós elrendezésű, belső terei fiókos dongaboltozatúak, jelentősen átalakítva. A templom sekrestyéje a kolostor DK-i sarkában helyezkedik el. Berendezés: sekrestyében: 18. század. A refektórium kőkeretes, ferences címerrel díszített ajtaja jelenleg a templom és a kolostor közötti előcsarnokban. A mai kolostor alapkövét 1721-ben tették le. Az 1840-es nagy tűzvészben tetőzete elégett. 1952-ben államosították az épület és lakásokat alakítottak ki benne. 1989-ben kapta vissza a ferences rend és megkezdődött az épület helyreállítása.

BK

525

534

Lakóház

534

Deszkás u. 21.
 hrsz.: 1007/1
 késő barokk
 18. század vége

Fésűs beépítésben álló, téglalap alaprajzú, földszintes, mindkét végén felső csonkakontyolt nyeregtetőű épület. Utcai homlokzatához kétoldalt falazott kerítés csatlakozik. A homlokzat D-i tengelyében bejárat, orommezejében két padlásablak között félköríves szoborfülke, benne Szent Flórián-szobor (Domenico Berti luccai kőfaragó?). A DK-i, udvari homlokzaton árkádsor, kosáríves, beüvegezett nyílásokkal. Az ereszcatorna öszszefolyóján felirat, évszámmal és az építető monogramjával: 18 G A 15. Kétraktusos, oldalfolyosós elrendezésű, belső terei síkmennyezetesek, a folyosóról nyíló 18. század végi bejárati ajtóval. Építtette Arnó György városi szenátor a 18. század végén.

BK

535

Kliegel-ház (Liszt Ferenc Zeneiskola)

535

Dózsa György u. 18. – Kádár u. 1.
 hrsz.: 1087/2
 klasszicista
 1817

Szabadon álló, téglalap alaprajzú, egyemeletes, kontyolt nyeregtetőű épület. Utcai homlokzatán kis kiülésű sarokrizalitok, szegmentíves bejárata a homlokzat középtengelyében. Ny-i, udvari homlokzatán beüvegezett árkádsor, kosáríves nyílásokkal. Kétraktusos, oldalfolyosós elrendezésű, síkmennyezetes helyiségek, kivéve a lépcsőházat, amely dongaboltozatos. A lépcsőház bejárata mellett pincelejártat, klasszicista ajtószárnyakkal. A helyiségekben kályhafülkék. Kapuja fölött egykor évszám volt látható: AN 1817. Épült 1817-ben. A 19. században emeletén lakások, földszintjén üzletek voltak. 1983-ban helyreállították.

BK

537

Lakóház

537

Eötvös József u. 1. – Bartók Béla u. 2–4.
 hrsz.: 877
 historizáló
 1881

Az Eötvös József u. – Apponyi u. – Bartók Béla u. határolta saroktelken, zárt sorú beépítésben álló, U alaprajzú, egyemeletes, nyeregtetőű saroképület, az É-i telekhatár mellett újabb melléképületekkel. Az épület utcai homlokzatain közép- és sarokrizalitok. Az Eötvös u. – Apponyi u. 45 fokban leemészett sarka timpanonos lezárású, fölötté, valamint az Eötvös u.-i homlokzat középrizalitja fölött attikapárkány. Az Eötvös József u.-i attikapárkányba illesztett aedikulában kovácsoltvas rács 1881-es évszámmal. Az épület bejárata az Eötvös József u.-i és Bartók Béla u.-i szárny homlokzatának középtengelyében. Az Eötvös József u.-i szárny udvari homlokzatán rizalitszerűen kiugró lépcsőház, tőle D felé beüvegezett, nagyméretű nyílásokkal tagolt udvari folyosó, előtte részben függőfolyosó. Kétraktusos elrendezésű, síkmennyezetes helyiségek, kivéve az Eötvös u.-i szárny kapualját, amely bordás keresztboltozatú. A város építtette bérház céljára 1881-ben (kivitelező: Hunyadi Antal építőmester). 1940-ben felújították (építész: Nagy András).

BK

Lakóház

538

Eötvös József u. 3. – Bartók Béla u. 6.
 hrsz.: 876
 klasszicista (Bartók Béla u. 6.)
 1820 körül
 historizáló (Eötvös József u. 3.)
 1880 körül

Az Eötvös József u. – Bartók Béla u. közti átmenő telken, zártosú beépítésben álló, két épületből összeépült ház. A Bartók Béla u.-i rész L alaprajzú, földszintes, nyeregteretős épület. Vízszintes záródású bejárata az utcai homlokzat D-i tengelyében. Síkmennyezetes helyiségek, egy csehsüveg boltozatos tér kivételével, részben 19. század végi nyílászárók és kályhafűlkék. Épült 1820 körül. Az Eötvös József u.-i épületrész U alaprajzú, egyemeletes, nyeregteretős. Emeletén historizáló vakolat-architektúra, földszintje üzletportálokkal átalakított. A középtengelyben lévő eredeti kapualjat is üzlethelyiségként használják. Háromkarú, vörös mészkö lépcső, kovácsoltvas korlátal. Síkmennyezetes helyiségek, részben 19. század végi nyílászárók. Épült 1880 körül.

BK

538

Kálvária-kápolna (Hétfájdalmú Szűz)

540

Kálvária u.
 hrsz.: 3897/1, 2
 klasszicista
 1836

Domb tetején, szabadon álló, egyhajós, egyenes szentélyzáródású, ÉNy-i homlokzati tornyos, lapos tetejű kápolna, a szentély DNy-i falához kapcsolódó sekrestyével. Homlokzata előtt négyszöves, timpanonos portikusz. A hajó oldalhomlokzatain kis kiülésű középrizalitok. Csehsüveg boltozatos hajó és szentély, a hajó bejárati oldalán karzat. A szentély falában sírkő, 1841. Berendezés: 18–19. század; oltárkép: 1837 (Joseph Schöff). Korábbi, 1795-ben készült kápolna helyén épült 1836-ban (Berger János kőműves és Novák József ácsmester, kivitelező: Gfeller Károly). 1998-ban felújították. A kápolna előtt: Kálvária-szoborcsoport, Szűz Mária, Szent János és Mária Magdolna színezett kőszobraival, 1795, domborművekkel ellátott stációfülkékkel, 1766 (a domborművek utólag erősen átfestve). 1973-ban helyreállították.

BK

540

Lakóház

541

Kölcsey Ferenc u. 12. – Munkácsy Mihály u. 14.
 hrsz.: 1046
 historizáló
 19. század

A Kölcsey Ferenc u. – Munkácsy Mihály u. közötti átmenő telken, a Kölcsey Ferenc u. kiteresésében álló, U alaprajzú, földszintes, nyeregteretős épület. Utcai homlokzatai átalakítva, az eredeti vakolat-architektúra részben a Munkácsy Mihály u.-i homlokzaton maradt meg. Az udvari homlokzatok előtt toldalékok. Vízszintes záródású bejárati kapuja a Ny-i szárny középtengelyében, síkfödémes kapualjjal. Egytraktusos, oldalfolyosós elrendezésű, jelentősen átalakítva. Épült 1810 körül, a 19–20. században erősen átalakították.

BK

541

542

Lakóház

542

Kölcsy Ferenc u. 18/a, b
 hrsz.: 1043
 késő barokk
 19. század eleje

Saroktelken, fésűs beépítésben álló, téglalap alaprajzú, földszintes épület, a Kölcsy Ferenc u. kiteresedésére néző homlokzatán felső csonkakontyolt nyeregtetővel. A K-i telekhatár mellett, földszintes, nyeregtetős melléképület, D-i sarkához kapcsolódó toldalékkal. A két épületet az utcai telekhatáron falazott, pilléres fal köti össze, a kerítésfalban kosáríves kapuval, sugaras díszítésű faragott kapuszárnyakkal. A főépület udvari homlokzatán árkádíves tornác. Épült a 19. század elején.

BK

543

Lakóház

543

Kölcsy Ferenc u. 21.
 hrsz.: 1347
 historizáló
 19. század második fele

Utcavonalon álló, L alaprajzú, földszintes, nyeregtetős épület. Utcái homlokzatán konzorsoros zárópárkány, kis kiülési középízalít, benne két ablak által közrefogott, kosáríves záródású kapu, faragott szárnyakkal. Kétraktusos, oldalfolyosós elrendezésű, részben átalakítva. Csehsüveg boltozatos helyiségek, síkmennyezetes kapualj. 19. századi nyílászárók, köztük egy lakásajtó, faragott szárnyakkal, eredeti vasalatokkal, oroszlanos lunettarácsal. A 19. század elején, klasszicista stílusban épült, majd a század folyamán historizáló stílusban átalakították. Udvarán: több melléképület, köztük – a Ny-i telekhatáron – egy téglalap alaprajzú, É-i végén felső csonkakontyolt, nyeregtetős ház.

BK

544

Spitzer-féle szeszyár épületei

544

Kölcsy Ferenc u. 23–25.
 hrsz.: 1348/5
 késő barokk
 19. század eleje

Egy helyrajzi számon álló egykori gazdasági és üzemépületek együttese. A malátaerjesztő (Kölcsy Ferenc u. 23.) az utcavonalra merőlegesen, szabadon álló, téglalap alaprajzú, Ny-i oldalán kettő, a K-i oldalán egy szint és padlásteres, nyeregtetős épület. K-i homlokzatához zárt közlekedő folyosót toldottak, É-i homlokzatához modern üzemépület kapcsolódik. Földszintje kétraktusos elrendezésű, csehsüveg boltozatos, valamint újabban kialakított síkfödémes helyiségekkel. Emelete D-i részén a magtár helyisége gerendamennyezetes, oldalfalain egykori boltozatra utaló nyomokkal. É-i részén, a kétraktusos lakásban teknőboltozatos helyiség, megosztva, a többi helyiség síkmennyezetes, a lakásban kályhafülkék, fűtőnyílás, 19. századi nyílászárók. Pincéje négyhajós, pillérekre boltozott csehsüveggel fedett, a sörgyártáshoz szükséges erjesztőkádák töredékeivel. A magtár (Kölcsy Ferenc u. 25.) az utcavonalra épült, szabadon álló, téglalap alaprajzú, két szint és két padlásszintes, nyeregtetős épület. Egy része irodák, üzlet céljára átalakítva, új közfalakkal, nyílásokkal, nyílászárókkal és síkmennyezettel; többi részében fafödémek. A két épületet falazott kerítésfal köti össze, benne gyalogkapuval és kocsiajtóval. A malátaerjesztőhöz csatlakozó üzemi épületen kívül a telken egy másik épület is áll, központi tornyán évszámokkal: 1901, 1937, 1977. A telken már 1772-ben is sörgyár működött. Spitzer Károly 1848 előtt vette meg az

épületeket, 1864-től szesz- és ecetgyárat is működtetett itt. A 19. század első felében emelt épületeket többször átalakították.

BK

Laktanya

546

Kölcsey Ferenc u. 31.

hrsz.: 1359

historizáló

1850 körül

A ménteleppl (trsz.: 548) azonos hrsz.-on. Négy utca határolta telek K-i szélén, szabadon álló, eredetileg L alaprajzú, egyemeletes, nyeregteretős épület. Kölcsey Ferenc u.-i szárnyának K-i végéhez, a Honvéd u. vonalán alacsonyabb tetőgerincű, egyemeletes, nyeregteretős épületrész, ahhoz földszintes, szintén nyeregteretős épületrész kapcsolódik. Kölcsey Ferenc u.-i homlokzatának középtengelyei fölött timpanonos attika, a földszint középtengelyében nagyméretű, szegmentíves záródású kapu. A D-i és a Ny-i szárny udvari homlokzatának földszintjén félköríves, emeletén kosáríves árkádsor, részben beüvegezte, illetve befalazva. Belső terei háromhajós szerelőcsarnokokká alakítva. 1850 körül épült a Magyar Királyi 4. Huszárezred Bajai Osztályának. 1900 körül emeletet építettek rá. Jelenleg gyárépület.

BK

546

Lakóház

547

Kölcsey Ferenc u. 33–35.

hrsz.: 1360/2

barokk

18. század második fele

Szabadon álló, téglalap alaprajzú, földszintes, kontyolt nyeregteretős épület. Utcai homlokzatán széles, kis kiülésű középrizalit. A homlokzat két végéhez falazott kerítés kapcsolódik, benne egy-egy gyalogkapuval és kosáríves nyílású kocsiáthajtóval, a kapupilléreken bábokkal. Udvari homlokzatán kosáríves árkádsor, részben beüvegezett nyílásokkal, K-i végén alacsonyabb toldalék. Kétraktusos, oldalfolyosós elrendezésű, teknő-, donga- és keresztboltozatú helyiségekkel, a teknőboltozatok közepén stukkódísz. A 18. század második felében épült királyi sóraktár céljára, a 19. század második felében átalakították.

BK

547

Méntelep

548

Kölcsey Ferenc u. 37–39.

hrsz.: 1359

historizáló

1860-as évek

A laktanyával (trsz.: 546) azonos hrsz.-on, négy utca határolta telek Ny-i részén, az utcavonaltól beljebb, szabadon álló, egyemeletes, keretes beépítésű épület. D-i szárnya egyemeletes, kontyolt nyeregteretős, a többi szárny földszintes, nyeregteretős. A D-i szárny homlokzatán széles, kis kiülésű rizalit, középrésze fölött lépcsős kialakítású attikafallal, középtengelyében félköríves kapu. A D-i szárny homlokzatának szélein és az istállószárnyakon szegmentíves kapuk. Kétraktusos, oldalfolyosós elrendezésű, részben átépítve. Földszintjén és emeletén szegmentíves harántdongás, valamint csehüveg boltozatos, illetve síkfödém helyiségek. Kapualja csehüveg boltozatos, lépcsője kétkarú, szegmentíves dongaboltozattal, a pihenőkben csehüveg boltozattal. A D-i homlokzat

548

szélső kapui hat pillérrel három hajóra tagolt, csehsüveg boltozatokkal fedett kocsiszín-
nekbe és istállóba vezetnek, itt több faoszlop, gerenda és vaskarika. Épült a 19. század
első felében, az 1860-as években átalakították. A telken: több újabb épület.

BK

551

Zsinagóga (Ady Endre Városi Könyvtár)

551

Munkácsy Mihály u. 9.

hrsz.: 1037/2

klasszicista

1845

Szabadon álló, téglalap alaprajzú, kontyolt nyeregterős épület. Utcai homlokzata két végéhez pilléres téglakerítés csatlakozik, kovácsoltvas ráccsal és kapukkal. Utcai homlokzatán kettős féloszlopokkal és pilaszterekkel kialakított, timpanonnal lezárt álportikus, frízében felirattal, középtengelyében vízszintes záródású bejárati kapuval. Ny-i homlokzata előtt pilléres portikus, négyoszlopos, timpanonnal lezárt előreugró középrésszel, s hozzá vezető lépcsősorral. A főparkány frízében héber betűs felirat. Az innen nyíló előcsarnok két szélső bejárata a női karzatra vezet, a középső a férfibejárat. A csehsüveg boltozatos zsinagógai teret a női karzaton alátámasztó kettős pillérek három részre osztják. Három oldalon báboskorlátos emeleti karzat, a bejárati oldalon egy alacsonyabb, öntöttvas oszlopokra állított, íves, báboskorlátú karzat. A boltozatokon díszítőfestés, a tóraszekrény építménye körül festett drapéria. Az előcsarnok két oldalán vörös mészkő kézmosó és tábla az 1840-es tűzvész emlékére, illetve perselyek a szegények részére. Épült 1845-ben (kivitelező: Frey Lajos, kivitelező: Novák János ácsmester). 1890-ben felújították, ekkor készült a Ny-i oldalon lévő karzat, az orgona és a díszítőfestés. Újabb felújítására 1920-ban került sor. 1944-ben raktárnak és műhelynek használták. 1970-ben vásárolta meg a város. 1985-ben az új funkcióinak megfelelően helyreállították. A telek Ny-i sarkában: téglából épült, félköríves árkádsoros hősi emlékmű.

BK

549

Bogner-ház

549

Oroszlán u. 10.

hrsz.: 810

klasszicista

1810 körül

Zártorú beépítésben álló, L alaprajzú, földszintes, nyeregterős ház. ÉNy-i, udvari szárnya újjáépítve. Utcai homlokzata D-i tengelyében kosáriréses kapu, a homlokzaton kis kiülésű, kettős féloszlopokkal tagolt középrizalit. Az utcai szárny egytraktusos, oldal-folyosós elrendezésű, síkmennyezetes helyiségekkel, 20. századi nyílászárókkal. Épült 1810 körül. 1922-től itt működött Bogner Ferenc sütődéje. 1939-ben erősen megújították. 1996-ban felújították.

BK

Szent Rókus-kápolna

553

Rókus u.

Temető

hrsz.: 3507/1, 2, 3, 4, 5

késő barokk

1795

A Deák Ferenc u. – Rókus u. – Csendes u. által határolt temetőben, dombon, szabadon álló, keletelt, egyhajós, szegmentíves szentélyzáródású, Ny-i homlokzati tornyos kápolna, a szentélyhez D felől nyitott előcsarnokos, újabb sekrestye kapcsolódik. Ny-i homlokzata előtt két pilaszterpárral tagolt, zárópárkánya felett vázákkal és timpanonnal lezárt előcsarnok, a homlokzat szélső tengelyeiben kosárvíves záródású szoborfülkék, kisméretű Szent Sebestyén és Szent Rókus szoborral. Csehsüveg boltozatos hajó és szentély, a hajó bejárati oldalán karzat. Falképek: 1941 (id. Éber Sándor). Berendezés: jellemzően 18. század második fele; mellékoltár: 1755. Orgona: 1870 körül (Dangl Antal), átépítve: 1910 (Angster-orgonagyár). Korábbi, 1739-ben emelt kápolna helyén építette a város 1795-ben. A kápolna külső falain 19. századi sírkövek.

BK

553

Lagner-síremlék

561

Rókus u.

Temető

hrsz.: 3507/1, 2, 3, 4, 5

klasszicista

1818

A Rókus-kápolna (trsz.: 553) D-i oldala közelében álló síremlék. Elő- és hátlapján bemélyedő tükrösrel díszített, hasáb alakú talapzaton, tükrös kialakítású, lábazati- és zárópárkánnyal ellátott, akrotérianokkal és timpanonnal lezárt sztelé emelkedik. Tetején lépcsős talapzatú kereszt, a keresztszarakra csavarodó drapériával. A sztelé előoldalán a Géníusz vörös mészkőből faragott domborműve: baloldalon ülő nőalak, antik öltözetben, lehajtott fejét és felsőtestét beborító lepelben. Leeresztett jobbában lefelé fordított fáklya, balját az előtte álló pilléren nyugtatja, melyen megkoszorúzott hamveder áll. Készült a Lagner család részére 1818-ban (Dunaiszky Lőrinc). A síremléken későbbi sírtáblák.

BK

561

Kis szerb templom (Gyümölcsoltó Boldogasszony) és alapítványi ház

554

Szabadság u. 6. – Batthyány Lajos u. 9.

hrsz.: 470/1, 2

klasszicista (lakóház)

1840 körül

historizáló (templom)

1843

Azonos törzsszámon, megosztott hrsz.-on álló lakóház és templom. A lakóház saroktelken álló, L alaprajzú, egyemeletes épület, Szabadság u.-i szárnya kontyolt nyeregtető, a D-i telekhatár mentén húzódó udvari szárny félnyeregtető. Az udvari szárny K-i végéhez alacsony toldalék kapcsolódik. Félköríves kapuja a Szabadság u.-i homlokzat D-i részén nyílik. Udvari homlokzatai előtt kőkonzolos függőfolyosó. Utcai szárnyának földszintjén álmennyezetes üzlethelyiségek. Kapualja szegmentíves dongával fedett, oldalfalai toszkán pilaszterekkel tagoltak. Háromkarú lépcső, orsófalas, kőfokokkal,

554

554

eredeti kovácsoltvas korláttal. Az udvar végében és a két telek között húzódó téglafal D-i oldalán további melléképületek. Épült 1820–1840 között a hitközség alapítványi bérházának. 1952-ben államosították. 1954-ben és 1986–1990 között teljesen felújították. A templom a lakóház udvarában áll. Telke magasabban fekszik, mint a környező utcaszint. É-ről támfal, D-ről a lakóház udvarában húzódó téglafal határolja, a templom felőli oldalán 18–19. századi sírkövek. A templom szabadon álló, keletelt, egyhajós, íves szentélyzáródású, Ny-i homlokzati tornyos épület, szentélye felett kontyolt nyeregtetővel. Csehsüveg boltozatos hajó és szentély, a hajó bejárati oldalán karzat, melynek feljárata a toronyalja É-i oldalán. A szentély előtti boltszakaszhoz kereszthajó jellegű, félkupolával fedett térbővületek csatlakoznak, a fülkékkel tagolt hátfalú szentély középtengelyében szegmentíves térbővület. Korábbi, 1754-ben emelt épület helyén egy szerb gazdálkodó házaspár alapítványából 1843-ban építették. 1972-ben a város megvásárolta s a zeneiskola kamaratermivé alakította át. Jelenleg üresen áll.

BK

555

Lakóház

555

Szabadság u. 46.

hrsz.: 166

klasszicista

19. század első fele

Fésűs beépítésben álló, L alaprajzú, földszintes, nyeregtetős ház. Utcai homlokzatát klasszicista vakolat-architektúra tagolja, D-i végéhez falazott kerítés csatlakozik, kocsiáthajtóval. Udvari szárnyának közepén kisméretű, rizalitszerű, félköríves alaprajzú épületrész. Udvari homlokzatain pilléres, mellvédés tornác, újabban beüvegezett nyílásokkal. A szárny végéhez alacsonyabb tetőgerincű toldalék kapcsolódik. Az utcai szárny két-, az oldalszárny egytraktusos, oldalfolyosós elrendezésű. Síkmennyezetes helyiségek, az utcai szobákban kályhafülkék, többnyire 19. századi nyílászárók, eredeti vasalatokkal. Épült a 19. század első felében. Udvarában: újabb melléképület.

BK

10672

Zsidótemető

10672

Szegedi út

hrsz.: 2873

–

18–20. századi sírkövek

A Szegedi út mentén, közvetlenül a bácsbokodi elágazás előtt, magaslaton elterülő temető, az ún. régi zsidótemető. A Szegedi út felőli oldalán téglafallal, a másik három oldalán drótkerítéssel határolt. Félköríves záródású, kovácsoltvas bejárata a téglafal közepén nyílik. A temetőben kb. öt–hétézer sír található homokkő, mészkő, gránit és márvány sírkövekkel megjelölve. A temetőbe 1789–1950 között temetkeztek. A bejárat közelében áll a Fischer család 1899-ben készült, kovácsoltvas kerítéssel övezett kriptája.

BK

Szent Flórián-szobor

563

Szent Imre tér
 hrsz.: 871
 klasszicista
 1827

A belvárosi r. k. templom (trsz.: 564) közelében, szabadon álló, négyzet alaprajzú, sátor tetős, négy oldalán félköríves nyílásokkal áttört védőépületben, hasáb alakú talapzaton álló szobor. A szent római katonai öltözékben, baljában zászlóval, jobbával égő házra vizet öntve látható. A talapzaton német nyelvű könyörgő felirat, a védőépület bejárati rácsán az állíttató monogramja és évszám: G A 1827. Állíttatta Arnó György városi szenátor 1827-ben (Domenico Berti luccai kőfaragó).

BK

563

R. k. templom (Szent Péter és Pál apostolok)

564

Szent Imre tér
 hrsz.: 870
 barokk
 1765

Szabadon álló, egyhajós, egyenes szentélyzáródású, K-i homlokzati tornyos templom, a szentély felett kontyolt nyereg tetővel, a szentélyhez É és D felől csatlakozó mellékterekkel: sekrestye, hittanterem. Csehsüveg boltozatos hajó, fiókos dongaboltozatos szentély és mellékterek, a hajó bejárati oldalán karzat. Kriptá a szentély alatt: kilencosztatú tér, négy pillére boltozva. Falképek: 1939 (id. és ifj. Éber Sándor). A karzataljában és még több helyen a templomban 18. század végi és 19. század eleji sírkövek. A hajóban Polimberger György bronz domborműves epitáfiuma: 1821 (Jacob Schroth). Berendezés: 18. század vége, 20. század: szószék: 18. század második fele; főoltár: 1790 körül, főoltárkép: 1857 (Joseph Kessler). Keresztúti stációk: 1948 (ifj. Éber Sándor és Éber Anna); a toronyalja Szent Rita-kápolnájában tizenhat darabos képsorozat: 1967 (Prokop Péter). A templomot gróf Grassalkovich Antal kegyúr anyagi támogatásával 1742-ben kezdték építeni s 1765-ben készült el. 1783-ban részben átalakították. Tornyát 1791-ben megnagyobbították. 1841-ben készült az új toronysisak (Novák József ácsmester). 1883-ban felújították, 1921–1925 között ismét átalakították, több barokk stílusú építészeti elem, illetve dísz csak ekkor készült (építész: Nagy Márton).

BK

564

R. k. plébániaház

562

Szent Imre tér 6.
 hrsz.: 867
 klasszicista
 1841

Szabadon álló, L alaprajzú, földszintes saroképület. Az eredeti, téglalap alaprajzú, kontyolt nyereg tetős épülethez É és Ny felől alacsonyabb tetőgerincű, a végfalak felé kontyolt tetejű épületszárnyakat csatoltak. A téglalap alaprajzú épületrész utcai homlokzatán középrizalit, lépcsőzetes attikával lezárva, az attikán kronosztikonos felirat: 1841. Az udvari homlokzatokon pilléres tornác, utólag beüvegezve. Az L szárainak találkozásában alacsonyabb, négyzetes alaprajzú toldalék. Szent Imre téri szárnya két-traktusos, oldalfolyosós elrendezésű. A Táncsics u.-i egytraktusos, oldalfolyosós elrendezésű, síkmennyezetes helyiségekkel, átalakítva. A Szent Imre téri szárnyban klasz-

562

528

527

szicista kályhák. A korábbi, 1728-ban emelt épület az 1840-es tűzvész során leégett, a jelenlegi 1841-ben épült.

BK

Szentháromság-szobor

528

Szentháromság tér

hrsz.: 2

barokk

1750

A város főterén álló Szentháromság-szoborcsoport. Lépcsős aléptménnyén kétrészes talapzat, visszalépcsőződő lábazzal, osztó- és zárópárkánnyal. Az alsó rész nyolcszögletes, négy sarkán hasábokkal bővítve, a hasábokon az evangélisták szobrai. A felső rész szintén nyolcszögletű, a szobrok közötti oldalakon bemélyedő tükrökkel. A kétrészes talapzaton élszedett, négyzetes pillér a Szentháromság-szoborcsoporttal, a pillér tövében Mária-szobor. Az 1750-ben emelt szoborcsoportot, a 19. század közepén helyreállították (ifj. Dunaiszky Lőrinc?).

BK

Városháza (Grassalkovich-ház)

527

Szentháromság tér 1. – Deák Ferenc u. 2.

hrsz.: 1

historizáló

1896

A főter és három utca által határolt telken, szabadon álló, keretes beépítésű, egyemeletes, nyeregtetős épület. Szentháromság téri homlokzata közép- és sarokrizalitjai fölött csontka gúla alakú tető. A főhomlokzat középrizalitja egy attikasínttel magasabb, a főbejárat a középrizalittal középtengelyében, fölötté az első emeleten bábos korlátos erkély, szobor-díszes keretelésű ajtóval. Az attikasínt fölött félköríves orommezőben a város címere, tetején kiterjesztett szárnyú turulszobor. Udvari homlokzatainak földszintjén kosárféle záródású, beüvegezett árkádsor. Egytraktusos, oldalfolyosós elrendezésű, részben átalakítva. A földszinti helyiségek fiókos donga, csehsüveg és teknőboltozatosak, az emeletiek síkmennyezetesek. Szentháromság téri kapualját kettős pillérsor osztja három hajóra, bordás keresztboltozattal fedett. Bartók Béla u.-i kapualja szegmentíves dongával fedett. A Szentháromság téri szárny középrizalitjában az első emeletet és az attikasíntet magába foglaló díszterem található. 18. század végi, 19. századi nyílászárók. A jelenlegi városháza és a Türr István Múzeum (volt takarékpénztár, trsz.: 529) telkén gróf Patachich Gábor kalocsai érsek építtetett kastélyt, illetve gazdasági melléképületeket 1745-ben, amelyek 1750-ben a gróf Grassalkovich Antal birtokába kerültek. A kastély egyetlen megmaradt emléke, a Grassalkovich-címerrel díszített, vörös mészko kandalló jelenleg a múzeum előcsarnokában van. Az épületek 1840-ben leégték, de újjáépítették őket, s utolsó tulajdonosuktól, a Zichy–Ferraris családtól vásárolta meg a város 1862-ben. A telek D-i részét eladta a Bajai Takarékpénztárnak, mely építkezett azon (trsz.: 529). A kastély épületének felhasználásával 1896-ban épült a városháza (épitész: Jeney Mihály, kivitelező: Hunyady Antal építőmester). Az épületet 1994–1997-ben, illetve 2004-ben újították fel, állították vissza eredeti állapotába.

BK

Takarékpénztár (Türr István Múzeum és OTP)

529

Szentháromság tér 2.

hrs.: 489

historizáló

1865

szecessziós (Roosevelt téri szárny)

1893

A főté, két utca és egy kisebb tér által határolt telken szabadon álló, keretes beépítésű, egyemeletes, nyeregtetős épület. Szentháromság téri – Deák Ferenc u.-i – Déri közti homlokzatai sarok-, illetve középízalalt jellegűen falsávokkal tagoltak. A Szentháromság téri homlokzat középrészén attika jellegű feléptítmény, felirattal: Bajai Takarékpénztár. A Roosevelt téri homlokzaton toronyszerű kapuépítmény kupolával lezárva, K felé kontyolt nyeregtetős, magasabb tetőgerincű épületrész csatlakozik hozzá, törtívű oromzattal lezárt középrésszel. A tetőzetten díszrács. Ezen az épületszárnyon a falsávok és nyílások keretelése téglából készült. A Szentháromság téri és a Deák Ferenc u.-i szárny udvari homlokzatainak földszintjén szegmentíves árkádsor, beüvegezve. Az emeletén nagyméretű, téglalap alakú ablakok. A Deák Ferenc u.-i szárny udvari homlokzatán lépcsőházi rizalit. A Roosevelt téri szárny udvari homlokzata előtt függőfolyosó. A Roosevelt téri szárny kéttraktusos, a többi szárny kéttraktusos, oldalfolyosós elrendezésű. A Roosevelt téri szárny földszintjén a bank egykori pénztárterme. A Deák Ferenc u.-i szárny K-i részén csehsüveg boltozatos helyiségek, a többi tér síkmennyezetes. Az ún. Grassalkovich-telken álló épületeket (trs.: 527) a Zichy–Ferraris családtról vásárolta meg a város 1862-ben. A telek D-i részét eladta a Bajai Takarékpénztárnak. A Szentháromság térre és Deák Ferenc u.-ra néző épületszárnyakra 1865-ben emelet került (építész: Frey Lajos, kivitelező: Kazal Ferenc építőmester). 1870-ben egy tűz-est után belső tereit átalakították. A Déri közre néző földszintes szakaszra 1921-ben építettek emeletet, 1947-ben új bejáratot nyitottak a már 1937 óta itt működő múzeumnak (építész: Nagy András). A Roosevelt téri oldalon álló épületszárny 1893-ban épült (építész: Pártos Gyula, kivitelező: Spitznagel Ferenc építési vállalkozó). 1926-ban tovább bővítették.

BK

Reich Farkas és Fiai cég áruháza

530

Szentháromság tér 3. – Szabadság u. 1–3. – Attila u. 2.

hrs.: 156/1

historizáló,

1880 körül

szecessziós

1907 (Szabadság u.-i toldalék)

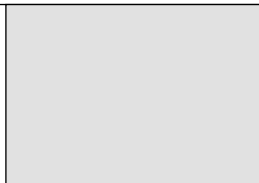
A főté és két utca által határolt telken álló, U alaprajzú, egyemeletes épület, a Szabadság u.-i szárny fölött magasabb gerincű, az oldalszárnyak fölött alacsonyabb gerincű nyeregtetővel. Szabadság u.-i szárnyának D-i végéhez későbbi, négyzetes alaprajzú, lapos tetős épületrész kapcsolódik, melynek szecessziós homlokzati architektonikus elemeit újabban jórészt eltávolították. Az U alakú épület homlokzatain kis kiülésű középízalaltok, a Szentháromság téri rizalit fölött bábos attika. Földszinti homlokzatain félköríves záródású kirakatportálok, a homlokzat középtengelyében bejáratú kapu. A földszinten poroszüveg boltozatos terek, az egyikben öntöttvas oszlop, rátámaszkodó két szegecselt vasgerendával. Az emeleten lakóterek. A toldalék belső tere átriumos-galériás megoldású, eredeti fakorlással a galérián, falépcsővel az ÉNy-i és öntöttvas csigalépcsővel a DK-i sarokban, eredeti nyílászárókkal és festett üveg mennyezeti felüvilágítókkal. Az

529

530

U alakú épületrész 1880 körül, a toldalék a bejárat öntött padlójába írt évszám tanúsága szerint 1907-ben épült (építész: Fodor és Reisinger aradi építési vállalkozók).

BK

Lakóház

531

Szentháromság tér 4.

hrsz.: 6

historizáló

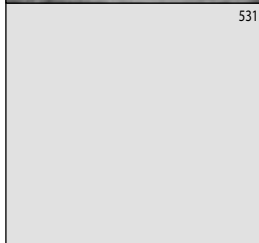
1870 körül

Zártorú beépítésben álló, L alaprajzú, egyemeletes, nyeregvetős sarokház. Homlokzatain kis kiülésű sarokrizalitok, lépcsőzetes, középen félkörívesen lezárt, csillagmotívummal díszített antikával. Félköríves záródású kapuja a Szentháromság téri homlokzat középtengelyében, fölötté öntöttvas korlátú erkély. Udvari homlokzatain konzolos függőfolyosó. Kétraktusos elrendezésű, a földszinten csehsüveg boltozatos helyiségekkel. Kapualja keresztboltozatos, háromkarú, orsófalas lépcső, vörös mészkö fokokkal, öntöttvas korláttal. Épült 1870 körül.

BK

531

Lakóház

532

Szentháromság tér 5.

hrsz.: 5

historizáló

1870 körül

Zártorú beépítésben álló, U alaprajzú, egyemeletes, nyeregvetős épület. Szentháromság téri homlokzatán kis kiülésű sarokrizalitok, a rizalitok fölött tömör, a közrefogott homlokzati szakasz fölött bábos attika. Földszintjén szegmentíves záródású üzletportálok, középtengelyben bejárati kapu. A Szentháromság téri szárny udvari homlokzatának földszintjén pilléres árkádsor, kosárirés nyílásokkal, fölötté zárt folyosó, nagyméretű, téglalap alakú, beüvegezett nyílásokkal. A K-i és a Ny-i szárny előtt függőfolyosó, kőkonzolokkal, vaskorláttal. Szentháromság téri szárnya kétraktusos, oldalfolyosós, a másik két szárny egytraktusos elrendezésű. Kosárirés donga- és csehsüveg boltozatú helyiségek. A kapualj szegmentíves dongával fedett, négykarú lépcső, nyitott orsófalas. Korábbi klasszicista épület átalakításával épült 1870 körül.

BK

532

Fischer-féle alapítványi ház

533

Szentháromság tér 11. – Eötvös József u. 2.

hrsz.: 880

klasszicista

1820 körül

Zártorú beépítésben álló, U alaprajzú, egyemeletes, nyeregvetős saroképület. Szentháromság téri homlokzatán kis kiülésű, timpanonos középrizalit, középtengelyében félköríves záródású kapuval, az emelet három középső tengelye előtt kettős konzolok tartotta, kovácsoltvas korlátos erkéllyel. Az erkélyajtó fölött felirat, a timpanonban egykori tulajdonos monogramja: F S. A Szentháromság téri szárny udvari homlokzatának földszintjén pillérekre támaszkodó árkádsor, széles, kosárirés és félköríves záródású nyílások váltakozásával. Az emeleten dór oszlopos folyosó, a 20. század elején beüvegezett nyílásokkal. A K-i és a Ny-i szárny udvari homlokzata előtt kőkonzolos függőfolyosó, vaskorláttal. Az udvari homlokzatok földszintjén a nyílások fölött félköríves felülvilágító és külső fém nyílászáró szárnyak. Háromkarú fölépcsőház. Kétraktusos

533

elrendezésű, a Szentháromság téri szárnyon oldalfolyosóval bővítve. A földszinten dongaboltozatos terek, részben átalakítva. A házat a bácskai Pilasánovics család építtette 1820 körül, majd Fischer Sámuel kereskedő szerezte meg, aki – a homlokzati felirat szerint – a szegények és aggok gyámolítására az izraelita hitközségnek ajándékozta. 1870 körül átépítették, 1989-ben újjították fel.

BK

Lakóház 556

Táncsics Mihály u. 16.

hrsz.: 844

klasszicista

1820 körül

Zártorú beépítésben álló, L alaprajzú, földszintes, nyeregteretű épület. Az udvari szárny végéhez alacsonyabb tetőgerincű épületrész, ehhez a hátsó telekhatáron, derékszögben félnyeregteretű toldalék kapcsolódik. Kosárfémes záródású kapuja az utcai homlokzat D-i tengelyében. Egytraktusos, oldalfolyosós elrendezés, átalakítva. Síkmennyezetes belső terek, 19. század eleji nyílászárók, kályhafülkék. Épült 1820 körül. Az első világháború után orvosi rendelő, majd 1943–1947 között múzeum volt az épületben.

BK

556

Görögkeleti szerb templom (Szent Miklós) 557

Táncsics Mihály u. 21.

hrsz.: 852

barokk

1779

Támfalas kerítéssel körülvett területen, szabadon álló, keletelt, egyhajós, szegmenntíves szentélyzáródású, Ny-i homlokzati tornyos templom, a szentély felett kontyolt nyeregteretűvel. A szentély előtti boltszakaszhoz É és D felől kereszthajószzerű térbővület kapcsolódik. A torony karzatszintjén lantablak. Csehsüveg boltozatos hajó és szentély, a hajó bejárati oldalán karzat. Berendezés: ikonosztázion képfala: 18. század vége (Markoviny fivérek), ikonosztáz és főpapi trónus: 1793, 1810 (Arsenjeje Teodorović). A templom külső falában 18. századi sírkövek. Épült 1775–1779 között, 1840-ben tornya leégett, de hamarosan újjáépítették. 1970–1979, majd 1991–1993 között helyreállították.

BK

557

Lakóház 559

Táncsics Mihály u. 29.

hrsz.: 1021

késő barokk

18. század vége

Fésűs beépítésben álló, L alaprajzú, földszintes, nyeregteretű épület. Utcái homlokzatának É-i végéhez falazott kerítés kapcsolódik, gyalogkapuval. DK-i véghomlokzatának oromfala íves záródású, középtengelyében fülkével, kétoldalt egy-egy padlásablak, vas szárnyakkal. Kéttraktusos elrendezésű, síkmennyezetes helyiségekkel, 19. század végi nyílászárókkal. Épült a 18. század végén. A telken további két épület áll.

BK

559

560

Lakóház**560**

Táncsics Mihály u. 36.

hrsz.: 1028

klasszicista

1840 körül

Fésűs beépítésben álló, L alaprajzú, földszintes, utcai szárnya D-i vége fölött kontyolt nyeregtetőű épület. Utcai homlokzatán kis kiülésű, timpanonos középrizalit, félköríves záródású bemélyített tükrökben elhelyezett ablakokkal. Udvari homlokzatain eredetileg pilléres tornác húzódtott, melyet később beépítettek. Egytraktusos, oldalfolyosós elrendezésű, jelentősen átépítve. Épült 1840 körül. 1915-ben Trafikant Mátyás sörnagykereskedő tulajdonában volt, aki a telken jéggyárat működtetett. A telek D-i és K-i határán további melléképületek, 19. század.

BK

558

Lakóház**558**

Telcs Ede u. 1. – Táncsics Mihály u. 28.

hrsz.: 826

klasszicista

1840 körül

Zártorú beépítésben álló, L alaprajzú, földszintes lakóház. Táncsics M. u.-i szárnya magasabb tetőgerincű, nyeregtetőű, É-i végén kontyolva. Telcs Ede u.-i szárnya alacsonyabb tetőgerincű, nyeregtetőű. A Táncsics M. u.-i homlokzaton klasszicista vakolat-architektúra, félköríves bejárati kapuja a Telcs Ede u. felől, kocsíáthajtó a szárny K-i végén. Udvari homlokzatai átépítettek. A Táncsics M. u. szárny kéttraktusos, oldalfolyosós, a Telcs Ede u.-i egytraktusos elrendezésű. Épült 1840 körül. 1872-ben már Telch Mór cipészmeister tulajdonában volt, itt született ugyanabban az évben fia, Telcs Ede szobrászművész. A telek DK-i sarkában: félnyeregtetőű melléképület.

BK

565

Lakóház**565**

Tóth Kálmán u. 10.

hrsz.: 662

historizáló

1927

Szabadon álló, téglalap alaprajzú, földszintes, kontyolt nyeregtetőű épület. Utcai homlokzatán kis kiülésű, timpanonos középrizalit, historizáló vakolat-architektúrával, befoglalva Tóth Kálmán emléktábláját. Udvari homlokzata előtt terasz. Kéttraktusos elrendezésű, átépítve. Nyílászárók a 20. század első feléből. Épült 1790 körül, mai formáját 1927-ben kapta. 1830. március 30-án itt született Tóth Kálmán költő. Udvarában téglalap alaprajzú, nyeregtetőű melléképület, ÉK-i homlokzatához épített toldalékkal, helyiségei közül az egyik fiókos dongaboltozatos.

BK

BAJASZENTISTVÁN

R. k. templom (Szent István király) **536**

Dózsa György u. 184.

hrsz.: 5976

késő barokk

1809

Szabadon álló, egyhajós, szegmentíves szentélyzáródású, DK-i homlokzati tornyos templom, a szentély felett kontyolt nyeregtetővel, a szentély DNy-i oldalához kapcsolódó sekrestyével. Csehsüveg boltozatú hajó és szentély, a bejárati oldalon karzat, a sekrestyében donga- és csehsüveg boltozat. Berendezés: jellemzően 19. század eleje: főoltárkép: 1809 (Joseph Schwartz pesti festő); szenteltvíztartók: 1852. Orgona: 1875 (Angster József és Fia). Épült 1805–1809 között, 1863-ban leégett és újjáépítették. 1936-ban megújították. A templom előtt: kökereszt, 1882.

BK

536

Lakóház (Bunyevec Tájház) **8924**

Pandúr u. 51/b

hrsz.: 5940/2

–

19. század vége

Fésűs beépítésben álló, téglalap alaprajzú, földszintes, nyeregtetős, zsúpfedeles épület. Utcai homlokzatához falozott kerítés csatlakozik gyalog- és kocsíathajtókkal. K-i végéhez keskenyebb, nyeregtetős ól, illetve félnyeregtetős, nyitott tároló kapcsolódik. Szoba, konyha, szoba elrendezésű. Szabadkéményes konyha, a szobákban kemence. A falakon sablonminta festés. Épült a 19. század végén. Népi műemlék.

BK

8924

BALOTASZÁLLÁS

KÜLTERÜLET

Pince-présház **9888**

IV. körzet

hrsz.: 017/78

–

20. század eleje

A településtől 4 km-re DK-re, a volt állami gazdaság területén, szabadon álló, T alaprajzú épület. A T vízszintes szára a pince, a talajszint fölé csak a mindkét végén kontyolt nyeregtetős, zsúpfedeles rész emelkedik. A függőleges szár, a présház, földszintes, szintén nyeregtetős, zsúpfedeles, amelynek DNy-i vége, a T két szárának találkozásában van kontyolva. A présház deszkaoromzatos, vízszintes záródású bejárata az oromfal alatt, oldalfalain kisméretű ablaknyílások. A Fischer család tulajdonában volt. Épült a 20. század elején. Népi műemlék.

BK

9888

648

647

BÁTYA

Nepomuki Szent János-szobor

648

Kossuth Lajos út 9. sz. ház előtt

hrsz.: 1097/2

barokk

18. század

Lakóház előtt, szabadon álló, téglalap alaprajzú, négy oldalán félköríves nyílásokkal áttört, a nyílásokban kovácsoltvas rácsokkal lezárt, kontyolt nyeregetővel fedett védőépületben álló szobor. A szobor hasáb alakú, lábazzal és párkánnyal tagolt talpazaton áll, a talpazat É-i oldalán a párkány konzolként golyvázódik. A szobor a szentet papi ornátusban, bal karjára fektetett kereszttel és pálmaággal, fején birétummal ábrázolja. Fölötte a védőépület cseh süveg boltozatú, festett csillagokkal díszített. A szobor a 18. században készült. A védőépületet, a törtívű, volutás oromzaton található építési felirat szerint Gerjeni Gergelyné Jánosits Julianna építtette 1910 után (Hölleb János építőmester).

VM

R. k. templom (Kisboldogasszony) és plébániaház

647

Templom u. 4.

hrsz.: 14

barokk

1780

Szabadon álló, egyhajós, félköríves szentélyzáródású, DNy-i homlokzati tornyos templom, a szentély felett kontyolt nyeregetővel, a szentély ÉNy-i oldalához kapcsolódó sekrestyével. DNy-i homlokzata szélső tengelyeiiben egy-egy félköríves záródású, üres szoborfülke. Cseh süveg boltozatos hajó, félkupolával fedett szentély, a bejárati oldalon karzat. A hajóban két sírkő, 19. század első fele. Festett üvegablakok: 1930-as évek. Berendezés: 19-20. század; főoltárkép: 1886 (Jakobey Károly). Épült 1774–1780 között (építész: Frantz Kauffmann pesti építőmester). 1849-ben és 1974-ben felújították. A templom DNy-i homlokzatával szemben, ugyanazon a hrsz.-on áll az utcavonalra épült, téglalap alaprajzú, földszintes, kontyolt nyeregetős plébániaház, DNy-i homlokzatán tornác. Épült a 18. század végén. A templom előtt: kőkereszt, 20. század.

VM

BUGAC

KÜLTERÜLET

Tanya

9211

Nagybugac 90.

hrsz.: 0360/1

–

–

Lebontva.

KCs

Buzsik-csősház**9510**

Nagybugac 100.

hrsz.: 0352/5, 8

–

19. század második fele

Alacsony léckerítéssel övezett telken, szabadon álló, téglalap alaprajzú, földszintes, nyeregtetőű, náddal fedett lakóház és téglalap alaprajzú, nyeregtetőű, náddal fedett ól, hátsó homlokzatán kis toldalékkal. A lakóház nyílásai a DNy-i, udvari homlokzaton, köztük pincelejárát. Egytraktusos elrendezésű, öt helyiséggel, gerendás deszkamennyezettel. Az ÉNy-i első helyiségben a második helyiségből fűthető kemence. Jelenleg vendégház. Népi műemlék.

KCs

9510

Tanya**9331**

Nagybugac 137.

hrsz.: 0377/7

–

–

Lebontva.

KCs

Tanya**8997**

Nagybugac 145.

hrsz.: 0395/5

–

19. század második fele

Szabadon álló, téglalap alaprajzú épület romjai, tető nélkül. Népi műemlék.

KCs

8997

Holló-tanya**9212**

Nagybugac 152.

hrsz.: 0389/4

–

19. század második fele

Alacsony léckerítéssel övezett telken, szabadon álló, téglalap alaprajzú, földszintes, csonkakontyolt nyeregtetőű épület, DK-i végéhez csatlakozó alacsonyabb, nyeregtetőű toldalékkal. A belső teljesen átalakítva. Udvarában kisméretű, nyeregtetőű melléképület, valamint kukoricagóré, galambdúc. Jelenleg vendégház. Népi műemlék.

KCS

9212

Flóring-tanya**8996**

Nagybugac 163.

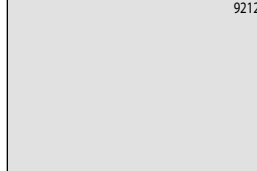
hrsz.: 0401/7

–

–

Lebontva.

KCs

8998

Kovács-tanya**8998**

Nagybugac 166.

hrsz.: 0401/4

–

20. század eleje

Alacsony léckerítéssel övezett telken, szabadon álló, földszintes épület, istálló-kocsiszín, ól, fészer és gémeskút együttese. Az épületek téglalap alaprajzúak, nyeregtetősek, az istálló-kocsiszín egyik végéhez félnyeregtetős toldalék kapcsolódik. Az ól, az istálló-kocsiszín és a fészer náddal fedett. A lakóház eredetileg egytraktusos volt, de tornáca beépítésével kétraktusossá alakították. A tornác előtt faoszlopokra támaszkodó, félnyeregtetős, terasz. Népi műemlék.

KCs

CSÁSZÁRTÖLTÉS**Népi épületek****8609**

Kossuth u. 132.

hrsz.: 1054

–

–

Lebontva.

KCs

CSÁTALJA**R. k. temetőkápolna (Szent Vendel)****609**

Erzsébet u.

Temető

hrsz.: 707/2

barokk

1753

Temetőben, szabadon álló, egyhajós, félköríves szentélyzáródású kápolna, a szentély felett kontyolt nyeregtetővel, K-i homlokzatának ormfala fölött huszártoronnyal. A K-i homlokzaton nyíló bejárata fölött félköríves záródású, üres szoborfülke, az oromzatban medalionba foglalt kereszt. Csehsüveg boltozatos hajó és szentély. Berendezés: oltárkép: 18. század második fele – jelenleg az r. k. templomban. Épült a hívek adakozásából 1753-ban, megújítva 1814-ben.

BK

609

DÁVOD

R. k. templom (Magyarok Nagyasszonya)

610

Dózsa György u. 49–51.

hrsz.: 17

késő barokk

1779

Szabadon álló, egyhajós, egyenes szentélyzáródású, K-i homlokzati tornyos templom, mindkét végén kontyolt nyeregtetővel, a szentély É-i oldalához kapcsolódó sekrestyével. K-i homlokzatát pilaszterek tagolják, kapuja vízszintes záródású, felette félköríves karzatablak. Csehsüveg boltozatos hajó és szentély, a hajó bejárati oldalán karzat. Falfestmény: 20. század első fele. Festett üvegablakok: 1944 (Palka József). Berendezés: jellemzően 19–20. század; szőszék, keresztelőkút: 18. század vége; főoltár: 19. század; mellékoltárok: 20. század. Épült 1779-ben. A templom előtt: Szentháromság-szobor, 1865; Mária-szobor, 1871, valamint egy talpazat, szobor nélkül, 1871. Mindhárom talpazaton felirat.

BK

610

DUNAEGYHÁZA

Lakóház (tájház)

8713

Ady Endre u. 15.

hrsz.: 82

–

20. század

Fésűs beépítésben álló, téglalap alaprajzú, földszintes, nyeregtetőű, nádfedeles épület. Utcai homlokzatán az oromzat deszkaborítású. Az udvari homlokzaton az eresz alatt festett sorminta. Egytraktusos elrendezésű, gerendás deszkamennyezetes helyiségekkel. Népi műemlék.

KCs

8713

Ev. templom

629

Mikszáth Kálmán u. 34.

hrsz.: 1/1

barokk

1775

Szabadon álló, egyhajós, egyenes záródású templom, DK-i homlokzata előtt toronnyal, a záródás felett kontyolt nyeregtetővel. A hajó két hosszoldalán bejárati előcsarnokok. Csehboltozatos belső tér, a torony felőli oldalon karzat. Berendezés: jellemzően 19. század; főoltárkép: 1867 (Than Mór – 1965-ben került ide a budapesti Rákóczi úti ev. templomból). Orgona: 1879 (Steinreich Lipót). Épült 1775-ben, tornyát 1820-ban emelték a főhomlokzat elé. 1965-ben felújították.

KCs

629

224

DUNAFALVA

Contra Florentiam kikötőerőd

224

hrsz.: 04/2, 0315/2

–

IV. század

A dunaszekcsői Várhegygel szemben, a Duna K-i partján, részben a dunafalvai camping területén, részben a folyó medrében. Az I. Valentinianus császár uralkodása idején, a 370-es évek első felében épült létesítmény a Dunán való biztonságos átkelést szolgálta. A többi egyidejű kikötőerődhez hasonlóan egy központi toronyból és az egykori Dunaparton emelt két saroktoronyból állt, a kikötőrészt É-ről és D-ről két zárófal fogta közre. A kikötőerődhez K-ről egy 59 x 85 m nagyságú katonai létesítmény csatlakozik. Az erődfalakat „sárba rakott falakkal” megújítva a középkorban is használták, de a falak nagy részét a 19. század végén, a 20. század elején elhordták. Alacsony vízállás esetén a Duna medrében még ma is látható a D-i saroktorony és a saroktoronyot a központi épülettel összekötő falszakasz egy része. Ezt a romot nyilvánították műemlékké, mint késő középkori kolostorromot. Dunaszekcsőn valóban létezett egy 15–16. századi oklevelekben adatolt Ágoston-rendi kolostor, de az a dunaszekcsői Szent János-hegyen állhatott.

NL

DUNAPATAJ

Lakóház

650

Bem József u. 34.

hrsz.: 2061

–

1877

Deszkakerítéssel körülvett telken, fésűs beépítésben álló, két, egymás folytatásaként épült, téglalap alaprajzú, földszintes, nyeregtetős lakóház. Ny-i, utcai véghomlokzatának É-i sarkához alacsony toldalék kapcsolódik. Udvari homlokzatán teljes hosszúságban tornác, Ny-i oldalon négyzetes pillérekkel, a K-i oldalon dór jellegű oszlopokkal, falazott mellvéddel. Egytraktusos elrendezésű, síkmennyezetes helyiségek. Épült 1877-ben. Népi műemlék.

KCs

A ref. templom műemléki környezete (MK)

6837

A ref. templom (trsz.: 649) műemléki környezetének határvonala a Petőfi Sándor u. és a Piac tér középvonalának metszéspontjától a Piac tér középvonalán halad K-i irányban a Ságvári u.-a középvonaláig, ott D-i irányba fordulva tovább a Béke tér DK-i sarkáig, tovább Ny-i irányban a 86., 85. és 84/1. hrsz.-ú telkek É-i határvonalán a 83. hrsz.-ú telek K-i határvonaláig. E metszésponttól É-i irányban halad a 81. hrsz.-ú telek D-i határával alkotott metszéspontig, innen Ny-i irányban a 81. hrsz.-ú telek D-i határára, majd ennek vonalában át a 83. hrsz.-ú telken a 82. hrsz.-ú telekig, majd ennek D-i határvonalán és a határvonal meghosszabbításában a Petőfi Sándor u. középvonaláig. Itt É-ra fordulva és továbbhaladva éri el a kiindulási pontot.

KCs

650

Ref. templom

649

Béke tér 16.
 hrsz.: 78
 barokk
 1773

Körítőfallal övezett telken, szabadon álló, keletelt, egyhajós templom, záródása a korábbi templom poligonális záródású, támpilléres szentélye. Ny-i homlokzata előtt toronnyal, a záródás felett kontyolt nyeregetetővel, a hajó D-i oldalához kapcsolódó, négyzetes alaprajzú előcsarnokkal. A hajó oldalfalain támpillérek, a szentély D-i oldalán befalazott mérműves ablak. A torony félköríves, füles keretelésű kapujának zárókövén évszám: 1773, a kapu szemöldökpárkánya fölött felújítási emléktábla: 1846, és további feliratos tábla a D-i előcsarnok bejárata fölött: 1861, valamint a torony homlokoldalának harmadik szintjén. Síkmennyezetes belső tér, három oldalán karzattal. Az egykori szentélyben elfalazott gótikus ablakok. Épült a 15. században, újjáépítették 1773-ban, 1846-ban javították. Tornya 1855-ben leégett, utána ideiglenesen javították. 1861-ben megújították. A körítőfalban: 18–19. századi befalazott sírkövek.

KCs

649

Lakóház és kovácsműhely (tájház)

651

Jókai Mór u. 8.
 hrsz.: 1792
 –
 1804

A K-i, hátsó telekhatáron, szabadon álló, téglalap alaprajzú, földszintes, nyeregetetős, náddal fedett lakóház és az É-i telekhatáron, az utcavonaltól beljebb épült, téglalap alaprajzú, földszintes, nyeregetetős, náddal fedett kovácsműhely. A lakóház kéményén évszám: 1804. Ny-i homlokzatán két ablak között egy ajtó. Egytraktusos elrendezésű, gerendás famennyezetes helyiségek. A kovácsműhely bejárata a Ny-i, utca felőli homlokzaton. D-i homlokzatán két ablak. Belseje döngölt földpadlós, gerendás deszkamennyezetes, az egyik sarokban kemence. Épült 1804-ben. Népi műemlék.

KCs

651

Lakóház (múzeum)

652

Jókai Mór u. 10.
 hrsz.: 1791
 –
 19. század második fele

Az É-i telekhatáron szabadon álló, az utcavonaltól beljebb épült, téglalap alaprajzú, földszintes, nyeregetetős, náddal fedett lakóház és a K-i telekhatár DK-i sarkában álló téglalap alaprajzú, nyeregetetős, náddal fedett istálló. Egytraktusos elrendezésű, a helyiségek gerendás deszkamennyezetesek. Az első szobában kemence. Az istállóban döngölt földpadló. Épült a 19. század második felében. Népi műemlék.

KCs

652

10142

R. k. templom (Magyarok Nagyasszonya)**10142**

Kossuth Lajos u. 2.

hrs.: 1973

barokk

1761

Szabadon álló, keletelt, egyhajós, félköríves szentélyzáródású, Ny-i homlokzati tornyos templom, a szentély felett kontyolt nyeregretetővel, a szentély D-i oldalához kapcsolódó, nyitott előcsarnokkal bővített sekrestyével. A Ny-i főhomlokzat két szélső tengelyében kosárirves záródású, üres szoborfülkék, a középső tengelyben lévő félköríves záródású, kőkeretes kapu fölött volutás szemöldökparkány. A D-i szoborfülke alatt építési tábla: 1934. Síkfödémes belső tér, a középső, toldott részen vasbeton kupola, a hajó bejárati oldalán karzat. Falfestmények: 1940-es évek (Dénes Jenő, Kadnár István). Épült 1761-ben. 1934-ben a szentély és a hajó találkozásánál félbevágták, szentélyét görgőkön közel tíz méternyivel elhúzták és új szakaszt toldottak a hajójához (építész: Möller Károly). A templom előtt: kőfeszület Mária Magdolnával és Mária a gyermek Jézussal, 19. század vége.

KCs

10149

Cselédház**10149**

Ordasi út 21.

hrs.: 2394

klasszicista

1840 körül

Telek belsejében, a Ny-i telekhatáron álló, téglalap alaprajzú, földszintes, nyeregretetős épület, K-i, udvari homlokzatán két zömök oszlopos, falazott mellvédés tornáccal. Egytraktusos elrendezésű. Elhelyezkedése miatt az utcáról nem látható, mert egy utcavonalra épült 19. század végi lakóház takarja. Épült 1840 körül.

KCs

10143

Községháza**10143**

Petőfi Sándor u. 20.

hrs.: 1

klasszicista

1830 körül

Szabadon álló, U alaprajzú, földszintes, kontyolt nyeregretetős épület. A régebbi L alaprajzú épületet U alakúra bővítő Ny-i szárny újabb hozzáépítés. A K-i szárny utcai homlokzatának D-i részén klasszicista vakolat-architektúra. A kosárirves záródású bejárati kapu a D-i szárnyon található. A D-i és a K-i szárny D-i részének udvari homlokzatain falazott mellvédés, oszlopos tornác, utólag beüvegezve. Egytraktusos elrendezésű, síkmennyezetes helyiségek. A D-i szárny feltehetően 18. századi magját bővítették az 1830-as években K-i irányban, majd az 1970-es években további új szárnyal a Ny-i oldalon.

KCs

DUNAVECSE

Lakóház (Petőfi Múzeum)

6870

Petőfi Sándor tér 1.

hrsz.: 64

–

1840 előtt

Fésűs beépítésben álló, téglalap alaprajzú, földszintes, nyeregtetős lakóház, nyitott kocsiszínnel. A ház K-i homlokzatához téglakerítés csatlakozik. A K-i homlokzat oromzata deszkaborítású, vízszintes záródású kétszárnyú ajtóval, amely egykor üzletbejárat volt, mellette emléktábla. Egytraktusos elrendezésű, öt, gerendás deszkamennyezetes helyiség. Ebben a házban volt Petőfi apjának mészárszéke 1840–1844 között. Népi műemlék.

KCs

6870

Ref. templom

630

Zrínyi u. 7.

hrsz.: 26

klasszicista

19. század eleje

Szabadon álló, görögkereszt alaprajzú, K-i homlokzati tornyos, a keresztszárak fölött kontyolt nyeregtetős templom, a K-i homlokzat széléin pilaszterek, az oromzat sarkain akrotérionok. A D-i keresztszár homlokzata előtt alacsony, nyeregtetős előcsarnok. Csehüveg boltozatos belső tér, három oldalon karzattal. Berendezés: 19. század első fele. Orgona: 1858 (Komornyik Nándor). A templom 1743–1745 között épült, 1808–1810 között bővítették. Tornya 1832-ben épült (építész: Hild József?).

KCs

630

Lakóház (Petőfi-ház)

6871

Zrínyi u. 23.

hrsz.: 100

–

1844 előtt

Fésűs beépítésben álló, téglalap alaprajzú, földszintes, nyeregtetős, nádfedelű épület. Ny-i, utcai homlokzatán két ablak, közöttük emléktábla. Egytraktusos elrendezésű, eredetileg négy, jelenleg hét helyiséggel, az első kettő kivételével gerendás deszkamennyezetűek. A ház 1844 előtt épült, mai formájában legalább két periódusú. Az emléktábla szerint „ezen házban lakott Petőfi 1844-ik évben”. Akkor Nagy Pál, Petőfi barátjának tulajdonában volt.

KCs

6871

ÉRSEKHALMA

KÜLTERÜLET

Érseki nyaraló

9114

Szőlőtelep
 hrsz.: 09/3
 historizáló
 1930 körül

9114

Szabadon álló, T alaprajzú, földszintes épület, a T vízszintes szárán nyeregtetővel, függőleges szárán kontyolt nyeregtetővel, nádfedéssel. A függőleges szár É-i végén dór jellegű oszlopok által tartott, szemöldökgyámos áthidalású, bábos mellvédű terasz, utólag beépítve. É-i homlokzatán támfalak között szegmentíves záródású pincelejárát. Síkmennyezetes helyiségek, eredeti faburkolattal. Épült az 1930-as években borpince és pihenőhely céljára a kalocsai érsekség birtokán, 1945 után irodák voltak benne, 1970-től vendégház volt. 1992-ben helyreállítva.

KCs

FELSŐSZENTIVÁN

Szélmalom

613

Szabadság u. 92.
 hrsz.: 817

–

19. század vége

613

Utcasorban, szabadon álló, csonka kúp alakú, kétszintes, kúptetős szélmalom, festett bádoggal fedve. Fala kétrétegű: kívül vakolatlan téglá, belül vályog. Épült a 19. század végén. 1926 óta a Nagy Torma család tulajdonában van. Az 1930-as években új gépekkel szerelték fel. A szélvitorlákat 1962-ben szerelték le, s raktárnak használták a malmot. 2005-ben a nyári esőzések következtében fala fölül beomlott. Népi műemlék.

BK

FOKTŐ

Ref. templom

657

Fő út 79.
 hrsz.: 480
 klasszicista
 1843

657

Az utca vonalától beljebb, szabadon álló, egyhajós, félköríves záródású, D-i homlokzati tornyos templom, a záródás felett kontyolt nyeregtetővel. Főhomlokzatán timpanonnal lezárt pilaszterpárok között elhelyezkedő bejárát. A hajó Ny-i oldalának közepén alacsonyabb bejárati előcsarnok. A homlokzat két végéhez falazott kerítés csatlakozik. Csehüveg boltozatos belső tér, É-i és D-i végében karzat. Berendezés: jellemzően 19. század közepe: szószék, padok. Orgona: 1869 (Pokorny János). A korábbi, leégett templom megmaradt alapfalainak felhasználásával épült 1839–1843 között (épitész:

Hild József, kivitelező: Schneider Ignác kalocsai építőmester). A templom telkén újabb épületek: lelkeszlak és gyülekezeti épület.

VM

R. k. templom (Csodatevő Szent Gergely)

658

Fő út 91.

hrsz.: 515/1

késő barokk

1784

Szabadon álló, egyhajós, félköríves szentélyzáródású, K-i homlokzati tornyos templom, a szentély felett kontyolt nyeregtetővel, a szentély É-i és D-i oldalához kapcsolódó kápolnával és sekrestyével. Csehüveg boltozatú hajó és szentély, a hajó bejárati oldalán karzat. Falkép: a szentélyben: 1785 (Kronovetter Pál), átfestve; hajóban: 1929. Festett üveglakok, keresztút: 1930. Berendezés: jellemzően 19-20. század; főoltár, mellékoltár, szószék: 19. század első fele. A templom K-i homlokzatának D-i végéhez kerítés csatlakozik, ami összeköti a telek DK-i sarkában álló, L alaprajzú, földszintes plébániaépülettel. Épült báró Patachich Ádám és gróf Kollonich László érsekek költségén 1784-ben. Az 1930-as években berendezését megújították.

VM

658

FÜLÖPSZÁLLÁS

Mutató:

Borda-tanya > Külterület, Székepuszta

Ref. templom

670

Kiskunság tér

hrsz.: 580

barokk

1761

Szabadon álló, keletelt, egyhajós, félköríves záródású templom, Ny-i homlokzata előtt támpilléres toronnyal, a záródás felett kontyolt nyeregtetővel. A torony D-i oldalán félköríves záródású kapu, zárókövében évszám: 1914, fölötté építési felirat: 1761, a torony Ny-i oldalán: 1812. A hajó D-i oldalán szegmentíves záródású, kókeretes kapu. Csehüveg boltozatos hajó, két végében karzat. A K-i karzat alatt sírkő: Kecskeméti Pál püspök, 1730. Stukkódísz: pilaszterek, karzat, mellvédek, szószék, 1812. Berendezés: jellemzően 18. század vége. Orgona: 1820 (Mártz Ádám). A templom 1750-ben épült, tornya 1761-ben készült el, 1812-ben megmagasították.

KCs

670

Lakóház és melléképületek

8787

Solti u. 3/a

hrsz.: 664

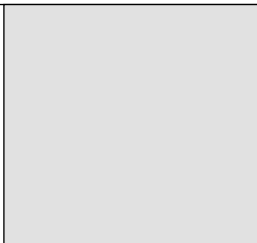
–

19. század második fele

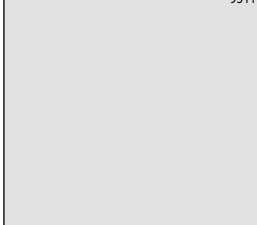
Fésűs beépítésben álló, téglalap alaprajzú, nyeregtetős, deszkaoromzatos, náddal fedett épület. Udvari homlokzata előtt falazott mellvédes tornác, félköríves arkádsorral. A D-i telekhatáron, a lakóházzal párhuzamosan, téglalap alaprajzú, nyeregtetős, deszkaoromzatos melléképület, nádfedéssel. A kettő között, a Ny-i telekhatáron álló, kisméretű,

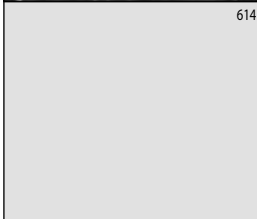
8787

9511

614

659

téglalap alaprajzú melléképület, nyeregtetővel, deszkaoromzattal, cserépfedéssel. Egytraktusos elrendezésű. Épült a 19. század második felében. Népi műemlék.
KCs

KÜLTERÜLET

Borda-tanya

9511

Székekpuszta 29.

hrsz.: 0440/3

–

19. század második fele

Szabadon álló, téglalap alaprajzú, csonkakontyolt nyeregtetős épület, D-i homlokzatán falazott pilléres tornác. Egytraktusos elrendezésű, síkmennyezetes helyiséggel, két lak-részre osztva. A konyhában hagyományos tüzelőberendezés. Jelenleg irodák. Épült a 19. század második felében. Népi műemlék.

KCs

GARA

R. k. templom (Szent László király)

614

Kossuth Lajos u. 80.

hrsz.: 987

késő barokk

1780

Szabadon álló, keletelt, kereszthajós, Ny-i homlokzati tornyos, nyeregtetős templom, a keresztzárak összemetsződésében huszártoronyral. A szentély és kereszthajó szárai polygonális záródásúak, K-i oldalukhoz sekrestye és oratórium kapcsolódik. A Ny-i homlokzat szélső tengelyeiben félköríves záródású szoborfülkék, evangélista szobrokkal. Cseh-, és csehüveg boltozatos hajó és szentély, a hajó bejárati oldalán karzat. Falképek: 1883 (Éder Kálmán), 1925: (Kuczka Mihály, Wittner Ferenc). Festett üvegablakok: 1909 (Emerich Zeller). Berendezés: jellemzően 19. század vége, 20. század eleje; szószék: 1880 (Hensch Ignác, Maiböhm József); fogadalmi szobrok: 1905 (Josef Schmolz, St. Ulrich in Gröden; Heckenast János, Szombathely). Épült 1780-ban, 1877-ben kisebb átalakításokat végeztek rajta, a tornyot megerősítették, meghosszabbították a karzatot, új ablakot vágtak (építész: Hunyadi Antal). 1909-ben ismét bővítették (építész: Petrovác Gyula). A templomkertben: Szentháromság-szobor, 19. század; első és második világháborús emlékmű.

BK

GÉDERLAK

R. k. templom (Szent László király)

659

Kossuth u. 93.

hrsz.: 1

késő barokk

1808

Szabadon álló, egyhajós, egyenes szentélyzáródású, K-i homlokzati tornyos templom, a szentély felett kontyolt nyeregtetővel, a szentélyhez Ny-ról csatlakozó sekrestyé-

vel. A K-i homlokzat falfelületeit lizénák tagolják, oromzatának csúcsán timpanon. Csehüveg boltozatos hajó, dongaboltozatos szentély, a hajó bejárati oldalán karzat. Falképek: 1930-as évek. Berendezés: jellemzően 19. század első fele; oltárkép: 1884 (Jakobey Károly). Épült 1771-ben, 1808-ban báró Kollonich László kalocsai érsek megújította. Az 1862. évi árvíz után helyreállították, az 1930-as években belsejét újították fel. A templom előtt: első világháborús emlékmű.

VM

HAJÓS

Az r. k. templom és az érseki kastély műemléki környezete (MK) 6839

Az r. k. templom (trs.: 661) és az érseki kastély (trs.: 660) műemlékileg védett környezete. A műemléki környezet határvonala az érseki kastély egykori É-i melléképületének É-i sarkától indulva, az óramutató járásával megegyező irányban halad DK-i irányban az ÉK-i melléképület K-i sarkáig, majd itt DNy-i irányba fordulva az épület u.-i homlokzatának vonalán a D-i sarkáig. Tovább DK-i irányba fordulva átvág a 906. hrsz.-ú Jókai u.-án, s halad tovább a 1044/4. hrsz.-ú, majd a 1045/3. hrsz.-ú telek ÉK-i határán a telken álló áruház K-i sarkáig. Itt DNy-i irányba fordulva halad tovább az áruház DK-i homlokzatának vonalában, majd e vonalnak a meghosszabbításában át az 1127/5. hrsz.-ú Szigeti főutcán át a 1562/1. hrsz.-ú telek DNy-i határáig. Ennél a metszéspontnál ÉNy-i irányba fordulva halad a telek Ny-i sarkáig, majd innen tovább az 1563., 1564., 1565., 1566/1., 1566/2., 1566/3., 1567., 1568. hrsz.-ú telek ÉNy-i határvonalán, ami megegyezik az 5/1. hrsz.-ú Fácános u. K-i határvonalával. Az 1568. hrsz.-ú telek Ny-i sarkánál Ny-i irányban átvág a közterületen, és a 30., 5/2., 31/1. hrsz.-ú telek ÉK-i határvonalán halad a 31/1. hrsz.-ú telek É-i sarkáig, ahol a 41. hrsz.-ú Temető u. átvágva eléri a 48 hrsz.-ú telek D-i sarkát. Itt az utca Ny-i határvonalán, azaz a 48., 47., 46., 45., 44. hrsz.-ú telek DK-i határvonalán jut el a 44. hrsz.-ú telek K-i sarkáig, ahonnan a mondott telek ÉK-i határvonalán, majd annak meghosszabbításában halad halad a 64/1. hrsz.-ú telek DK-i határáig. E metszésponttól a DNy-i telekhatáron halad a telken álló L alakú épület D-i sarkáig, majd innen tovább az épület DNy-i homlokzatának vonalában a 64/2. hrsz.-ú telek DNy-i határán álló épület K-i sarkáig, ahol ÉNy-i irányba fordulva halad tovább az épület ÉK-i homlokzatának vonalán a telek ÉNy-i határáig. Innen ÉK-i irányba fordulva halad tovább a mondott telek ÉNy-i határvonalán, majd ennek a meghosszabbításában át a közterületeken, tovább a 879. hrsz.-ú telek ÉNy-i határvonalán a telek É-i sarkáig. Innen tovább a 879., 881/2., 881/1. hrsz.-ú telek ÉK-i határán a 881/1. hrsz.-ú telek K-i sarkáig. Itt ÉK-i irányba fordulva, s a 878., 877. hrsz.-ú telek DK-i határán továbbhaladva a 877. hrsz.-ú telek K-i sarkáig, e saroknál DK-i irányban átvág a 883/1. hrsz.-ú játszótéren, majd a 884/2. hrsz.-ú telken, egészen a 884/1 hrsz.-ú telek ÉNy-i határáig. E metszésponttól a telekhatáron ÉK-i irányban haladva éri el a kiindulási pontot.

BK

Érseki kastély

Jókai Mór u. 2.

hrs.: 884/1

barokk

1740 körül

Szabadon álló, téglalap alaprajzú, egyemeletes épület, négy sarkán átlósan elhelyezett kéteemeletes saroktoronyokkal, DNy-i és ÉK-i homlokzatán széles középrizalittal, a DNy-i, utcai homlokzaton kisebb, az ÉK-i, udvari homlokzaton nagyobb kiüléssel. Az

épület kontyolt nyeregettős, a rizalitok fölött, haránt irányú kontyolt nyeregettővel, a tornyok manzárdtetősek. Kétraktusos elrendezéssel, a földszinten csehsüveg-, teknő- és poroszüveg boltozatos, az emeleten tükörboltozatos helyiségekkel. A lépcsőház az ÉK-i rizaliban, két irányból induló háromkarú lépcső közös pihenőjéről egy további kar vezet a díszterembe. A lépcsőházban kelheimi burkolat, vörös mészkő lépcsőfokok, áttört kőkorlátal. Itt és a díszteremben lizénás-tükrös faltagolás. Falképek, díszítőfestés: több helyiségben, töredékesen. A helyiségekben gazdag stukkódíszítés, kályhafülkék, 18. századi nyílászárók és vasalatok. Építtette gróf Patachich Gábor kalocsai érsek 1739–1740 között. Gróf Batthyány József érsek 1767-ben kibővítette a kétoldalt emeleleteket húzattott rá. 1907–1908-ban árva ház céljára alakították át (építész: Kikindai Aladár, kivitelező: Greiff József építőmester). 1948 után gyermekotthon működött benne 1990-ig. Az udvari homlokzat saroktornyaihoz téglakerítés csatlakozik, szobrokkal díszített kapu-építménnyel, kosárvíves záródású, kőkeretes kapuval. A kerítés folytatásában eredetileg egy-egy melléképület volt. Az ÉNy-i épületet 2004 elején lebontották. A DK-i épület L alaprajzú, földszintes, hosszabb szárán nyeregettővel, a beforduló rövidebb száron félnyeregettővel. K-i sarkához alacsonyabb toldalékok kapcsolódnak. Az L beforduló, rövidebb szára és a lebontott épület egykori rövidebb szára között pillérsoros, falazott alapzatú léckerítés, a pillérekön kővázakkal.

CsL

R. k. templom (Szent Imre)

661

Köztársaság tér 7.

hrsz.: 1

klasszicista

1820

Szabadon álló, keletelt, háromhajós, félköríves szentélyzáródású, Ny-i homlokzati tornyos templom, a torony előtt alacsonyabb, timpanonos előcsarnokkal. A szentély É-i és D-i oldalához emeletes épületrészek, sekrestye és oratóriumok kapcsolódnak. A főhajó nyeregettős, a pilaszterpárokkal és timpanonnal kiemelt középtengelyű mellékhajók és az oratóriumok kontyolt nyeregettősek. A Ny-i homlokzat kerek karzatablaka fölött báró Klobusiczky Ferenc kalocsai érsek címere, az attika szélein Szent Imre, Nepomuki Szent János szobrai. Fiókos dongaboltozatú hajó és szentély, csehsüveg boltozatú mellékhajók, a bejárati oldalon karzat. A diadalívben sírkövek: Antoniola Károly hajósi plébános, 1737; Schurian Tamás hajósi plébános, 1732. Falképek: 1948 (Prokop Péter). Festett üveglablakok: 20. század. Berendezés: 18–20. század; előcsarnokban szenteltvíztartó kőangyalok: 18. század második fele; főoltár, gyóntatószékek, papi szék baldachinnal: 18. század második fele; szószék: 1820 körül (építész: Zofahl Lőrinc, Bauer Mihály szobrász); bronz kandeláber: 1820 körül (Soyka Máttyás); mellékoltárok: 20. század első fele. Orgona: 1880 (Angster József). Épült 1728-ban. 1820-ban átépítették és előcsarnokkal bővítették (építész: Zofahl Lőrinc). Felújítva 1999–2000-ben.

CsL

Nepomuki Szent János-szobor

663

Köztársaság tér

hrsz.: 354/2

barokk

18. század közepe

A templom főbejáratával szemben, lépcsős alépitményen álló, kihasasodó hasáb alakú, kétoldalt volutákkal bővített, lábazzal és párkánnyal tagolt talpazatra helyezett oszlop, az oszloptörzsre tekeredő indával, angyalfejekkel díszített fejezettel. Az oszlopon a szent

661

663

álló alakja ornátusban, kezében kereszttel látható. A talapzat előoldalán a szent nyelveklyéjének, hátoldalán vértanúságának domborműves ábrázolása. Készült a 18. század közepén. Restaurálva 2001-ben.

CsL

R. k. plébániaház

662

Köztársaság tér 7.

hrsz.: 3

klasszicista

19. század első fele

Szabadon álló, téglalap alaprajzú, egyemeletes, kontyolt nyeregterős épület. É-i és D-i homlokzatán kis kiüléssű rizalitok, az É-i homlokzat középtengelyében szegmentíves záródású bejárati kapu, fölötté gróf Nádasdy Ferenc kalocsai érsek címere. Kétraktusos elrendezésű, a földszinten csehsüveg- és teknő boltozatú, az emeleten síkmennyezetes helyiségek. Udvari kapuja felülvilágítójában és a kapu középső szárnyának felső részén a keresztet és Szent Imrét ábrázoló festett üvegablak. Nyílászárók, 19. század második fele. A földszinti, utcai sarokszobákban cserépkályhák és oltár, 20. század. Az emeleti két középső szoba közötti ajtó fölött főpapi címer. Épült a 19. század első felében. A plébániaház telkén: Kálvária-kápolna, stációoszlopok és szoborcsoport, 1882, stációképek, 1934 (Zsolnay-gyár).

CsL

662

Pince és prészház

8610

Prészház u. 93.

hrsz.: 7726

–

1840

Meredek löszfal elé épített, téglalap alaprajzú, földszintes, földes tetős épület. Utcai homlokzatát hullámívív oromzat zárja, két, ovális szellőzőnyílása között feliratos tábla: SZ M 1840 P M. Ajtaja és ablaka vízszintes záródású, ajtószárnyai eredetiek, ablaka új. Belseje dongaboltozatos, vonóvasakkal megerősítve, benne két fekhely, egy daráló és egy prés. A hátsó falon nyíló, dongaboltozatos pincelyuk a terep adottságai miatt a prészházzal közel egy szintben van. Épült 1840-ben. Népi műemlék.

BK

8610

HARTA

Ev. templom

632

Templom u. 50.

hrsz.: 1

késő barokk

1792

Szabadon álló, egyhajós, félköríves záródású, a DK-i homlokzat síkjából kissé előrelépő tornyú templom, a záródás felett kontyolt nyeregterővel, a DNY-i hajófalhoz kapcsolódó, alacsony bejárati építménnyel. A DK-i homlokzat kapuja és a hajó ajtaja fölött építési felirat: 1792, 1798. Csehsüveg boltozatos belső tér, három oldalon fából készült karzat. Berendezés: jellemzően 18. század vége; oltárkép: 1937 (Gottschall Péter). Valószínűleg korábbi épület felhasználásával épült 1792-ben.

VM

632

631

Ref. templom**631**

Templom u. 71.

hrs.: 1096

klasszicista

1836

Szabadon álló, egyhajós, egyenes záródású, ÉNy-i homlokzati tornyos, nyeregretős templom. ÉNy-i homlokzata négy féloszlopos, timpanonos, állportikusszal tagolt, a középtengelyben vízszintes záródású bejárat. A timpanonban tábla, építési felirattal: 1836. Cseh-süveg boltozatos belső tér, a bejárati oldalon karzat. Berendezés: jellemzően 19. század első fele. Épült 1836-ban.

VM

HELVÉCIA**KÜLTERÜLET**

9113

Bagolyvár**9113**

Gazdasági dűlő 11.

hrs.: 013/59

historizáló

1905

Szabadon álló, téglalap alaprajzú épület, É-i sarkán íves toronnyal és ahhoz csatlakozó támfallal. A homlokzatok és a támfal pártázattal lezárt, neogótikus nyíláskeretelésekkel. Szintváltós, ÉNy-i homlokzata egyemeletes, DK-i földszintes, tornya háromszintes. DNy-i homlokzatához újabb, az eredeti épület méretét meghaladó, földszintes iroda-épület kapcsolódik. A belső erősen átalakítva. Pincéje porosz-süveg boltozatos, tizennégy fa- és betonhordóval (kivitelező: Rostock und Hoffelner, Klosterneuburg). Építtette Weber Ede svájci származású tanár, a település névadója, 1905-ben (építész: Székely Ödön). Itt alakította ki újonnan telepített szőlőbirtokának, a Kecskeméti Szőlőtelepítő Társulat Rt.-nek központját.

VM

HERCEGSZÁNTÓ*Mutató:*

Karapancsa > Külterület

Kiskastély > Külterület, Karapancsa

Majorsági épületek > Külterület, Karapancsa

Vadászkastély > Külterület, Karapancsa

8803

Görögkeleti templom (Isten Anyja születése)**8803**

Alkotmány tér 9.

hrs.: 694

késő barokk

18. század vége

Szabadon álló, egyhajós, félköríves szentélyzáródású, DNy-i homlokzati tornyos templom, a szentély felett kontyolt nyeregretővel, a szentély és hajó oldalfalain támpillérekkel. DNy-i homlokzatán kompozitfejezetű, pilaszteres tagolás, a középtengelyben

félköríves záródású bejárati kapu, csonkaívű timpanont hordozó faloszlopok alkotta keretben. Ikonosztázion képfala és más faragványok, képek: 1740-es évek, eredetileg a szentendrei Opavačka-templomban állt (trsz.: 7314). A berendezés egy része a bajai, ún. Kis szerb templomból (trsz.: 554) került ide az 1950-es években. Épült a 18. század végén. A DNy-i homlokzat előtt falazott lábazatos-pilléres, kovácsoltvas rácsos kerítés. Belső terei 1994-ben felújítva.

CsL

R. k. templom (Nagyboldogasszony)

615

Kossuth Lajos u. 18.

hrsz.: 1/2

késő barokk

1815

Szabadon álló, egyhajós, egyenes szentélyzáródású, D-i homlokzati tornyos templom, a szentély felett kontyolt nyeregtetővel, a szentély Ny-i oldalához kapcsolódó emeletes sekrestyével és oratóriummal. A D-i homlokzat vízszintes záródású kapujának konzolos szemöldökpárkánya alatt évszám: 1815. Csehsüveg boltozatos hajó és szentély, a bejárati oldalon karzat. Berendezés: jellemzően 19. század első fele; főoltárkép: 1815 (Augustinus Pe... apatini festő). A templom 1725-ben épült, 1811-ben villámcsapás következtében leégett, 1815-ben megújították és átalakították. A templom D-i homlokzata előtt: kőfeszület és Szentháromság-szobor, 19. század; a kerítésében, nyeregtetős kis építményben, színezett Nepomuki Szent János-szobor, 19. század.

CsL

KÜLTERÜLET

KARAPANCSA

Vadászkastély

9155

külterület

hrsz.: 0406

historizáló

1910

Szabadon álló, négyzet alaprajzú, egyemeletes épület manzárdtetővel, beépített tetőtérrel. É-i, főhomlokzatán és D-i, kerti homlokzatán középrizalit, középtűt félkörívesen záródó attikával, abban ovális ablakkal. Rizalitjainak nyílásai és a tetőtéri ablakok félköríves záródásúak, a többi nyílás vízszintes záródású. Síkmennyezetes belső terek, faburkolatos lépcsőház és reprezentatív terek, márványkandalló. Melléklépcsőház a K-i oldalon, az alagsorban kiszolgáló helyiségek. Jelenleg vendégházként működik. Építtette Habsburg Frigyes főherceg 1910-ben, II. Vilmos német császár látogatása alkalmából.

BK

Kiskastély és majorsági épületek

9156

külterület

hrsz.: 0408

historizáló

19. század vége

A bélyei, volt Habsburg főhercegi uradalom karapancsai erdőkerülete majorságának épületegyüttese. A kiskastély szabadon álló, téglalap alaprajzú, egyemeletes épület,

615

9155

9156

É-i homlokzatán erőteljesen kiülő középízalattal, D-i homlokzata K-i és Ny-i sarkán torony jellegű sarokrízalitokkal. A D-i homlokzat felé kontyolt nyeregtetővel, a tornyokon manzárdtetővel fedett. A tornyokon bádogg szélzászlók, évszámmal: 1891. É-i homlokzata vakolt, a többi homlokzata téglarchitektúrás. Kétraktusos, középfolyosós elrendezésű. ÉNy-i helyisége csehüveg boltozatos, a több síkmennyezetes. A cselédház L alaprajzú, földszintes, nyeregtetős, téglaburkolatos épület, udvari homlokzatain faoszlopos tornáccal. Kétraktusos elrendezésű, átépítve, a helyiségek síkmennyezetesek. Az istálló T alaprajzú, földszintes, téglaburkolatos épület, a T vízszintes szárán felső csonkakontyolt nyeregtetővel, a T függőleges szárán nyeregtetővel. Istálló és kocsiszín van benne. A fővadászlak téglalap alaprajzú, földszintes, kőlabazatos, téglaburkolatos épület, felső csonkakontyolt nyeregtetővel. A T függőleges szárát valamivel alacsonyabb tetőgerincű, néhány lépcsőfokkal megemelt nyitott terasz alkotja, orommezője faburkolatos, mellvédje szintén fából, lombfűrészelt. Az erdészház téglalap alaprajzú, földszintes, nyeregtetős épület. Téglalábazatos falmezőiről a vakolat részben eltávolítva. Az épületegyüttes a 19. század végén, Habsburg Frigyes főherceg idején alakult ki és nyerte el mai formáját. Többségében jelenleg lakás található. A kiskastély részei 2005-ben felújítva.

BK

IMREHEGY

KÜLTERÜLET

Erdészház

10035

Felsőkistelek dűlő 46.

hrsz.: 078/17

historizáló

1920 körül

10035

Az Imrehegyről Kiskunhalasra vezető útról a borászati központ (trsz.: 9512) előtt balra letérve. Szabadon álló, L alaprajzú, földszintes épület, az É–D irányú szárnyán kontyolt nyeregtetővel, a Ny-K irányú szárnyán alacsonyabb gerincű nyeregtetővel. Az út felé néző Ny-i homlokzatán két, zárterkélyszerű rizalit, D-i homlokzatán falazott mellvédés, kihasasodó oszlopos tornác, az L szárainak találkozásában pilléres, falazott mellvédű, félnyeregtetős bejárati előtér. Kétraktusos elrendezésű, síkmennyezetes helyiségekkel, részben átalakítva. Épült 1920 körül.

KCs

Érseki borászati központ

9512

Szarkás 136.

hrsz.: 085/2

historizáló

1914

9512

Az Imrehegyről Kiskunhalasra vezető út mentén. Szabadon álló, I alaprajzú, földszintes épület nyeregtetővel. Az I vízszintes szárainak végén törtvonalú, íves oromzatok. Belső terei síkmennyezetesek. Épült 1914-ben. Telkén: újabb melléképületek.

KCs

IZSÁK

Mutató:

Bognár-tanya > Külterület

R. k. templom (Szent Mihály)

665

Béke u.

hrsz.: 37

késő barokk

1815

Szabadon álló, egyhajós, egyenes szentélyzáródású, DNy-i homlokzati tornyos templom, a szentély fölött kontyolt nyeregzetővel, DK-i oldalához kapcsolódó sekrestyével. A DNy-i homlokzat két szélső tengelyében egy-egy üres, kosárirés záródású szoborfülke, a középső tengelyben szegmentíves záródású kapu, fölötté íves timpanon. Csehsüveg boltozatos hajó és szentély, a hajó bejárati oldalán karzat. A diadalív előtti hajószakasz két oldalán széles hevederrel áthidalt, kereszthajó jellegű térbővület. Falképek: a hajóban: 1920–1945 között; a szentélyben: 1962. Berendezés: jellemzően 19. század első fele: főoltár; melléktárok, oltárképek: 1811 (Joseph Schwartz pesti festő); szószék. A templom alapkövét 1801-ben tették le, 1811-ben már készen állt, de végleges befejezésére csak 1815-ben került sor. 1829-ben gróf Nádasdy Ferenc váci püspök adományából, illetve 1857-ben és 1895-ben is renoválták.

VM

Pietà-szobor

666

Kecskeméti út 3.

hrsz.: 36

barokk

1763

Az r. k. templom (trsz.: 665) közelében, lépcsős alépitményen álló, lábazattal és párkánnyal tagolt sarkain volutákkal díszített, hasáb alakú talapzat. Előoldalán kartusban felirat és évszám: 1763. A talapzaton Mária ülő alakja, fején koronával, ölében Krisztus testét tartva. Állították 1763-ban.

VM

KÜLTERÜLET

Bognár-tanya

9513

Matyó dűlő 81.

hrsz.: 0455/3

–

19. század második fele

Izsák vasútállomástól 7 km-re léckerítéssel körülvelt területen álló épületegyüttes. A lakóház téglalap alaprajzú, földszintes, nyeregzetős, náddal fedett épület, DK-i homlokzatán falazott mellvédés, pilléres tornác, fölötté kisebb hajlásszögű, cseréppel fedett félnyeregzetű. Kéthelyiséges, síkmennyezetes, döngölt padlós konyhával, hajópadlós szobával. A háztól Ny-ra téglalap alaprajzú, nyeregzetős, náddal fedett, kéthelyiséges kamra. A kapu mellett téglalap alaprajzú, nyeregzetős istálló. Épült a 19. század második felében. Jelenleg a Kiskunsági Nemzeti Park kutatászállása. Népi műemlék.

VM

665

666

9513

687

JÁNOSHALMA

Szélmalom

687

Bajai u. 75.
 hrsz.: 1654/2
 –
 1892

Utcasorban, szabadon álló, csonka kúp alakú, sátor tetős szélmalom, ún. Bognár Józsefné-féle malom. Fala agyaghabarcba rakott téglá. Szélvitorláit már nincsenek meg, szerkezete, belső kialakítása viszonylag ép, eredeti eszközökkel. Egy gerendába vésett évszám szerint valószínűleg 1892-ben épült. Népi műemlék.

BK

685

R. k. templom (Szent Anna)

685

Béke tér
 hrsz.: 25
 historizáló
 1909

Szabadon álló, kereszthajós, poligonális szentélyzáródású, DNy-i homlokzati tornyos templom, a szentély felett kontyolt nyereg tetővel, a négyzet fölött huszár toronnyal, a kereszt szárainak összemetsződésében alacsonyabb, manzárd tetős mellékterekkel, a kereszthajó oromzatán timpanonos lezárással. Cseh süveg boltozatú hajó, a szentélyben cikkelyes félgömb kupola, a hajó bejárati oldalán karzat. Falképek: 1932–1933 (Kuczka Mihály). Festett üvegablakok: 1909 (Zsellér Imre). Berendezés: 18–20. század; mellékoltárok, gyóntatószék (a hajó jobb oldalán, valószínűleg a régi templomból), szószék, festett faszobrok, 18. század második fele; oltárképek, keresztelőkút, 19. század második fele; főoltárkép: 1888 (Szoldatits Ferenc). Régebbi, 1746-ban épült templom helyén 1783–1787 között épült. 1907–1909 között kereszthajóval bővítették, s ekkor alakították ki a mai szentélyt is (építész: Foerk Ernő). A templomkertben: téglalap alaprajzú, félköríves nyílásokkal áttört oldalú, sátor tetős védőépületben, hasáb alakú talapzaton, Nepomuki Szent János-szobor, 19. század eleje; kovácsoltvas kereszt a mohácsi csata 300. évfordulójára, 1826; Szentháromság-szobor, 1877.

BK

9514

Hengermalom

9514

Dózsa György u. 141.
 hrsz.: 2518
 historizáló
 1907

Szabadon álló, L alaprajzú, négyzetes malomépület, É-i homlokzatán kis kiülésű rizalitot alkotó, hatemeletes víztoronnyal. Falfelületei vakoltak, téglarchitektúrával, erőteljes pártázattal, konzolokra ültetett sokszögű tornyocskákkal. A malom K-i, Dózsa György úti homlokzatán felirat: 1907. Mindkét épülethez későbbi toldalékok kapcsolódnak. Az 1920-as évekből származó berendezését 1956-ban, 1985-ben és 2000-ben felújították, illetve részben kicserélték. Épült 1907-ben.

BK

Orczy-kastély**686**

Orczy u. 7–9.

hrsz.: 4192, 4194

klasszicista

1820 körül

Szabadon álló, T alaprajzú, földszintes, kontyolt nyeregretetős épület. DNy-i, utcai homlokzatán kis kiüléssű, széles középrizalit. Az udvari homlokzatokon, az ajtók fölött valamivel szélesebb, félköríves felülvilágítók. Kétraktusos elrendezésű, síkmennyezetes helyiségekkel, az utcai szárny helyiségeiben fűtőnyílások, 19. század végi, 20. századi nyílászárók. Az udvari szárny végében gazdasági helyiségek. Építette az Orczy család 1820 körül, 1846-tól a Stametz-Mayer János tulajdonába került, majd 1945-ig a San Martino grófi család birtokolta. 1945 után iskola, jelenleg lakások vannak benne. Többször átépítve.

BK

686

Zsinagóga és iskola**10341**

Petőfi Sándor u. 3.

hrsz.: 2247

historizáló

1828 körül

A zsinagóga szabadon álló, téglalap alaprajzú, nyeregretetős épület, Ny-i végéhez kétoldalt kapcsolódó, alacsonyabb, támpilléres, félnyeregretetős, a karzatfeljárókat magukban foglaló toldalékokkal. Bejárata a Ny-i homlokzaton, fölötté kétoldalt csúcsíves záródású ablakok. A véghomlokzatok oromfalán ívsoros vakolatdísz, az oromcsúcson a törvénytáblák. Síkmennyezetes zsinagógatér, három oldalán öntöttvas oszlopokkal alátámasztott, fakorlátos karzattal. Díszítőfestés: a mennyezetben, 19. század vége. Berendezés: 19. század vége: tórafülke, fabábos korláttal övezett bima, padok. Épült 1828 körül, a 19. század második felében átalakították, bővítették. Az iskola a telek É-i sarkában áll: téglalap alaprajzú, földszintes, ÉK-i végén kontyolt nyeregretetős épület. DK-i, udvari homlokzatán faoszlopos, részben beépített tornác, fölötté kisebb hajlászögű félnyeregretetős. Kétraktusos elrendezésű, síkmennyezetes helyiségekkel, melyek közül az egyik szabadkéményes volt, egy másik rituális fürdő céljára szolgált, medencével. Épült 1880-ban. Felújítva 2000-ben.

BK

10341

KALOCSA*Mutató:*

Dózsa György Mezőgazdasági és Közgazdasági Szakközépiskola > Asztrik tér 5–7.

Érseki Gazdasági Levéltár és Múzeum > Hunyadi János u. 2.

Érseki istálló > Kunszt József u. 8–10.

Érseki jószágkormányzóság > Szentháromság tér 4.

Érseki magtár > Eszperantó u.

Érseki palota > Szentháromság tér 1.

Gimnázium > Hunyadi János u. 20–24.

Gyermekotthon > Szent István király út 16–18. és 20–24.

Huber-ház > Szent István király út 6.

Jezsuita rendház és templom > Szent István király út 16–18. és 20–24.

Kanonokház > Asztrik tér 1., Hunyadi János u. 2., Szentháromság tér 2–3.

Katona-ház > Hunyadi János u. 2.
 Kisszeminárium > Szent István király út 12–14.
 Liszt Ferenc Zeneiskola > Hunyadi János u. 5.
 Miasszonyunkról nevezett Kalocsai Szegény Iskolanővérek zárdája és temploma > Asztrik tér 5–7.
 Nagyasszonyunk Katolikus Általános Iskola és Gimnázium kollégiuma > Szentháromság tér 2–3.
 Nagyszeminárium > Szent István király út 2–4.
 Paprikamúzeum > Szent István király út 6.
 Székese gyház > Szentháromság tér 1.
 Szent Anna Katolikus Óvoda > Asztrik tér 1., kanonokház
 Szent István Gimnázium > Hunyadi János u. 20–24.
 Tomori Pál Főiskola > Szent István király út 2–4., Nagyszeminárium

Védett műemléki jelentőségű terület (MJT)

8698

A műemléki jelentőségű terület határvonala az 1027/4. hrsz.-ú telek ÉK-i sarkától indulva az óramutató járásával megegyező irányban halad a Martinovics Ignác u. Ny-i határvonalán egészen a Kossuth Lajos u. É-i határvonaláig, majd ezen tovább a Petőfi Sándor u. DNy-i határvonalának meghosszabbított vonalával alkotott metszéspontig. Itt DK-i irányba fordulva követi a 365. és a 366. hrsz.-ú telkek ÉK-i határvonalát a 366. hrsz.-ú telek K-i sarkáig, majd DNy-i irányba fordulva halad az említett telek DK-i határvonalán és annak meghosszabbításában a Hunyadi János u. középvonaláig. A metszéspontnál DK-i irányba fordul és a Hunyadi János u. középvonalaán halad a Grósz József u. torkolatáig, majd e két utca középvonalaának metszéspontjától tovább DNy-i irányban a Grósz József u. középvonalaán, majd annak meghosszabbításában át a Szent István u.-án, tovább a 216. hrsz.-ú telek ÉNy-i határvonalán, majd annak meghosszabbításában a Tomori Pál u. középvonalaig. Itt ÉNy-i irányba fordul és e vonalon halad a Foktői u. középvonalaig, majd azon a Vajás-csatorna hídjának D-i pofafaláig. Itt É-i irányba fordul és a Vajás-csatorna középvonalaán halad a csatorna É-i kanyarulatáig, innen tovább K-i irányban a csatorna KNy-i szakaszának D-i oldala mentén húzóódó, 1065. hrsz.-ú töltés D-i határvonala mentén, amíg el nem éri a kiindulási pontot.

VM

Kanonokház

584

Asztrik tér 1.
 hrsz.: 1050
 késő barokk
 1780 körül

584

Szabadon álló, két házrészből összetevődő, téglalap alaprajzú, egyemeletes épület, egyseges főhomlokzattal, közös, kontyolt nyeregtetővel. É-i és K-i sarkához falozott kerítés csatlakozik, bejárati ajtókkal és kapukkal, a K-i ajtó fölött domborműves tondó, Szent Anna harmadmagával ábrázolással, 20. század első fele. Utcai homlokzatai lizénás-tükrös kialakításúak. Udvari homlokzatán az épülettel azonos magasságú lépcsőházi rizalit, további toldalékokkal. Egytraktusos, oldalfolyosós elrendezésű, a földszinten boltozott helyiségek, csehsüveg boltozatos folyosó, az emeleten síkmennyezetes terek. Kályhafülkék, fűtőnyílások. Báró Patachich Ádám érsek építtette 1780 körül. Egykori bejárati domborműve ma a zárdatemplomban (trsz. 576). Már a két világháború között óvodának használták, jelenleg a Szent Anna Katolikus Óvoda működik benne. Felújítva 2004-ben.

BK

Zárda, templom (Szent József) és leánynevelő intézet

576

Asztrik tér 3–7. – Kunszt József u. 1.

hrs.: 1050, 1057/1

historizáló

1859, 1911

Az Asztrik tér és a Kunszt József utca által határolt területen álló épületegyüttes. Az Asztrik tér 3. sz. alatti zárda (hrs.: 1050) utcavonalra épült, téglalap alaprajzú, kétemeletes épület, kis hajlásszögű, kontyolt nyeregtetővel, utcai homlokzatának É-i szélén kis kiülésű, megemelt párkánymagasságú rizalittal. Bejárata az utcai homlokzat közép-tengelyében, fölötté felírat nélküli süllyesztett tábla. Udvari homlokzatán poligonális lépcsőház, a homlokzat D-i szakaszához szintelölással épült udvari szárny kapcsolódik, végén harántirányú, téglalap alaprajzú, kontyolt nyeregtetős egykori színház- és tornateremmel, jelenleg átépítés alatt. Az épületben zárda működik. É-ről kapcsolódik hozzá a földszintről átjárható, egyhajós, egyenes szentélyzáródású, Ny-i homlokzati tornyos, szentély fölött kontyolt nyeregtetős templom (hrs.: 1050). Ny-i homlokzatán és hajója D-i oldalán támpillérek. A Nyi homlokzat közepén néhány lépcsőfokkal megemelt, csúcsíves záródású kapu, a karzatablak fölött félköríves záródású szoborfülkében Szent József és a gyermek Jézus szobra. Élkereszt boltozatos hajó, a hajó bejárati oldalán karzat. Falképek: 20. század. Festett üveglablakok: 20. század. Berendezés: jellemzően 19. század második fele; főoltárkép: 1859 (Leopold Kupelwieser). Az Asztrik tér 7. alatti, nagyméretű saroktelken (hrs.: 1057/1), annak határaitra épült, összetett alaprajzú, nyeregtetős épület áll. Asztrik tér felé néző, két belső udvart magában foglaló szárnyai két-, Kunszt József utcai szárnyai egyemeletesek; az utóbbi udvari homlokzatához több épületrész kapcsolódik, melyek közül az ÉK-i udvari szárny D-i végéhez kisméretű, téglalap alaprajzú, pilaszteres-timpanonos homlokzatú épület, egykori kápolna csatlakozik. Az Asztrik tér 7. sz. alatti épület homlokzatának kialakítása, építészeti tagolása megegyezik az Asztrik tér 3. alatti épületével. Asztrik téri homlokzatán középrizalit és D-i sarokrizalit, bejárat a D-i rizalit melletti tengelyben, fölötté építési felírat: 1859. Az É-i, Kunszt József utcai homlokzaton két, egyenes záródású bejárat, a Ny-i fölött építési felírat: 1890. Egytraktusos, oldalfolyosós elrendezésű épületszárnyak, cseh süveg boltozatos folyosók, síkmennyezetes és porosz süveg boltozatos helyiségek, részben 19. század második fele nyílászárók és burkolatok. Az Asztrik téri szárnyban ólomüveges folyosóajtó, faburkolatos, berakásos lift, a földszinten kétszakaszos ebédlő, árkáddal kapcsolva, az emeleten zeneterem, 20. századi mennyezeti stukkóval. A Kunszt József utcai szárnyban felülvilágító lépcsőház, a lépcsőfordulóban rézlámpával, a földszinten porosz süveg boltozatos nagyebédlő. Jelenleg a Dózsa György Mezőgazdasági és Közgazdasági Szakközépiskola és a Hunyadi János Középiskolai Kollégium működik benne. Az épületegyüttest Kunszt József kalocsai érsek építtette a Miasszonyunkról nevezett Kalocsai Szegény Iskolanővérek számára, zárda és leányiskola céljára 1859-1860-ban (építés: Karl Rösner, kivitelező: Zofáhl Gusztáv). Haynald Lajos bíboros érsek 1890-ben bővítette. Az Asztrik téri épületrészek második emeletét Városy Gyula érsek építtette 1911-ben.

BK

(Asztrik tér 3.)

576

(Asztrik tér 7.)

576

6800

Érseki magtár

6800

Eszperantó u.
 hrsz.: 1043/22
 késő barokk
 1800 körül

Szabadon álló, kereszt alaprajzú, kétszintes épület, a keresztzárak végei fölött kontyolt nyeregtetővel, a tetőtérben két padlásszinttel. A száruk véghomlokzatait két-két nagyméretű, szegmentíves záródású bemélyedő tükrör tagolja. A keresztzárak négyhajósak, középen falazott pillérsorral, a többi teherhordó szerkezet és a födémek fából. Az egykori érseki majorság területén áll (ld. még trsz.: 577). Épült 1800 körül. Használaton kívül.

BK

567

Katona-ház (Érseki Gazdasági Levéltár és Múzeum)

567

Hunyadi János u. 2.
 hrsz.: 364, 365, 366
 késő barokk
 1796

Szabadon álló, két házrészből összetevődő, téglalap alaprajzú, egyemeletes épület, közös kontyolt nyeregtetővel. A ház É-i sarkához falazott kerítés csatlakozik, gyalogkapuval és kocsiatájtóval. A Katona-házrész DNY-i, Szentháromság téri homlokzatának középső és szélső tengelyei, valamint az ÉNy-i homlokzat szélső tengelyei lizénákkal határolt rizalitokban. A középrizalitban a földszinti kapu fölött íves timpanon, az emeleti ablak fölött alacsony attika évszámmal: 1796, és gazdag faragású keretelésben címerpajzs, Katona István monogramjával. A DK-i homlokzat emeleti középtengelyében vakablak, benne füzéres keretelésű medalionban Katona István portréja, alatta emléktábla, 1932. A másik házrész utcai homlokzatán kis kiülésű középrizalit, a falfelületek bemélyedő tükrökkel tagoltak. Belül a két épületrész átjárható. A kapualj csehsüveg boltozatos, falán Antunovich János kalocsai nagyprépost, választott boszniai püspök emléktáblája. A Katona-házrész kéttraktusos elrendezésű, boltozott, részben átépített helyiségekkel, a másik épületrész egytraktusos, oldalfolyosós elrendezésű, boltozott helyiségekkel, lépcsőházzal. Fűtőnyílások, kályhafülkék, 19–20. századi nyílászárók, az egyik helyiségben historizáló cserépkályha. Építtette Katona István (1732–1811) kanonok, történetirő 1796-ban. 1945 után lakások voltak az épületben, majd 1985-től a Városi Képzőművészeti Gyűjtemény és az Érseki Gazdasági Levéltár, amely 1999-től az egész épület és gyűjtemények kezelője lett. Felújítva 2003-ban.

BK

566

Lakóház (Liszt Ferenc Zeneiskola)

566

Hunyadi János u. 5.
 hrsz.: 362
 klasszicista
 1823

A nagyszemináriummal (trsz.: 569) azonos helyrajzi számon, annak ÉK-i, hátsó szárnyához csatlakozó, téglalap alaprajzú, egyemeletes, kontyolt nyeregtetős épület. DK-i végéhez falazott kerítés csatlakozik, kocsiatájtóval. Utcai homlokzatán négy jól fejezetes pilaszter. Udvari homlokzatán középrizalit, timpanont tartó háromnegyed oszlopokkal, földszintjén kosárféle záródású bejárati előcsarnok, emeletén kosárféle ablaktükrör, összetett ablakkal. Kéttraktusos, középfolyosós elrendezésű, csehsüveg és dongaboltozatos

földszinti terekkel, részben átépítve. Építtette Klobusiczky Péter érsek elagott papok számára 1823-ban. 1945 után szociális otthon volt, 1982-től zeneiskola.

BK

Gimnázium (Szent István Gimnázium)

573

Hunyadi János u. 23–25.

hrsz.: 353

historizáló

1869, 1886, 1905

Átmenő telken álló, keretes beépítésű, belső udvart körülvevő épület. Három szárnya különböző szélességű és magasságú, többnyire nyereg- és kontyolt nyeregetetővel fedett, ÉNy-i udvari szárnyát a jezsuita templom alkotja (trsz.: 572). ÉK-i, Hunyadi u.-i és DNy-i, Szent István király úti homlokzata kétemeletes. Az ÉK-i szárny utcai homlokzatán kis kiülésű közép- és sarokrizalitok, fölöttük attika. Bejárat a középrizalit középtengelyében, fölötte építési felirat: 1765, 1828, 1860, 1869). A középrizalit fölött a csillagvizsgáló tömbje, poligonális alaprajzú, nyitható kupolával, kovácsoltvas mellvéd- és utcai középerkélyvel és udvari függőfolyosóval. Az ÉK-i szárnyat a jezsuita templom szentélyével kocsiafhajtós nyaktag köti össze. Az ÉK-i szárny egytraktusos, folyosóval. Földszinti helyiségei csehstüveg boltozatosak, az első emeletiek síkmennyezetesek, a folyosó mindkét szinten szegmentedongás boltozatos. A második emelet síkmennyezetes. A díszterem síkmennyezetes, páros faloszlopokkal tagolt oldalfalakkal. A DNy-i szárny utcai homlokzatának templom felőli négy tengelyét a földszinten áttörve, nyitott átjáró-csarnokot alakítottak ki. Oldalfalain falfestmények: 1984 (Bujdosó Ernő és Nagy Gábor). A DK-i, udvari szárny homlokzata elé földszintes tornaterem épült. A DNy-i és DK-i szárnyban síkmennyezetes helyiségek. Kunszt József érsek 1859-ben készült végrendeletében az akkoriban a jezsuita rendház (trsz.: 572) épületében működő gimnáziumra hagyta a templom és a jelenlegi börtön közötti Ugróczy-ház telkét, az intézmény bővítése céljából. A Hunyadi u.-i szárny 1869-ben, Haynald Lajos érsek adományából épült, tetején a csillagvizsgáló 1877-ben. Az udvari szárnyat 1886-ban, a Szent István király úti szárnyat 1904–1905-ben építették, földszintjének megnyitása 1980–1984 között történt.

KCs

Érseki istálló

577

Kunszt József u. 8–10.

hrsz.: 1046/1, 1046/2, 1045

késő barokk

1800 körül

Keretes beépítésű, négyzetes udvart körülvevő, földszintes szárnyakból álló épület, négy sarkán egy-egy és az utcával párhuzamos udvari szárny közepén két, egyemeletes toronyépítmény. A tornyok sátor tetősek, a közöttük lévő szárnyak nyeregetetősek, több toldalékkal, az utcára merőleges, újabb keresztiszárnyal, amely két részre osztja az udvart. Az ÉK-i szárny udvari homlokzata előtt tornác, falazott pillérekkel és mellvéd- del. Az udvari homlokzatok és a belső jelentősen átépítve. A K-i saroképítményben íves, húzott lépcső, lebegő fokokkal, öntöttvas korláttal, a földszinten fiókos dongaboltozatos helyiség. Az egykori érseki majorság területén áll (ld. még trsz.: 6800). Épült 1800 körül. Egy részében fazekasműhely bemutatóteremmel, udvarában óvoda.

BK

573

577

568

Lakóház**568**

Szent István király út 1–3.

hrsz.: 21, 22

barokk

18. század vége

Szabadon álló, két házrészből összetevődő, téglalap alaprajzú, egyemeletes épület, egységes főhomlokzattal, közös kontyolt nyeregtetővel. K-i sarkához kerítésfalban kocsiáthajtó csatlakozik. Utcai homlokzatán lizénás tagolás, kis kiülésű, viszonylag széles oldalrizalitok. A homlokzat középtengelyében kapu, az asztalosszerkezet belső oldalán felirattal: 1928, fölötté kőkonzolos, kovácsoltvas rácsos erkély, a főpárkányon timpanon. Az udvari homlokzaton két bejárat, az É-i előtt favázás, lombfűrészelt díszítésű előtető. Donga- és csehsüveg boltozatos fölépcsőháza a kapualjból nyílik, melléklépcsőháza a D-i udvari bejáratról. Kétraktusos elrendezésű, tükörboltozatos helyiségekkel. Kályhafülkék, 19–20. századi kályhák és nyílászárók. Épült a 18. század végén.

KCs

569

Nagyszeminárium (Tomori Pál Főiskola)**569**

Szent István király út 2–4.

hrsz.: 362

barokk

1760

Három utca határolta saroktelken álló, mindhárom homlokzatával utcavonalhoz igazodó, U alaprajzú, kétemeletes épület, a szárak végződése fölött kontyolt nyeregtetővel. Az U ÉK-i szárához a nagyszemináriummal azonos helyrajzi számon álló egykori lakóház (trsz.: 566) csatlakozik. Szent István király úti homlokzatán, volutákkal és két szent képszóbrával díszített kapu fölött, volutás keretben, építési felirat: 1760, Klobusiczky Ferenc érsek címerével. A három D-i szélső tengely a homlokzat többi részétől eltérő tagolású. Az első emelet közepén félköríves záródású szoborfülke, benne Szent György szobra, alatta építési felirat: 1897. Egytraktusos, oldalfolyosós elrendezésű, a folyosók csehsüveg boltozatosak, a földszinti és az emeleti helyiségek teknőboltozatosak, a második emeleten síkmennyezet. Kapualja csehsüveg boltozatos, lépcsőháza boltozott. Fűtőnyílások, kőkeretes ajtók, új szárnyakkal. A D-i három szélső tengely későbbi hozzáépítés, földszintje részben teknő-, részben poroszüveg boltozatos. Az első emeleten lévő kápolna eltérő belmagassága miatt második emelete az épület többi részéhez képest szinteltolással épült. A gróf Csáky Imre érsek által 1738-ban építtetett szemináriumot, Klobusiczky Ferenc érsek bővítette 1757-től, de csak 1764-ben, gróf Batthyány József érseksége alatt fejeződött be az építkezés. Gróf Kollonich László érsek húzatta fel a második emeletet 1804-ben. Klobusiczky Péter érsek építtette a Hunyadi u.-i egyemeletes, klasszicista stílusú szárnyat. Császa György érsek 1897-ben megnagyobbíttatta, ekkor épült a házikápolna és könyvtárszoba is. 1977-ben művelődési ház céljára helyreállítva. 2004-től a Tomori Pál Főiskola működik benne.

BK

Huber-ház (Paprikamúzeum)

570

Szent István király út 6.

hrsz.: 361/1, 361/2

barokk

18. század

Szabadon álló, téglalap alaprajzú, földszintes, kontyolt nyeregtetőű épület. Utcai homlokzatához két oldalról falazott pillérekkel tagolt kerítés csatlakozik, bejárati kapukkal. ÉNy-i oldalhomlokzatának utca felőli részén kisméretű, haránt irányú, kontyolt nyeregtetőű toldalék. DK-i, udvari homlokzatán falazott pilléres, mellvédés, kosárvéses árkádsoros tornác, a középső ív előtt néhány lépcsőfokkal megemelt, két hatszögű pillérre támaszkodó, timpanonos portikusz. Kétraktusos elrendezésű, síkmennyezetes helyiségekkel. Egy helyiségben szegmentíves dongaboltozat, 19–20. századi nyílászárók. Épült a 18. században. Jelenleg múzeum, étterem és idegenforgalmi iroda működik benne.

VM

Kisszeminarium

571

Szent István király út 12–14.

hrsz.: 357

historizáló

1879

Három utca határolta saroktelken álló, mindhárom homlokzatával utcavonalhoz igazodó, U alaprajzú, egyemeletes épület, nyeregtetővel. DK-i, Batthyány u.-i homlokzatának emeletéről konzolos, ívelt oromdíszes, zárt híd vezet át a jezsuita rendház (trsz.: 572) épületébe. DNy-i homlokzatán kis kiülésű, pilaszterekkel tagolt középrizalit, DK-i és ÉK-i homlokzatán sarokrizalitok. A Szent István király u. – Batthyány u. sarkának földszintjén, félköríves záródású szoborfülkében Szent Flórián szobra. ÉK-i szárnyának DNy-i, udvari homlokzatán lépcsőházi rizalit. Egytraktusos, oldalfolyosós elrendezésű. A földszint síkmennyezetes, illetve boltozott, az emeleti helyiségek síkmennyezetesek. A DNy-i szárny Ny-i részén egykori kápolna, három pár korinthusi fejezetes öntöttvas oszloppal alátámasztott poroszüveg boltozattal, sekrestyéjében dongaboltozat. Építette Haynald Lajos érsek 1877–1878-ban, kisszeminariumnak. Vezetését 1907-ben a jezsuiták vették át, az épületet a jezsuita rendházzal (trsz.: 572) összekötő, zárt híd 1908-ban épült. Jelenleg általános iskola működik benne. Felújítva 2005-ben.

VM

Jezsuita rendház és templom (Szent István király)

572

Szent István király út 16–22. és 24.

hrsz.: 355, 354

historizáló

20. század eleje

Három utca határolta saroktelken álló, keretes beépítésű, nagyméretű belső udvart körülvevő, kétemeletes szárnyakból álló, három homlokzatával az utcavonalhoz igazodó, DK-i, udvari szárnyával a templomhoz kapcsolódó, nyeregtetőű épület. A homlokzatok kialakítása, architektonikus tagolása, és a tető gerincmagassága alapján az épületnek három része különíthető el. Az első, DNy-i, Szent István király úti szárny, mely befordul a Batthyány u.-ba és a Kisszeminariumhoz (trsz.: 571) átvezető, zárt hídig tart. A második, a Batthyány u.-i, ÉNy-i szárny hídon túli része, amely befordul a Hunyadi u.-ba s a Hunyadi u.-i, ÉK-i szárnynak körülbelül a feléig tart, a harmadik, a Batthyány u.-i szárny másik fele. Az első épületrész Szent István király úti homlokzatán

570

571

572

572

két kis kiülésű, pilaszterekkel határolt, attikával lezárt rizalit. A Szent István király úti homlokzaton két, a Batthyány u.-in egy bejárat. A Szent István király úti második kapu fölött emléktábla: 1860. A második épületrész homlokzatain kis kiülésű, armírozott szélű rizalitek, bejárata a Batthyány u.-ről. A harmadik épületrész két szélén oromzatos, haránt irányú nyeregtetővel fedett szakaszok. A földszinten kétraktusos, középfolyosós elrendezésű, teknő- és szegmentdongás boltozatos, valamint síkmennyezetes helyiségekkel. Az első emeleten poroszszüveg boltozatos és síkmennyezetes helyiségek, szegmentdongás boltozatos folyosó. A második emelet egytraktusos elrendezésű, síkmennyezetes helyiségekkel. A szinteken belül az épületrészek kapcsolódásánál néhány lépcsőfoknyi eltérés. A templom egyhajós, poligonális szentélyzáródású, DNY-i homlokzati tornyos, a szentély felett kontyolt nyeregtetővel. A hajó DK-i, a gimnázium (trs.: 573) udvarára néző homlokzatát és a szentélyt támpillérek és csúcsíves záródású ablakok tagolják. DNY-i homlokzatán ívsoros oromzati párkány, csúcsíves záródású nyílások. Kapuja béletes. Keresztboltozatos hajó, a hajó bejáratú oldalán karzattal. Berendezés: jellemzően 19. század második fele. Az első épület ezen a területen egy uradalmi vendéglő volt, melyben 1733-ban helyezték el a gróf Patachich Gábor érsek által alapított papneveldét. A szeminárium új épületének (trs.: 569) elkészültével az épület rendeltetés nélkül maradt. Gróf Batthyány József érsek építtette át a piaristák számára 1771–1772-ben (építész: Oswald Gáspár piarista szerzetes). Az épülettömböt egységesebb palota jellegűre formálja, a héttengelyes középső rész kétemeletes lesz. A rendház és gimnázium temploma 1801-1804 között épült. 1860-ban Kunszt József érsek a Kalocsára hívott jezsuitákra bízta a gimnázium vezetését, s a tanulói számára megalapította a Stephanaeum nevelőintézetet. Az átszervezést átépítések kísérték: a régi helyén új templom épült, a már álló épületszárnyakra még egy emelet, a második került, felépült a DK-i udvari szárny. 1912-ben udvari szárnyát és a Hunyadi u.-i szárny egy részét átépítették (építész: Fábian Gáspár). A két épületet összekötő fedett átjáró, az ún. „sóhajok hídjá” 1908-ban épült. Jelenleg az Ifjúsági, Családügyi, Szociális és Esélyegyenlőségi Minisztérium Kalocsai Gyermekotthona működik benne, a templom melletti néhány helyiséget az érsekség használja.

KCs

574

Lakóház

574

Szent István király út 21.

hrs.: 14

klasszicista

1820 körül

Fésűs beépítésben álló, L alaprajzú, földszintes, nyeregtetős épület. ÉK-i, utcai homlokzatának É-i sarkához párkánymagasságú, falazott kerítés csatlakozik, kosárirves kapuval. Utcai homlokzata pilaszteres-tükrös kialakítású, ablakai fölött félköríves szemöldökpárcányokkal. A homlokzaton emléktábla, 1996. Udvari szárnya az utcánál alacsonyabb. Utcai szárnyának DNY-i, udvari homlokzatán poligonális alaprajzú rizalit: télikert, csúcsíves ablakokkal. Kétraktusos elrendezésű, síkmennyezetes helyiségekkel, 19. század végi cserépkályha és nyílászárók. Az emléktábla szerint e házban halt meg 1866. augusztus 3-án Klauzál Gábor, az első független kormány földművelés-, kereskedelem- és iparügyi minisztere. Épült 1820 körül. Az épületben jelenleg takarékszövetkezet működik.

VM

Szentháromság-oszlop

578

Szentháromság tér

hrsz.: 1019/4

késő barokk

1786

Ívháromszög alaprajzú, lábazattal, íves párkánnyal lezárt, rozettákkal, szögletes volutákkal, füzerekkal és domborművekkel díszített talapzat, rajta lábazatos, alul kihasasodó, füzeres íon fejezetes pillér, törzsén csigavonalban felfutó felhők között puttófejekkel, a pillér tetején puttófejes felhőn földgömb, a Szentháromság ábrázolásával. A talapzat párkányának sarkain Szent Sebestyén, Szent Flórián és Nepomuki Szent János szobrai, oldalain az Angyali Üdvözet és Mária mennybevételének, valamint az oszlop felállításának jelenete. Utóbbi mellett évszám: 1786. Szent Sebestyén és Szent Flórián között, a pillér törzsén a város címere. Állíttatta Kalocsa városa 1786-ban (Salm Lipót?). Egykor a jezsuita rendház (trsz.: 572) előtt állt, 1879-ben helyezték jelenlegi helyére. 1980-ban restaurálták.

VM

578

Székesegyház (Nagyboldogasszony)

579

Szentháromság tér 1.

hrsz.: 1019/1

barokk

1754

Szabadon álló, keletelt, egyhajós, félköríves szentélyzáródású templom. A hajó két oldalán kápolnasorral, Ny-i homlokzatán két toronnyal, a szentély két hosszoldalán emeletes sekrestyékkel, a szentélyzáródáshoz csatlakozó kápolnakoszorúval. A hajó fölött nyeregtető, a hajó végén kontyolva, huszártoronnyal. A szentély fölött kúptető, a kápolnasorokat és a sekrestyéket manzárdtető fogja egy tömegbe. A kápolnakoszorú felett félnyeregtető, két szélén és a középső bejárat elöcsarnoka fölött kupolával lezárva. A homlokzatokat pilaszterek, lizénák és változatos formájú nyílások tagolják. A Ny-i homlokzat főkapuja fölött oszloppárok tartotta, kőfonatos mellvédű erkély. A főpárkány íves timpanonjában Mária magyar szentekkel dombormű, 1912. A homlokzat három szakaszában gróf Csáky Imre, gróf Patachich Gábor, gróf Klobusitzky Ferenc kalocsai érsek címerai, 1750 körül. A tornyok közötti, kőfonatos korlátú, pilléres attikán Szűz Mária, Szent Péter és Szent Pál szobrai, 1755 körül. Csehsüveg boltozatos hajó és a kápolnasor, Ny-i oldalon karzat, a sekrestyék fiókos dongaboltozatúak, a szentélykoszorú kupolával fedett. A szentély D-i falában Martinus Ravesu lapidica sírköve, 12. század. A bejáratnál Tárnokházy István apát sírköve, 1433-ból. Boltozati stukkók: 1768–1770. Diadalív szobrai és domborművei: 1851–1866 (Andreas Halbig, Joseph Tandardini, Johann Meixner, Izsó Miklós). Festett üvegablakok: 1910 (Zsellér Imre). Berendezés: 18–19. század: kanonoki stallumok, padok: 1740; szószék: 1752; főoltár: 1857 (Karl Rösner), és oltárképek: 1857 (Leopold Kupelwieser) – új főoltár: 1911–1912 (épitész: Petrovácz Gyula, tabernákulum: Andréka József szobrász). Oltárképek: 18. század vége (Joseph Erlinger), 1790 körül: (Huber Maurer); 1835, 1838 (Pesky József); 1865 (Johann Kessler). Káptalani sekrestye berendezése: 1738–1740. A szentély alatt síkmennyezetes kriptá. Az I. kalocsai székesegyház a mai épület helyén, de annak tengelyétől ÉK-i irányban eltérő tengellyel épült a 12. század közepén. A 13. század elején épült fel a II. székesegyház: három hajós, kereszttház bazilika, körüljárós, kápolnakoszorús szentéllyel. 1602-ben tetőzete leégett, s emiatt pusztulásnak indult. 1710-ben a romos épületet tetővel látták el és újra használni kezdték. 1728-ban gróf Csáky Imre érsek tervekét készíttetett az újjáépítéshez (épitész: Mayerhoffer András?

579

– Anton Erhard Martinelli?). Az új székesegyház alapkövét 1735-ben rakták le, szentélyét 1738-ban szentelték fel. A hajó és a két torony 1751–1754 között készült el, a Ny-i homlokzatot és a baldachinos főoltárt 1757-ben, a belső díszítést 1768–1770 között fejezték be. 1774-ben készültek el a toronysisakok. 1857-ben új főoltárt állítottak fel. 1907–1910 között, Foerk Ernő kutatásait követően a szentély köré kápolnakoszorút építettek, és az oldalkápolna-sorra is új tetőzet és a hajóra huszártorony került (építész: Foerk Ernő, kivitelező: Petrovác Gyula).

VM

580

Érseki palota

580

Szentháromság tér 1.

hrsz.: 1023

barokk

1775–1817

Egykori parkjának megmaradt részén, kővázakkal díszített pilléres, kovácsoltvas rácsos kerítéssel övezett területen, szabadon álló, U alaprajzú, kétemeletes, nyeregretetős épület. Középső szárnyának D-i, utcai homlokzatán kis kiülésű sarokrizalitok és pilaszterestimpanonos, manzárdtetővel fedett középrizalit. A tető csúcsán váza, a timpanonban érseki címer. Földszinti középtengelyében átlósan kiforduló oszlopok között kapu, az oszlopokon kovácsoltvas korlátos erkély, korlátján PA – báró Patachich Ádám érsek monogramja. Kapualja négy szakaszos, dongaboltozattal. Kétraktusos, oldalfolyosós elrendezésű, a földszinten csehsüveg boltozatos helyiségekkel, az első emeleten részben csehsüveg boltozatos, a másodikon tükörboltozatos, illetve síkmennyezetes helyiségekkel. Az első emeleten két szint magasságú ebédlő, klasszicista mennyezeti stukkókkal, az oldalfalakon négy grisaille-kép. Az oratórium és házikápolna, a díszterem falképei, a faburkolatos könyvtár és az ebédlő grisaille-képei: 1784 (Franz Anton Maulbertsch). Érseki magánkápolna: műmárvány díszítés és oltárarchitektúra, oltárkép: 16. század vége. Kovácsoltvas lépcsőkorlátok: 18. század vége (Herold kalocsai mester). Kályhák, 18. század második fele. A kertben két 18. századi jégverem. A kastélykerítés kovácsoltvas kapuja fölött püspöki kalap alatt összefonódott C L K monogram – Comes Ladislaus Kollonich. A mai kastély elődje egy 13. századi lakótorony és a hozzá tartozó gazdasági épületek, melyeket a 17. század végéig használtak. Gróf Kollonich Lipót érsek a város töröktől való visszafoglalása után csak a kápolnát javíttatta ki 1691–1695 között. Gróf Széchényi Pál érsek 1696–1710 között a romokból emeletes lakot építtetett, melyet a sarkokra épített tornyokkal gróf Csáky Imre érsek bővített tovább a 18. század elején. Gróf Batthyány József a régi kastélyt leromboltatta és megbízást adott új palota tervezésére és építésére, amely 1775-ben kezdődött, talán a korábbi épület egyes részeinek felhasználásával (építész: Oswald Gáspár piarista szerzetes, kivitelező: Kronavetter Antal Lipót uradalmi mérnök). Befejezésére, a tervek módosításával (építész: Kronavetter Antal Lipót – valószínűleg Franz Anton Hillebrandt nagyváradi püspöki palota tervének adaptációjával), a Ny-i szárny kivételével, báró Patachich Ádám érseksége idején, 1780-ban került sor. Ekkor nyílt meg a könyvtár is. A Ny-i szárny gróf Kollonich László érseksége idején, 1787–1817 között épült fel (építész: Joseph Tallherr). A Ny-i szárny földszintjén az Érseki és Főkáptalani Levéltár, valamint az érseki hatóság hivatalai, az emeleten az érseki rezidencia található.

580

VM

Lakóház**581, 582**

Szentháromság tér 2–3.

hrsz.: 1021

késő barokk

1780 körül

Szabadon álló, két házrészből összetevődő, téglalap alaprajzú, egyemeletes épület, egységes főhomlokzattal, egységes kontyolt nyeregtetővel. Homlokzataihoz az utcavonalon kerítésfal csatlakozik, benne kosárirves kapukkal. ÉK-i, utcai homlokzata lizénás-tükrös kialakítású, mindkét házrészben kis kiülési középízzel. A két házrész határát az utcai homlokzaton lizéna, a DNy-i, udvari homlokzaton a középütt csatlakozó, merőleges irányú, falazott árkádíves kerítésfal jelzi. Az udvari homlokzaton két bejárat, a vég-homlokzatokon egy-egy pincekapu, eredeti vasszárnyakkal. Kétraktusos elrendezésű, átalakítva, az udvari traktusból folyosót választottak le, egyes helyiségeket megosztottak. A földszinten boltozatos, az emeleten síkmennyezetes helyiségek. Lépcsőházak az épület végeiben. Báró Patachich Ádám érsek építtette 1780 körül. Az 1950-es évek elején érseki iroda volt, majd a honvédség tulajdonába került. 1976-tól az egyházmegye nyugdíjas papi otthona volt. 2000-tól a Nagyasszonyunk Katolikus Általános Iskola és Gimnázium kollégiuma működik benne. Kertjében: két újabb, téglalap alaprajzú, földszintes, nyeregtetős épület.

BK

Érseki jószágkormányozóság**583**

Szentháromság tér 4.

hrsz.: 25

klasszicista

19. század eleje

Szabadon álló, téglalap alaprajzú, egyemeletes, kontyolt nyeregtetős épület. ÉK-i, utcai homlokzata lizénás-tükrös kialakítású, rajta kis kiülési, timpanonos középízzel. Középtengelyében pilaszterekre támaszkodó, tagolt szemöldökpárkány alatt kapu. A földszint kétraktusos elrendezésű, boltozott helyiségekkel. Az emelet kétraktusos, középfolysós elrendezésű, síkmennyezetes helyiségekkel. A belső terek átalakítva. Kapualja dongaboltozatos, lépcsőház a kapualjtól DK-re, valamint az épület DK-i végében. A DNy-i telekhatáron földszintes, kontyolt nyeregtetős melléképület, a hozzá két oldalról kapcsolódó, keskenyebb, ugyancsak kontyolt nyeregtetős épületszárnyakkal. A fennmaradó telekhatár-szakaszokon falazott kerítés, kosárirves záródású kapunyílásokkal. Épült a 19. század elején az érseki jószágkormányozóság részére. Jelenleg szálloda, belsejét az új funkcióknak megfelelően átalakították.

KCs

KARAPANCSA > HERCEGSZÁNTÓ

581, 582

583

671

672

KECEL

R. k. temetőkápolna

671

Császártöltési u. 43.
 hrsz.: 2248/14
 historizáló
 1886 előtt

Szabadon álló, egyhajós, félköríves szentélyzáródású kápolna, a szentély felett kontyolt nyeregtetővel. K-i homlokzatának oromfala fölött torony. Az É-i hajófalhoz alacsonyabb, nyeregtetős kriptalejázat kapcsolódik. A kápolna bejárata a K-i homlokzat közepén, a kriptalejázat ajtaja az É-i oldalon, mindkét ajtó fölött építési felirat. Dongaboltozatos hajó és szentély. A szentélyben koporsó formájú oltárasztal, a bejáratról D-re a Posgay család tagjainak sírkövei. A bejárata felirata szerint az 1886-ban elhunyt Molnár János címzetes kanonok, esperes és keceli plébános emeltette. A kriptában a vele rokon Posgay család tagjai nyugszanak. Külső felújítás 1998-ban.

KCs

R. k. templom (Szentháromság)

672

Szabadság tér 12.
 hrsz.: 2913
 késő barokk
 1802

Szabadon álló, egyhajós, szegmentíves szentélyzáródású, ÉK-i homlokzati tornyos templom, a szentély felett kontyolt nyeregtetővel, a szentély két oldalához kapcsolódó, alacsonyabb, félnyeregtetős sekrestyével és melléktérrel. Az ÉK-i homlokzaton jón pilaszterek tagolják, a többi homlokzat lizénás-tükrös kialakítású. A torony főpárkány fölötti szintjét timpanon zárja le, az oromfal két szélén egy-egy szögletes voluta. A főkapu fölött évszám: 1802. A szentély záradékában töredékes sírkő, az ÉK-i homlokzaton két emléktábla. Csehsüveg boltozatos hajó és szentély, a hajó bejárati oldalán karzat. Falképek és díszítőfestés: 20. század első fele. Festett üvegablakok: 20. század első fele. Berendezés: jellemzően 19. század első fele, 20. század. Épült 1738-ban, 1802-ben újjáépítették. Külső felújítása 2000-ben volt.

KCs

KECSKEMÉT

Mutató:

Alföldi Tudományos Intézet > Rákóczi út 3., Városi Kaszinó

Bánó-ház > Gáspár András krt. 11.

Barátok temploma > Kossuth tér, ferences templom

Bozsó-gyűjtemény > Klapka u. 34.

Cifrapalota > Rákóczi út 1.

Erzsébet pótlaktanya > Izsáki út 4.

Ev. templom > Arany János u.

Ferences kolostor > Kéttemplom köz 1.

Ferences templom > Kossuth tér

Gazdaház > Kölcsey u. 3.

Görögkeleti templom > Széchenyi tér

Iparos Otthon > Széchenyi tér 7.

Katona József Színház > Katona József tér 5.
 Kecskeméti Képtár > Rákóczi út 1.
 Képfestő műhely > Dömötör u. 4.
 Klapka-ház > Klapka u. 34.
 Kodály Zoltán Intézet > Kéttemplom köz 1.
 Kültérület > Belsőnyír tanya 147., Sarlósboldogasszony-kápolna
 Laktanya > Izsáki út 3., Rudolf-laktanya; Izsáki út 4., Erzsébet pótlaktanya
 Lovarda > Czollner tér 3.
 Luther-palota > Szabadság tér 3.
 Magyar Fotográfiai Múzeum > Katona József tér 12.
 MTA Regionális Kutatások Központja Alföldi Tudományos Intézete > Rákóczi út 3.,
 Városi Kaszinó
 Művésztelep > Művésztelep u. 2–8.
 Nagytemplom > Kossuth tér
 Népi Iparművészeti Múzeum > Serfőző u. 19.
 Naiv Művészek Múzeuma és Galériája > Gáspár András krt. 11.
 Nemzetközi Kerámia Stúdió > Kápolna u. 11., Munkácsy u. 14.
 Ókollégium > Kálvin tér 1.
 Ortodox zsinagóga > Katona József tér 12.
 Orvos- és Gyógyzertörténeti Kiállítás > Kölcsey u. 3.
 Ortodox Egyházművészeti Múzeum > Széchenyi tér 9.
 Piarista rendház és gimnázium > Piaristák tere 6.
 Piarista templom > Piaristák tere
 Plébániaház > Kossuth tér 2.
 Ref. ókollégium > Kálvin tér 1.
 Ref. templom > Kossuth tér
 Ref. újkollégium > Szabadság tér 7.
 Régi és új zsinagóga > Szabadság tér
 Rudolf-laktanya > Izsáki út 3.
 Sarlósboldogasszony-kápolna > Kültérület
 Serház > Serfőző u. 19.
 Szarvas-ház > Batthyány u. 4.
 Szerbtemplom > Széchenyi tér, görögkeleti templom
 Szent Erzsébet-templom > Czollner tér
 Szentháromság-kápolna > Árpád krt.
 Szentháromság-oszlop > Katona József tér
 Színház > Katona József tér 5.
 Technika Háza > Szabadság tér, régi és új zsinagóga
 Templomok > Arany János u., ev. templom; Árpád krt., Szentháromság-kápolna;
 Czollner tér, Szent Erzsébet-templom; Katona József tér 12., ortodox zsinagó-
 ga; Kossuth tér, ferences templom; Kossuth tér, Nagytemplom; Kossuth tér, ref.
 templom; Szabadság tér, régi és új zsinagóga; Széchenyi tér, görögkeleti templom;
 kültérület, Sarlósboldogasszony-kápolna
 Thomka-ház > Lestár tér 1.
 Törvénypalota > Rákóczi út 7.
 Újkollégium > Szabadság tér 7., ref. újkollégium
 Városháza > Kossuth tér 1.
 Városi Kaszinó > Rákóczi út 3.
 Városi mozi > Rákóczi út 15.

Zsinagóga > Katona József tér 12., ortodox zsinagóga; Szabadság tér, régi és új zsinagóga

A belváros műemléki jelentőségű területe (MJT)

10657

A védett terület határvonala a megyei jogú városi önkormányzat épülete mögötti Lechner Ödön u.-tól indul. Az óramutató járásával megegyező irányban: a Lechner Ödön u. 1. és 3. (hrsz. 8., 7.) hátsó telekhatárán, majd pedig a Lechner Ödön u., a Kossuth tér és a Koháry István krt. DNy-i szélén halad; itt ÉK-i irányt véve a Gáspár András krt. szabályozási vonala által érintett telkek (hrsz. 3447., 3445.) ÉNy-i szélén húzódik, a Széchenyi tér átszelése után a 3903., 3910., 3911. hrsz.-ú telkek határán és a Piaristák tere ÉNy-i szélén vezet tovább. Ezután a piarista gimnázium, templom és rendház saját és szomszédos telkeit, illetve utcáit (hrsz. 4011., 4083., 4051., 4049/1., 4049/2., 4049/3., 4084.) magában foglalva halad, majd a Nagykőrösi u.-át átvágva a Wesselényi u. (hrsz. 4101.) ÉK-i szélén és a Rákóczi út 6. (hrsz. 4103.) számú telket magában foglalva éri el a Rákóczi utat. Innen a Rákóczi út 7., 5. és 3. (hrsz. 1188., 1176., 1175.), a Klapka u. keresztezése után a Csányi József krt. (hrsz. 1145.) telket magában foglalva, majd a Beniczky Ferenc u. (hrsz. 1142.) ÉK-i és a Vörösmarty Mihály u. (hrsz. 1120.) D-i szélén halad tovább. Ezután D-re fordulva a Csongrádi u. 2. (hrsz. 286.) és a Katona József u. (hrsz. 518.) K-i szélén húzódik a Bánk bán u.-ig; itt Ny-i irányt véve a 490., 491. és 492. hrsz.-ú telkek D-i oldalán, a Bajcsy-Zsilinszky u. (hrsz. 462.) K-i szélén, majd a 466. és 469. hrsz.-ú telkek D-i szélén haladva éri le a Trombitás utcát. A Trombitás u. keresztezése után a 183., 184., 185., valamint a 189., 188. és 191. hrsz.-ú telkek DNy-i szélén haladva, majd a 192. hrsz.-ú telket a szabályozási vonal mentén átvágva eléri a Batthyány u.-át (hrsz. 182/1.). A Batthyány u.-át átszelve a 60/4., 60/3., 55/2., a Berényi Pál u. (hrsz. 54.) után pedig az 52., 51. és 49. hrsz.-ú telkek hátsó határán húzódva és a Kisfaludy u.-át keresztezve éri el a kiindulási pontot.

BK

Ev. templom

481

Arany János u.

hrsz.: 4030

historizáló

1863

481

Utcavonaltól beljebb, szabadon álló, görögkereszt alaprajzú templom, a keresztszárak fölött nyeregtetővel, a négyzet fölött sátorotetővel és hasáb alakú, Vendramin-ablakos fiatoronnyal. A keresztszárak összemetsződésein alacsonyabb, négyzetes alaprajzú, félnyeregtetős térbővületek. Az ÉK-i oldalon négyzet alaprajzú, nyeregtetős előépítmény, a DNy-i homlokzat nyeregtetős előcsarnokán néhány lépcsőfokkal megemelt bejárat. Kereszt- és dongaboltozatos belső tér, a három keresztszárban öntöttvas oszlopokkal alátámasztott fakarzat. Berendezés: jellemzően 19. század második fele; oltár és szószék: 1863; padok: 1940; két, mázas kerámia betétes, öntöttvas kályha: 19. század vége; táblaképek: 20. század. Az evangélikus gyülekezet 1857-es határozata alapján épült 1862–1863-ban (építész: Ybl Miklós, kivitelezők: Halász István, Gaál József, Nemcsik Pál). Homlokzatát még a 19. század végén üzletsorral elfedték, amit 1984-ben bontottak le.

VM

Szentháromság-kápolna

522

Árpád krt.
 hrsz.: 2174/2
 barokk
 1726

Az Árpád krt., Küküllő u., Mátyás Kálmán u. által határolt területen, kis dombon, szabadon álló, nyolcszög alaprajzú épület, ívelt teteje fölött sátor tetős lanternával. Oldalai tükrös kialakításúak, nyolcszög alakú ablakokkal, illetve vakablakokkal. Árpád krt. felőli oldalán található, félköríves záródású bejáratához lépcsősor vezet, vasajtaján évszám: 1865, fölötté félköríves záródású, üres szoborfülke. Épült 1718–1726 között, 1739-ben, a nagy pestisjárvány után, temetőt nyitottak körülötte, melyet csak 1964-ben zártak be. A kápolnát könyvtárként használták 1969–1998 között, amikor is a katolikus egyház visszakapta.

VM

522

Szarvas-ház

483

Batthyány u. 4.
 hrsz.: 185
 historizáló
 1860 körül

Zártsorú beépítésben álló, L alaprajzú, egyemeletes, nyereg tetős lakóház. Udvari szárnyának végéhez földszintes todalék csatlakozik. Utcai homlokzatának enyhe kiülésű középrizalitjában trapéz alakú, kókonzolos, öntöttvas korlátos erkély, a Ny-i tengelyben szegmentíves záródású bejáratú kapu, fölötté domborműves mezők, szívsoros díszítéssel. Az udvari homlokzatok előtt függőfolyosók. A kapualj és a földszinten egy helyiség boltozott, a többi síkmennyezetes. Nyílászárók, dísrács a kapun: 1924 (Tiringner Ferenc műlakatos). Épült 1860 körül. Nevét dr. Szarvas András főorvosról kapta, aki hat évtizeden keresztül lakott és rendelt a házban. Homlokzata felújítva 2003-ban.

VM

483

Lakóház

484

Batthyány u. 6.
 hrsz.: 189
 historizáló
 19. század vége

Zártsorú beépítésben álló, U alaprajzú, földszintes, nyereg tetős épület. Udvari szárnyához a telekhatár mentén melléképületek kapcsolódnak. Utcai homlokzatának hatodik tengelyében szegmentíves záródású kapu. DK-i és DNY-i, udvari homlokzatain tornác. A kapualj és a helyiségek síkmennyezetesek, az egykori istálló gerendás famennyezetes, 19. század végi, 20. század elejei nyílászárók. Épült a 19. század első felében, a 19. század végén átalakították. Az 1940-es évek elején épült hozzá a DNY-i udvari szárny, így lett az eredetileg L alaprajzú házból U alaprajzú.

VM

484

489

R. k. templom (Szent Erzsébet)

489

Czóllner tér

hrs.: 605

klasszicista

1827

Zártorú beépítésben álló, egyhajós, egyenes szentélyzáródású, É-i homlokzati tornyos, a szentély fölött kontyolt nyeregtetős templom, a szentély É-i és D-i oldalához kapcsolódó alacsonyabb mellékterekkel. A templom É-i homlokzatához kétoldalt földszintes kolostorszárnyak csatlakoznak. É-i homlokzatát kannelúrázott pilaszterek és timpanonos szemöldökű ablakok tagolják. Félköríves záródású bejárata a homlokzat középtengelyében. Csehsüveg boltozatos hajó és szentély, a bejárati oldalon és a szentély két oldalán karzat. Berendezés: jellemzően 19. század első fele: főoltár, oltárképek: 1926 (Uher Arisztid), 1939 (Marsovszky Emília); mellékoltárok: 1890; szószék: 1939. Orgona: 1900 (Ország Sándor), bővíttve: 1955. Az egykor itt állt temetőkápolna helyén épült, Czóllner Mihály városi szenátor özvegyének adományából 1826–1827 között (építész: ifj. Rabl Károly, kivitelezők: Fischer Mihály pallér és Novák Gergely ácsmester). 1917 után a városban megtelepedett angolkisasszonyok zárdatemploma volt. 1934-ben a kórust bővítették (építész: Stefanovics Gyula). Felújítva 1998-ban. A templom előtt: Nepomuki Szent János-szobor, állíttatta Hoffmann János plébános és Vincze János polgár, 1856.

VM

490

Lovarda

490

Czóllner tér 3.

hrs.: 602

klasszicista

1818

Utcasorban álló, téglalap alaprajzú, földszintes, mindkét végén kontyolt nyeregtetős épület. É-i homlokzatán timpanonos középrizalitban vízszintes záródású bejárat, K-i és Ny-i, hosszabb homlokzatain kosárféle vakárkásor, az ívek alatt szegmenstetős záródású ablaknyílásokkal. Belső terei átalakítva. A katonai lovardát Ferdinánd főherceg építtette 1817–1818 között (építész: Fischer Ágoston). 1917 után az angolkisasszonyoké volt, akik tornateremként használták. Az államosítás után az általános iskola tornaterme volt. 1991-től ismét az angolkisasszonyoké. Felújítva és átalakítva 2000-ben.

VM

9473

Kékkfestő műhely

9473

Dömötör u. 4.

hrs.: 560

–

–

Hátsó telekhatáron U alakban épült, földszintes, nyeregtetős műhely. Az É-i telekhatáron áll a nyomó egyablakos, egyajtós, gerendás deszkamennyezetes helyisége; itt rakták a vászonra a dúcokat. Hozzá kapcsolódik az ugyancsak gerendás mennyezetes istálló, jászollal; annak a lónak a helye, amelyik a mángorlót hajtotta. A K-i telekhatáron áll az udvar felé nyitott mángorlóléhszék, benne egy kétszáz éves, Csongrádról hozott mángorló. A D-i telekhatáron egy helyiség a festékes kádak számára, mellette egy másik a keményítésre, mindkettőben eredeti eszközök, szerszámok. A telek utcai részén egy 1947-ben épült földszintes, sátorretetős kockaház áll, ennek K-i oldalához csatlakozik

a leírt műhely-együttes, amely az 1970-es évekig működött. A mángorló az 1930-as években került ide.

VM

Bánó-ház (Naiv Művészek Múzeuma)

493

Gáspár András krt. 11.

hrsz.: 3335

barokk

1746, 1809

Szabadon álló, téglalap alaprajzú, földszintes, meredek, felső csonkakontyolt nyeregetős épület, újabb tetőtér beépítéssel, K-i, udvari homlokzatán kontyolt nyeregetetős pincegáddal. A ház ÉNy-i sarkához derékszögben alacsonyabb, nyeregetetős szárny, ehhez ismét alacsonyabb, nyeregetetős szárny kapcsolódik. A második rész D-i, udvari homlokzata előtt, az udvar felé nyitott, félnyeregetetős előépítmény. Néhány lépcsőfokkal megemelt bejáratok a főépület D-i homlokzatán, a pincegádor D-i oldalán, a főépület és a mellékszárny találkozásában, a mellékszárnyak udvari homlokzatán. Füles keretelésű, vízszintes záródású ablakok. A főépület kéttraktusos elrendezésű, egyik sarkában pitvar és szabadkéményes konyha. Az udvari szárnyban élszoba és szabadkéményes sütőház. A főépület 1746-ban épült, további részeit Nemes Báthelyei Bánó János építtette 1809-ben. A 19. század folyamán többször bővítve. 1976-tól múzeum.

LP

Rudolf laktanya (Közép-Európai Nemzetközi Egyetem)

10663

Izsáki út 3.

hrsz.: 10208

historizáló

1887

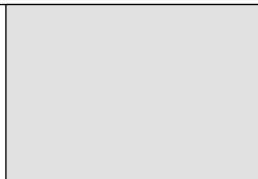
Bejárata jelenleg az Olimpia u. felől. Nagy kiterjedésű területen, számos épületből álló együttes, melynek elemei a következők: a terület ÉK-i, Olimpia u. felőli részén középtűt a törzstiszi, tőle ÉNy-i és DK-i irányban az altiszti épület és a gyengélkedő épülete. Mögöttük, az előbbiekével párhuzamos hosszteneggellyel három legénységi épület; a legénységi épületek mögött, merőleges hosszteneggellyel öt istállóépület; az istállók mögött, az istállókéval párhuzamos hosszteneggellyel két lovarda. A terület ÉNy-i határán négy kisebb melléképület, altiszti szállás, kispuska lőtér, fürdő és fogda, kettő a telekhattárral párhuzamos, kettő merőleges hosszteneggellyel. A központi, törzstiszi épület téglalap alaprajzú, kétemeletes, kontyolt nyeregetetős épület, közepén és két szélén pavilon jellegű rizalitokkal. Az altiszti szállás és a gyengélkedő téglalap alaprajzú, egyemeletes, kontyolt nyeregetetős épületek, ÉK-i homlokzatukon kisebb, átellenes homlokzatukon nagyobb kiülésű középrizalittal, az abban található lépcsőház fölött haránt irányú kontyolt nyeregetetővel. A legénységi szállások téglalap alaprajzú, egyemeletes, nyeregetetős épületek, két szélükön pavilon jellegű sarokrizalitokkal, fölöttük haránt irányú kontyolt nyeregetetővel. Az istállók hosszan elnyúló, földszintes, nyeregetetős épületek, a lovardák szintén. Utóbbiak ÉK-i véghomlokzata előtt alacsonyabb, félnyeregetetős toldalék. A négy melléképület földszintes, nyereg-, konty-, illetve kereszt alakú nyeregetetővel. A város 1881-ben határozta el gyalogsági laktanya építését, de adminisztratív okok miatt csak 1886–1887 között került sor az építkezésre (építészek: Pártos Gyula és Lechner Ödön, kivitelezés: Erdélyi Mihály és társai, Heitzmann és Milkó szegedi vállalkozók. Mesterek: Árkay Sándor múlakatos, Nagy Pál esztergomi kőfaragó, Rainer Károly szegedi asztalos). A területen áll még Kutuzov marsall emlékműve és egy kis-

493

10663

10902

496

499

méretű épület. A telekhatárokon részben megmaradt kerítés: téglalapzat, kovácsoltvas rácsokkal.

BK

Erzsébet pótlaktanya

10902

Izsáki út 4.
hrsz.: 10004/2
historizáló
1905

Három oldalán falazott pillérekkel tagolt, vasrácsos kerítéssel határolt telken, szabadon álló legénységi szállás és lovarda. A legénységi szállás a telek ÉNy-i, Izsáki úti határára épült, téglalap alaprajzú, egyemeletes, kontyolt nyeregtetős épület. DK-i, udvari homlokzatán kis kiülésű sarokrizalitok és egy tengely mélységű középrizalit. A rizalitok fölött haránt irányú kontyolt nyeregtető. Egytraktusos, oldalfolyosós elrendezésű, a földszinti folyosó szegmentíves dongával, a szobák poroszüveg boltozattal fedettek, az emeleten síkmennyezetes terek. Lépcső a középrizaliban. A lovarda téglalap alaprajzú, földszintes, nyeregtetős épület. DNy-i végéhez alacsonyabb, nyeregtetős toldalék kapcsolódik. Téglaburkolatos homlokzatait széles, plasztikus lizénák tagolják, közeikben szegmentíves záródású ablakok. Egyterű belső tér. A két, 1897-ben épült, 1996-ban lebontott, csapatkórházi épület mellett a 20. század elején emelték a Galiciában állomásozó 13. közös huszárezred részére az Erzsébet pótlaktanyát, mely név később átment a csapatkórházra is. A laktanya tervrajzai 1902 végén készültek, az épületek 1905-ben már álltak. Két épületet kivéve lebontva vagy erősen átépítve.

LP – VM

Lakóház

496

Jókai u. 9.
hrsz.: 4066
historizáló
1860 körül

Csatlakozó beépítésben álló, téglalap alaprajzú, földszintes, nyeregtetős épület. Utcai homlokzatát lizénák és ívsoros párkány tagolja, vízszintes záródású ablakai szegmentíves keretelésűek, felettük szegmentíves szemöldökpárkány. Az utcai homlokzat D-i végéhez vízszintes záródású kocsithajtó csatlakozik. Udvari homlokzata előtt pillérekre támaszkodó, kosárirves árkádsor. Kétraktusos elrendezésű, síkmennyezetes belső terek. Épült 1860 körül. Udvarában: a telekhatárokon későbbi, földszintes, nyeregtetős melléképületek.

VM

Ref. ókollégium

499

Kálvin tér 1.
hrsz.: 1123
klasszicista
1834

Csatlakozó beépítésben álló, téglalap alaprajzú, kétemeletes, kontyolt nyeregtetős épület. Utcai homlokzatán széles középrizalit, a földszint fölötti két emeletet átfogó, füzéres díszítésű, ión pilaszterekkel, a főpárkány fölött évszámok attikával: 1830. A középrizalit középtengelyében félköríves záródású főbejárat, mellette az egykor itt tanuló Jókai Mór emléktáblája, továbbá két oldalbejárat. A földszinti és az első emeleti ablakok fölött félköríves szemöldökpárkány. Az udvari homlokzaton kórkonzolos, kovácsoltvas korlátos

függőfolyosók, a második emeletiek: 1864 (Gáspár Mihály műlakatos). Kétraktusos elrendezésű földszint, boltozott helyiségekkel, az emelet egyraktusos elrendezésű, síkmennyezetes helyiséggel, részben átépítve. Kapualja dongaboltozatos, falán a korábbi, 1753-ban emelt kollégium vörös mészko emléktáblája. Épült 1830–1834 között (építész: Hofrichter József, kivitelező: Fischer Ágoston). Második emelete csak 1864 után készült el.

VM

Lakóház

519

Kápolna u. 6.

hrsz.: 3441/1

historizáló

1860 körül

Zártorú beépítésben álló, V alaprajzú, földszintes, nyeregtetős sarokház. Simonyi u.-i szárnyának végéhez alacsonyabb, nyeregtetős toldalék kapcsolódik. Kápolna u.-i homlokzatán kovácsoltvas felülvilágító, kosárvíves záródású kapu felülvilágítóval és faragott szárnyakkal. Ablakai csúcsíves záródásúak, az ablakok fölött, a széles főparkány képszékeiben, kör alakú padlásbevilágítók. Síkmennyezetes helyiségek, nyílászárók, részben 19. század második fele. Épült az 1860-as években. Kada Elek polgármester háza volt. Simonyi u.-i toldaléka az 1980-as években készült.

VM

519

Lakóházak (Nemzetközi Kerámia Stúdió)

9071

Kápolna u. 11.

hrsz.: 3890/3, 3891

késő barokk

18-19. század fordulója

A Kápolna u. – Kecskeméti Vég Mihály tér találkozásában, saroktelken, fésűs beépítésben álló, L alaprajzú, földszintes, a Kápolna u.-i szárny véghomlokzata fölött felső csonkakontyolt, az udvari szárny vége fölött kontyolt nyeregtetős épület, melynek udvari szárnyához újabb, keskenyebb és alacsonyabb toldalék kapcsolódik. A Kápolna u.-i homlokzat D-i végéhez falazott kerítés csatlakozik, pilléres kocsiáthajtóval, a Kecskeméti Vég Mihály tér felőli oldalon új, félköríves záródású kapu. Udvari homlokzatainak arkádíves tornác. Egyraktusos elrendezésű, síkmennyezetes helyiségekkel. Épült a 18–19. század fordulóján. A 19. század végén átépítették, homlokzatát átalakították. Hat helyiségét idővel szobákká, a tornác szakaszait konyhákká alakították. A visszaalakított épületet a Nemzetközi Kerámia Stúdió használja. A tömbbelsőben lévő telken téglalap alaprajzú, földszintes, nyeregtetős épület, DK-i homlokzatának egy részén falazott mellvédű, oszlopos tornác. A ház DNy-i véghomlokzatához azonos szélességű és magasságú, nyeregtetős toldalék kapcsolódik, ÉNy-i homlokzatához égetőkemencéknek helyet adó, nyeregtetős szín, továbbá ÉNy-i irányból az épületet a Munkácsy u. 14. sz. házzal összekötő épületszárny, melyek mind a Munkácsy u. 14. sz.-ú ház (trsz.: 510) telkén található.

LP

9071

9072

Lakóház**9072**

Kápolna u. 15.

hrsz.: 3883/2

historizáló

1920 körül

A Kápolna és a Munkácsy u. sarkán álló, L alaprajzú, földszintes, kontyolt nyeregretős épület. ÉNy-i, Munkácsy u.-i homlokzata és DNy-i, Kápolna u.-i véghomlokzata lizénákkal tagolt. Udvari homlokzatán beüvegezett tornác. Egytraktusos elrendezésű, a tornác, illetve a belőle kialakított helyiségek csehüveg boltozatosak, stukkóval, a többi helyiség síkmennyezetes. 20. század eleji nyílászárók. Eredetileg egy L alaprajzú, földszintes, barokk ház állt itt, a Munkácsy u. és a Kápolna u. vonalához igazodó szárnyakkal. Utcaszélesítés miatt a Kápolna u.-i szárnyat lebontották, majd a megmaradt Munkácsy u.-i szárnyhoz az ÉK-i telekhatáron toldalékszárnyat építettek. A Munkácsy u.-i homlokzat tagolása 1920 körüli.

VM

497

Szentháromság-oszlop**497**

Katona József tér

hrsz.: 475/1

barokk

1742

Hatszögű, kovácsoltvas kerítéssel, azon belül alacsonyabb, szintén hatszögű, pilléres, kőbábas korláttal körülvevő területen álló szoborcsoport. Ívharomszög alaprajzú, lábazattal és párkánnyal ellátott, volutákkal, az alsó volután puttó-, a párkány fölött Szent Rókus, Szent Sebestyén, Szent István és Szent Ferenc szobraival díszített talapzaton kocka- és párnatag jellegű tagozat, rajta gúla alakú, felhőkkel díszített pillér, homlokoldalán Immaculata-ábrázolással, mely fölött puttók tartják a királynői koronát. A pillérfejezet fölött Szentháromság-szoborcsoport. A talapzat oldalain az állítás körülményeit ismertető emléktáblák, előttük Szent Péter és Pál szobra. A kőkerítésen Keresztelő Szent János, Padovai Szent Antal, Szent Imre, Nepomuki Szent János, Szent Flórián és Xavéri Szent Ferenc látható. A homlokoldalon alul oltárasztal, alatta Szent Rozália szobra.

Az 1739-ben pusztító pestis emlékére állíttatta a város tanácsa. Készült 1741–1742-ben (Conti Lipót Antal). 1786-ban megrongálódott, több részletét újrifaragták (Fischer Boldizsár). 1892-ben felújították s több szobrát is újrifaragták (Jablonszky Vince kőfaragó), ekkor készült a szobrot övező vasrács is (Maár Antal műlakatos). 1996-ban restaurálták.

VM

10929

Katona József Színház**10929**

Katona József tér 5.

hrsz.: 476

historizáló

1896

Tér közepén, mesterséges dombon, szabadon álló, megközelítőleg téglalap alaprajzú, összetett tömegű épület, a különböző épületrészek fölött különböző gerincmagasságú manzárdtető-idomokkal. Vakolatsávós, illetve vakolatkváderes homlokzatait pilaszterek és gazdag nyíláskeretek tagolják, színpadi maszkokat, hangszereket ábrázoló domborművek, Kecskemét címere, Katona József és Kisfaludy Károly szobrai díszítik. É-i homlokzatán timpanonos középrizalit. Baldachinos előtetővel ellátott főbejáratának félköríves záródású középső elemét atlaszokkal díszített pillérek fogják közre. A pillé-

reken törtívű szemöldökpárkány, a szemöldökmezőben dombormű. A bejárat mögött nyújtott előcsarnok, falain három vörös mészkő emléktábla, belső oldalán a nézőtéri folyosóra vezető lengőajtók, lekerekített végein a páholszintre vezető, átlós irányú, egykarú lépcsősorok, mellettük az erkélyre vezető, kétkarú lépcsők. A belső falfelületeken gazdag, aranyozott stukkók, csillár, falikarok, nyílászárók. Kecskemét város közgyűlése 1892-ben határozta el a színház építését, amivel a királyi pár megkoronázásának kívántak emléket állítani. Épült 1895–1896 között (építésszek: Ferdinand Fellner és Hermann Helmer. Mesterek: díszítő plasztika, szobrok: Heinrich Hausbeutner, Bécs; stukkók: Bock, Bécs). Az épület rekonstrukciójára 1986–1987-ben került sor.

LP

Orthodox zsinagóga (Magyar Fotográfiai Múzeum)

10026

Katona József tér 12.

hrsz.: 492, 493

szecessziós

1918

Szabadon álló, téglalap alaprajzú épületegyüttes. Az épület egyemeletes, nyeregtetővel lezárt középső tömbjének Ny-i oldalához földszintes, félnyeregtetős, hullámvonalas atikával lezárt épületrész csatlakozik és a telekhatár É-i végén zárul. A középső tömb és az É-i telekhatár között az új funkciónak megfelelő, új beépítés. A középső tömb K-i és Ny-i homlokzatainak karzatszintjén négy-négy körablak, É-in és D-in egy-egy körablak. A K-i földszintes rész utcai homlokzatán vízszintes záródású, kereteletlen nyílások. A főbejárat fölött esővédő nyeregtető-idom. Udvari homlokzatán emléktábla a második világháború zsidó áldozatainak nevével. Síkmennyezetes belső terek, karzatokkal, az új funkciónak átépítve. Díszítőfestés: 1918. Az itt álló házat 1890-ben alakította át Tóth István (ifj. Bíró István építőmester). Hamarosan itt működött a Lorh-féle, „Ét- és Táncterem a Pistához” címzett vendéglő. 1918-ban az orthodox hitközség vásárolta meg a házat s még abban az évben zsinagóga céljára alakította át. A női karzat megépítése miatt a volt tánctermet megmagasították, ennek megközelítése az épület mögötti fedett falépcsőről történt. A férfi bejárat az utcára merőleges homlokzatra került. A második világháború után többféle funkciója volt, majd sokáig üresen állt. 1990–1991-ben lebontották, majd részben visszaépítették, a díszítőfestést rekonstruálták az épületbe a Magyar Fotográfiai Múzeum költözött. Az egykori zsinagógai tér ma kiállítóterem, a karzat könyvtár és kutatóhely.

VM

Lakóház

520

Kecskeméti Végő Mihály tér 1.

hrsz.: 3898

historizáló

1870 körül

Zártsorú beépítésben álló, L alaprajzú, földszintes, nyeregtetős épület. Udvari szárnya K-i végéhez folytatódva, tovább derékszögben befordulva melléképületek csatlakoznak. Utcái homlokzatán kis kiülésű, konzolsoros párkánnyal lezárt középrizalit. Vízszintes záródású kapuja az utcai homlokzat D-i szélső tengelyében, középrészre fölött félköríves vaklunetta. Síkmennyezetes helyiségek és kapualj, erősen átalakítva, 20. századi nyílászárók. Épült 1870 körül.

VM

10026

520

503

Ferenccsokor (Kódály Zoltán Intézet)

503

Kéttemplom köz 1.

hrsz.: 478/1

barokk

1736

A ferences templomhoz (trsz.: 502) nyaktaggal csatlakozó, négyzetes udvart körülvevő, egyemeletes, nyeregtetőű szárnyakból álló épületegyüttes. K-i sarkán kiugró, négyzetes alaprajzú, valamivel magasabb tetőgerincű, ÉK-i homlokzatán oromfallal lezárt egykori védőtorony. A kolostor ÉK-i, Kéttemplom közre néző homlokzatán lévő főbejáratához a helyreállított vízesárok fölött modern híd vezet. A bejárat tengelyében, a tetőn négyzetes huszartorony, gúlatetővel. Másik bejárata az ÉNy-i, templom felőli homlokzaton. Az udvari homlokzatokon árkdíves folyosók, beüvegezett nyílásokkal. Egytraktusos, oldalfolyosós elrendezésű, a folyosók kereszt-, a helyiségek fiókos dongaboltozatúak. Barokk ajtókeretek, eredeti szárnyakkal, vasalatokkal, fűtőnyílások, a lépcsőházban feliratos kőtábla: 1736, a refektórium boltozatán stukkó. A középkorban ezen a területen a királynői birtok kezelőinek háza állott, ehhez épült a védőtorony 1439 előtt. A ferenceseket 1644-ben hívták Kecskemétre. Rendházuk 1700–1702, 1722–1724 között több ütemben épült s csak 1736-ra készült el teljesen. Az 1970-es évek első felében a Kódály Intézet számára állították helyre.

BK

500

Klapka-ház (Bozsó Gyűjtemény)

500

Klapka u. 34.

hrsz.: 914/1

késő barokk

1786

Fésűs beépítésben álló, L alaprajzú, földszintes, nyeregtetőű épület. Udvari szárnyának végéhez újabb bővítmények kapcsolódnak. Klapka u.-i homlokzatán szegmentíves záródású ablakok, alattuk, a lábazatban, fekvő téglalap alakú pinceablakok, a homlokzathoz falazott kerítés csatlakozik, D-i végében kocsíathajtó. A homlokzat közepén Klapka György tábornok emléktáblája. ÉNy-i, udvari szárnyának homlokzatán pilléres, kontyolt tetős előépítmény, mellette falazott, vaskorlátos külső lépcső, amely a bejáratához vezet. Az udvarban a gyűjtemény kültéri darabjai. Egytraktusos elrendezésű, síkmennyezetes belső terek, újabb nyílászárók. Az utcai szárny pincéjének mestergerendáján felirat: Anno 1786. Építtette Deák Pál, a városi magisztrátus tagja, majd főbírája 1786-ban. A 19. század elején rövid ideig a Klapka család tulajdonában volt. 1952-ben állami tulajdonba került, 1957-ben felújították, ekkor költözött a házba Bozsó János festőművész, aki 1976-ban felajánlotta gyűjteményét a városnak. 1973-ban és 1975-ben bővítették, a gyűjtemény 1979-ben nyílt meg.

VM

Ferenccsokor (Szent Miklós)

502

Kossuth tér

hrsz.: 479

késő barokk

1782

Szabadon álló, keletelt, egyhajós, poligonális szentélyzáródású templom, az ún. Barátok temploma, szentély felett kontyolt nyeregtetővel, a hajó É-i fala mellett alacsonyabb, kápolnasort magában foglaló, félnyeregtetős melléktérrel, Ny-i homlokzata előtt toronnyal, ahhoz Ny felől csatlakozó alacsonyabb, nyeregtetőű, bejárati előépítménnyel.

A tornyon, az É-i mellékterén és a szentélyen támpillérek és középkori nyílástöredékek. A szentély D-i oldalához nyaktaggal csatlakozik a kolostor épülete (trsz.: 503). Csehüveg boltozatos hajó, keresztboltozatos oldalkápolnák és sekrestye, a bejárati oldalon karzat. Falképek: 1933 (ifj. Fundschler Móric), díszítőfestés: 1968. Festett üveglablakok: 1896, 1989–1990. Berendezés: 18–20. század; főoltár: 18. század második fele, főoltárkép: 1930 körül (Prohászka József kecskeméti festő), főoltár szobrai: 1930-as évek (Fuhrmann Gyula iglói szobrász); mellékoltárok a főhajóban, szöszék: 18. század vége; tabernákulum: 1930-as évek (Zsolnay-gyár). A 14. század második felében épült plébániatemplom hajóját és szentélyét a 15. század első felében K-i irányban meghosszabbították. 1543–1564 között a város két vallásfekezete közösen használta. 1644-ben kapták meg a ferencesek. É-i mellékterét, az ún. Szent Antal-kápolnát, az 1678. évi tűzvész utáni helyreállításkor, 1679–1689 között átépítették (Kovács János építőmester). 1777–1782 között teljesen átépítették. Tornya 1790-ben készült el, de 1863-ban újjáépítették (Dubecz János ácsmester). 1933-ban restaurálták. A templom Ny-i homlokzata előtt, középen ívesen záródó kerítésfal. A fal előtt kőből készült, kovácsoltvas ráccsal elkerített Kálvária-szoborcsoport, a fészület alatt a Tisztító-tűz domborművel. Dombormű: 1790; szoborcsoport: 1816 körül (Dunaiszky Lőrinc). A szoborcsoport két oldalán kovácsoltvas rácsos kapuk: 1931 (Tiringer Ferenc). A kerítésfal belső oldalán: Lourdes-i barlang.

VM

Nagytemplom (Urunk mennybemenetele)

505

Kossuth tér

hrsz.: 2

késő barokk

1799

Szabadon álló, egyhajós, egyenes szentélyzáródású templom, ÉNy-i homlokzati, tűzkiálló erkélyes toronnyal, a szentély felett kontyolt nyeregtetővel, a szentélyhez kapcsolódó kétszintes mellékterekkel. ÉNy-i homlokzatán középrizalit, magas oszlopszéken álló, füzérdíszes fejezetű, timpanont hordó oszloppárokcal. Főkapuja fölött a Kulcsátadás-, a timpanonban Patrona Hungariae-dombormű. A homlokzat szélső tengelyeiben félköríves záródású szoborfülkék, Szent István és Szent László szobrával, alattuk az oldalbejáratok. Az oldalbejáratok mellett 1848–1849-es, első és második világháborús emléktáblák. A főpárkány fölött, az oldalhomlokzatok szélső tengelyét lezáró attikapárkányon a négy evangélista szobra. Az oldalhomlokzatok lizénás-tükrös kialakításúak. Fiókos dongával fedett hajó és szentély, a hajó két oldalán kápolnasorral, a kápolnák felett empóriummal, a bejárat fölött karzat. A szentély előtti boltszakaszkeresztszár jellegű, a négyzeti tér fölött kupola, kétoldalt fiókos dongaboltozat. Falképek és pannók a szentélyben és a hajóban: 1901 (Roskovics Ignác); díszítőfestés: 1901 (Lohr Ferenc). Festett üveglablakok: 1930-as évek. Berendezés: jellemzően 18. század vége; főoltárkép és két mellékoltárkép: 1791 (Falkoner József Ferenc). A város 1752-ben kapott engedélyt Mária Teréziától plébániatemplom építésére, helyét 1772-ben jelölték ki, az építkezést 1774-ben kezdték meg (építész: Oswald Gáspár piarista szerzetes, kivitelező Fischer Boldizsár és váci mesterek). Bár 1791-ben felszentelték, építését csak 1799-ben fejezték be. 1819-ben tornya és tetőzete leégett, és csak 1863-ban állították helyre (Dubecz János ácsmester). 1880-ban külsejét, 1901-ben belsejét újították meg. 1911-ben a földrendés után renoválták, homlokzatait megújították (építész: Lux Kálmán).

VM

502

505

501

Ref. templom**501**

Kossuth tér
 hrsz.: 1127, 1128
 barokk
 1684

Szabadon álló, téglalap alaprajzú, kéthajós, egyenes záródású templom, ÉK-i homlokzata előtt toronnyal, záródása felett kontyolt nyeregetetővel, a hajófalakon és a torony sarkain támpillérekkel. DK-i homlokzata középtengelyében négyzetes alaprajzú, alacsony, kontyolt nyeregetetős bejárati előépítmény. A torony DK-i oldalán alacsonyabb toldalék, bábos attikával, füzérdíszes fejezetű ión oszlopokra támaszkodó, íves szemöldökpárkány alatti kapunyílással, a kapu keretén pelikános címerrel. A torony ÉK-i oldalán jón oszlopokra támaszkodó vízszintes szemöldökpárkányú kapu, a torony alsó szintjein középkori és reneszánsz ablak. A templom ÉNy-i homlokzata előtt U alaprajzú, egyemeletes, historizáló bazársor, amely rövidebb száiraival a torony ÉNy-i és a hajó DNy-i végfalához kapcsolódik. Csehboltozatos belső tér, a teret két részre osztó füzérdíszes fejezetű ión oszlopokra boltozva. Három oldalon falazott pilléres, mellvédés, az orgonakarzat kivételével kétemeletes karzat. A hajó bejárata fölött építési emléktábla: 1684. Berendezés: jellemzően 18. század vége, 19. század eleje; padok: 1759, 1802; szószék: 1791. Épült 1680–1684 között (András, László és Máté debreceni kőművesek). A bejárati előépítmény 1728-ban készült. 1787–1790 között átépítették, falait, tornyát megmagasították, fakarzatát kőkarzatra cserélték, s ekkor készült a kéthajós belső tér is (építés: Fischer Boldizsár). 1700-ban készült a templom körítőfala (Hölbling János budai építőmester). 1862-ben a torony rézsisakot kapott (Dubecz János ácsmester). A templomot az 1911-es földrengés után vasbeton szerkezettel átboltozták (építés: Uy Károly). A bazársor 1877-ben épült (építés: Pártos Gyula), ekkor bontották el a körítőfalat.

VM

504

Városháza**504**

Kossuth tér 1.
 hrsz.: 1
 historizáló–szecessziós
 1892–1896

Szabadon álló, keretes beépítésű, egy nagyobb központi és két szélső, kisebb udvar körül fogó, a Kossuth téri szárnyon kétemeletes, a többi szárnyon egyemeletes, nyeregetetős épületegyüttes. A Kossuth téri szárnyon kocsialáhajtót magában foglaló, egy tengely kiülésű oromfallal lezárt középrizalit, az oldalhomlokzatokon kis kiülésű középrizalitik, a sarkokon sarokrizalitik vagy emeleti zárterkélyek. A rizalitikot sisak jellegű tetőépítmények zárják le. Falfelületei téglaburkolatosak, kő nyíláskeretelésekkel. Főhomlokzatán emléktáblák. Héjazata, párkány- és homlokzati díszei, történelmi alakok szobrai és domborművei, címerek Zsolnay-féle mázas kerámiából. Egytraktusos, oldalfolyosós elrendezésű épületszárnyak, az alsorban dongaboltozatos helyiségek, a földszinti és emeleti terek jellemzően síkmennyezetesek. Kapualja bordás keresztboltozatos, benne építési emléktábla: 1893–1894. Kupolás díszterme két szintet fog át. Kecskemét városa 1890-ben írt ki pályázatot új városháza tervezésére. Az első díjat nyert pályamű 1893–1895 között épült fel (építésszek: Pártos Gyula és Lechner Ödön, kivitelezők: Jirászek Nándor, Krausz Lipót, Lichner Dávid és Fia. Mesterek: falképek: Székely Bertalan; díszítőfestés: Götz Adolf; festett üveglablakok: Kratzmann Ede; búto-

rok: Rainer Károly; díszcsillár terv: Várdai Szilárd, kivitel: Árkay Sándor). 2000–2001-ben helyreállítva.

VM

R. k. plébániaház

506

Kossuth tér 2.

hrsz.: 3455

késő barokk

1794

Csatlakozó beépítésben álló, téglalap alaprajzú, egyemeletes, kontyolt nyeregtető épület, lemeztett K-i sarokkal. D-i sarkához falazott kerítés csatlakozik, pilléres kapuval. ÉK-i homlokzatán kis kiüléssel, kettősen lépcsőződő középrizalit. Bejárata a DK-i, Sándor István sétány felőli homlokzat közepén. Kétraktusos, középfolyosós elrendezésű, a földszinten dongaboltozatos folyosóval, csehsüveg boltozatos helyiségekkel és poroszüveg boltozatos konyhával, az emeleten síkmennyezetes folyosóval és helyiségekkel, tükörboltozatos nagyteremmel. Kétkarú lépcső, lebegő fokokkal, öntöttvas korláttal. Épült 1794-ben. Az udvarban melléképület.

VM

506

Gazdaház (Orvos- és Gyógyszertörténeti Kiállítás)

10908

Kölcsey u. 3.

hrsz.: 3342

késő barokk

1800 körül

Csatlakozó beépítésben álló, téglalap alaprajzú, földszintes épület. DNy-i véghomlokzata fölött kontyolt félnyeregtetővel, ÉK-i szakaszán alacsonyabb gerincű félnyeregtetővel. D-i, egykor udvari, ma közterületre néző homlokzatán két, négyzetes alaprajzú, nyeregtető, oldalain kosárirves nyílásokkal megnyitott, csehsüveg boltozatos tornác, oromzatukon ívsoros, illetve szalagpárkánnyal. A DNy-i, utcai homlokzaton pilaszteres tagolás, a DK-i homlokzaton részben új nyílásrendszer. Egytraktusos elrendezésű, az új funkcióknak átalakítva, néhány 19. század végi nyílászáró. A ház két periódusban épült, az első, DNy-i rész 1800 körül, végét oromfal jelzi, a második, ÉK-i rész 1860 körül. A 19. század végén megújították, 1985-ben múzeumi célra állították helyre.

LP – VM

10908

Lakóház

10922

Kölcsey u. 7.

hrsz.: 3345

barokk

18. század második fele

Csatlakozó beépítésben álló, L alaprajzú, földszintes, felső csonkakontyolt nyeregtető saroképület. DNy-i, Kölcsey u.-i homlokzatának D-i sarkához fakapu csatlakozik, a homlokzaton lizénák, közeikben szegmentíves záródású ablakok. DK-i, udvari homlokzata előtt falazott pilléres tornác, részben beépítve. Egytraktusos elrendezésű, helyiségei síkmennyezetesek, nyílászárók, 18. század második fele, 19. század. Épült a 18. század második felében. Jelenleg vendéglő. Udvarának végében: a falazott kerítéshez kapcsolódó, kisméretű, félnyeregtető, újabb melléképület.

BK

10922

507

Lakóház**507**

Lechner Ödön u. 1.

hrs.: 7/1

klasszicista

1859

Csatlakozó beépítésben álló, L alaprajzú, egyemeletes, nyeregvetős sarokház. Utcai homlokzatainak sarkain a teljes magasságot átfogó pilaszterek. ÉK-i, Lechner Ödön u.-i homlokzatán kis kiüléssű középrizalit. Földszinti ablakait az ablakok fölött félköríves szemöldökképkarkány fogja össze, az ívekben legyeződíszszel, az emeletiek fölött vízszintes szemöldökképkarkányok. Lechner Ödön u.-i homlokzatának középtengelyében szegmenatívus záródású kapu. Udvari homlokzatai előtt függőfolyosó. Kapualja kazettás szegmentedongás boltozatos. Lechner Ödön u.-i szárnya két-, másik szárnya egytraktusos elrendezésű, síkmennyezetes helyiségekkel. Építette Héjjas Mihály szíjgyártómester, utcai szárnyát 1854-ben, oldalszárnyát 1859-ben. Udvarában: későbbi melléképületek.

VM

508

Thomka-ház**508**

Lestár tér 1.

hrs.: 49/1

historizáló

1871

Zártsorú beépítésben álló, U alaprajzú, egyemeletes, nyeregvetős saroképület. Utcai homlokzatai vakolatsávokkal tagoltak, a földszinten vízszintes szemöldökképkarkánnyal, az emeleten szegmenatívus lezárt ablakkeretések, köténydíszszel. Az É-i és a K-i homlokzat 45 fokban lemeztett sarkán konzolos, kovácsoltvas rácsos erkély. Kapu az É-i homlokzat középtengelyében. Udvari homlokzatai előtt függőfolyosó. Kétraktusos elrendezésű, síkmennyezetes, a földszinten részben poroszüveg boltozatos helyiségekkel. Építette Nemes Kovács László 1871-ben. Később a Thomka család tulajdonába került. Földszinti helyiségeiben 1890–1930 között posta működött.

VM

510

Lakóház (Nemzetközi Kerámia Stúdió)**510**

Munkácsy u. 14.

hrs.: 3884/2

késő barokk

18–19. század fordulója

A Munkácsy u. vonalára épült, L alaprajzú, földszintes, utcai szárnya fölött kontyolt nyeregvetős, udvari szárnyán újabban beépített tetőterű, nyeregvetős épület. Utcai szárnyának Ny-i sarkához falazott kerítés kapcsolódik, kocsiáthajtóval és gyalogkapuval. Udvari szárnyának végéhez azonos szélességű és magasságú melléképület csatlakozik. Udvari homlokzatán falazott oszlopos tornác. A melléképület tornáca alacsony, fémoszlopokkal bővített pilléres, felette térdfal, padlásfölgjáróval. Az utcai szárny egytraktusos elrendezésű, síkmennyezetes helyiségekkel, néhány 19. századi nyílászáró, illetve az eredetiek mintájára készült újabbak. A melléképület DK-i vég-homlokzatához keskenyebb, de azonos gerincmagasságú, nyeregvetős, új épületszárny csatlakozik, amely az épületet összeköti a Kápolna u. 11. sz.-ú épülettel (trs.: 9071). Ugyancsak a Munkácsy u. 14. sz.-ú épület telkén áll az előbbi épület két további

toldaléka is. Az udvar közepén egykori mázsaház: kisméretű, nyeregteretős épület, félnyeregteretős É-i toldalékkal.

BK

Lakóház 511

Munkácsy u. 29.

hrsz.: 3376

klasszicista

19. század első fele

Fésűs beépítésben álló, L alaprajzú, földszintes, nyeregteretős ház. Utcai homlokzata lizénás-tükrös kialakítású, ablakai fölött tagolt szemöldökpárkány. Udvari homlokzatán pilléres tornác, utólagos beépítésével megnövelve az egytraktusos elrendezésű lakóteret. Részben 19. század végi nyílászárók. Épült a 19. század első felében. Jellemző megváltoztatva, erősen átépítve.

VM

Művésztelep 9987

Művésztelep u. 2–8.

hrsz.: 8245, 8250, 8251, 8252, 8253, 8254, 8255

szecessziós

1912

Egységes terv alapján készült épületegyüttes: hat műteremvilla és azoktól ÉNy-ra álló, közös műteremház. Az épületek É–D-i tájolásúak. A villák tagolt alaprajzúak és tömegűek, eltérő formájú, magasságú és szintszámú épületrészekkel, az épületrészek fölött változatos, de jellemzően nagy hajlásszögű tetőelemekkel. Belsejük többé-kevésbé átépítve, nyílászáróik részben eredetiek. A közös műteremház téglalap alaprajzú, egyemeletes épület, nyeregteretős, beépített tetőtérrel. D-i homlokzatához poligonális alaprajzú torony, jellegű épület kapcsolódik. Műtermek az É-i oldalon, nagyméretű, sokszorosan osztott ablakkal. Eredeti nyílászárók, lépcsőkorlát. A művésztelep létrehozását Iványi Grünwald Béla kezdeményezte 1909-ben. Kada Elek polgármester javaslatára a város 1910-ben döntött létrehozásáról és felépítéséről, melyre 1910–1912 között került sor a Műkertben (építésszek: Jánszky Béla és Szivessy Tibor, kivitelező: ifj. Gulyás János). A villák első lakói Iványi Grünwald Béla, Falus Elek, Ferkay Jenő, Olgay Ferenc, Réthy Károly festők és Jánszky Béla építész volt. 1944-ben a festőiskola épülete elpusztult. A háború után csak a műteremház szolgálta eredeti rendeltetését. 1957-ig üresen állt, majd a Képzőművészeti Alap felújította és átalakította, a villákba lakásokat alakítottak ki, a Ny-i villát az 1980-as években újjáépítették.

BK

Lakóház 512

Nagykőrösi u. 27.

hrsz.: 4151

historizáló

19. század második fele

Zártsorú beépítésben álló, L alaprajzú, egyemeletes, nyeregteretős ház, melyhez ÉK-i telekhatára mellett és a Ny-i, udvari szárny végében földszintes melléképületek csatlakoznak. Félköríves záródású kapuja az utcai homlokzat középtengelyében. Emeleti ablakai alatt baluszteres körénydísz, fölöttük konzolokra támaszkodó, ívelt szemöldök-dísz. Udvari homlokzatai emeletén az egykori pilléres folyosó beépítve, előtte függőfolyosó. Síkmennyeztes belső terek, az utcai részen és a melléképületekben részben 19.

511

9987

512

század második felei nyílászárók. A kapualj síkmennyezetes, kazettákkal, balra kétkarú lépcső. Épült a 19. század második felében.

VM

494

Piarista templom (Szentháromság)

494

Piaristák tere

hrsz.: 4050

barokk

1765

Zártorú beépítésben álló, egyemeletes kolostorszárnyak (trsz.: 495) által közrefogott, egyhajós, egyenes szentélyzáródású, DNy-i homlokzati tornyos templom, a szentély fölött kontyolt nyeregzetűvel. DNy-i homlokzata lépcsős pilaszterekkel tagolt, erőteljes kiüléstű főpárkánya fölött attika, íves timpanonnal. Gazdag architektonikus tagolású kapuépítmény, a kapu két oldalán álló oszlopok által tartott, fonatdíszes erkély, mellvédjén egy-egy angyalszobor. A füles keretelésű erkélyajtó záradéka fölött Koháry címer, fölötté félköríves záródású fülkében Kalazanci Szent József szobra, a homlokzat oldalsó szakaszaiban hasonló fülkékben Szent Erzsébet és Szent István, az attika szélein Szent László és Szent István, a tornyon félköríves fülkében Mária szobra. Kapuépítmény és homlokzati szobrok: 1745–1748 (Conti Lipót Antal). Fiókos dongaboltozatos hajó és szentély, a hajó bejárati oldalán karzat. Sekrestye, oratórium a kolostor épületében. Berendezés: jellemzően 18. század közepe: főoltár – a privigyei templomból; mellékoltárok: 1742, 1756, 1758, 1780, mellékoltárkép: 1749 (Johannes Hager); szószeák és padok. A bejáratnál a piarista ház történetét megörökítő emléktábla: 1931 (tervezte: Hüttl Dezső, készítette: Körmendi Frim Jenő szobrász). Épült 1729–1742 között (építés: Mayerhoffer András), teljes berendezése 1760-ra készült el. Tornyá 1764–1765-ben épült (építész: Peithmüller József). 1780-ban megújították.

BK

495

Piarista rendház és kollégium

495

Piaristák tere 6.

hrsz.: 4050

barokk

1725

A templomot (trsz.: 494) két oldalról közrefogó, egyemeletes, nyeregzetűs kolostor-épület és kollégium. A templom ÉNy-i oldalán négyzetes belső udvart körülvevő négy kolostorszárny, melyek közül az ÉK-i túlnyúlik az épület tömbjén. A templom DK-i oldalán L alaprajzú kollégium épület. A Jókai u.-i falfelületeket pilaszterek tagolják, a pilaszterközökben vízszintes záródású ablakok. Az L alakú épületrész sarkain kis kiüléstű rizalitok. Bejáratok a Jókai u.-i szárnyakon: mindkettő konzolos, vízszintes szemöldökpárkánnyal, fölötté angyalokkal díszített voluták között címerrel. Egytraktusos, oldalfolyosós elrendezésű, boltozott helyiségekkel. Az épületekhez pilléres, falazott kerítés csatlakozik. Az ÉNy-i épület 1720–1725 között épült. Száz évvel később, 1825–1832 között építették fel a DK-i oldalon a kollégium épületét. Az épületen és az épületben több helyen emléktáblák örökítik meg az iskola egykori, hírnevet szerzett diákjainak, tanárainak emlékét.

BK

Cifrapalota (Kecskeméti Képtár)**513**

Rákóczi út 1.

hrsz.: 1143

szecessziós

1903

Három utca által határolt telken álló, U alaprajzú, kétemeletes épület, magas nyeregtetővel. Sarkain és az ÉNy-i, Rákóczi úti homlokzat közepén rizalit. Homlokzatain magas, függőleges sávazású, plasztikus lábazat. Földszintjét hullámos vonalú osztópárkány, második emeletét a falfelület függőleges tagolásához igazodóan alacsonyabb-magasabb, íves részekből álló pártázat zárja. A homlokzatokat és a tetőt Zsolnay-féle pirogránit elemek díszítik. Eredetileg kéttraktusos elrendezésű, földszinti helyiségei boltozottak, az emeletiek síkmennyezetesek. Az első emeleti, boltozott nagyteremben gazdag stukkódíszítés, kerámia elemekkel. Két lépcsőház. A város költségén épült 1902–1903 között (építész: Márkus Géza, kivitelező: Mészáros János építőmester). Földszintjén üzletek, első emeletén a Kereskedelmi Kaszinó, második emeletén bérlakások kaptak helyet. 1945–1982 között a szakszervezetek székházaként működött, majd 1983-ban költözött be a képtár, melynek alapját jánoshalmi Nemes Marcell 1911-ben a városnak ajándékozott gyűjteménye képezi. 2005-től egyben a városi múzeum kiállítóhelye is.

VM

513

Városi Kaszinó**10768**

Rákóczi út 3.

hrsz.: 1175

szecessziós

1911

Zártorvú beépítésben álló, megközelítőleg L alaprajzú, kétemeletes, nyeregtetős saroképület. A félkörívesen lezárt sarokrészt két oldalról rizalitok fogják közre. A Rákóczi úti homlokzatát figurális végződésű falsávokkal három szakaszra osztott, a szakaszok fölött oromfalakkal, haránt irányú nyeregtetőkkel. A Klapka u.-i homlokzatát egyszerűbb falsávok határolják; három szakasza közül a két szélsőben íves alaprajzú, a két emeletet átfogó magasságú, félkúptetővel fedett zárterkélyek, fölöttük oromfalas nyeregtetők. A homlokzatok további részein poligonális alaprajzú zárt és nyitott erkélyek kombinációi. Bejáratok mindkét utcai homlokzaton, a Rákóczi úton oromzatos, színesüveggel díszített előépítménnyel. Udvari homlokzatain lépcsőházak: az ÉNy-i, Rákóczi úti szárnyon egy emelet magas díszlépcsőház, tetején a második emelethez kapcsolódó terasszal, a DNy-i, Klapka u.-i szárnyon ívelt alaprajzú lépcsőház a két emelet lakásaihoz. Az udvarban földszintes melléképületek. Belseje részben átalakítva. Díszterme a Rákóczi úti szárny rizalitjában: két emelet magasságú, dongaboltozatos, részben eredeti dekorációval, festett üveglablakkal (terv: Falus Elek). Az épület többi részében eredeti nyílászárók, színesüveg-ablakok, vasműves munkák. A Kecskeméti Városi Kaszinó és Kecskeméti Gazdasági Egyesület Székháza 1911-ben épült (építészek: Jánszky Béla és Szivessy Tibor, kivitelező: Zaboretzky Ferenc). Jelenleg egy részében a MTA Regionális Kutatások Központja Alföldi Tudományos Intézete működik.

BK

10768

10677

Törvénypalota (megyei bíróság és börtön)

10677

Rákóczi út 7.

hrsz.: 1188

historizáló

1904

Négy utca által határolt telken álló, kétemeletes, nyeregtetős épület. A bíróság két belső udvart körülvevő épületszárnyakból áll, melyekhez DK-i irányból folytatódólagosan kapcsolódnak a börtönszárnyak, illetve a falazott kerítéssel körülvett börtönudvar, benne melléképületekkel. A bíróság ÉNy-i, Rákóczi úti főhomlokzatán két emelet magasságú pilaszterekkel tagolt sarokrizalitok és hármás tagolású középrizalit. A rizalitok fölött bábos attika, a középrizalit két szélső szakasza fölött kupola. A homlokzaton emléktáblák. Az oldalhomlokzatok hasonló kialakításúak, az udvari homlokzatokat csak a nyíláskeretek tagolják. A bíróság DNY-i belső udvarának sarkában poligonális alaprajzú, földszintes toldalék, az ÉK-i belső udvarban újabb, nagy kiterjedésű, kis hajlásszögű nyeregtetővel fedett, földszintes épület. Főkapu a Rákóczi úti homlokzat középtengelyében. A kapualj mögött pilléres-árkádós díszlépcsőház, gazdag stukkódíszítéssel, eredeti lépcsőfokokkal és kovácsoltvas korlátokkal, valamint világítótestekkel. A pihenőben építési emléktábla: 1903–1904. Az épületszárnyak egytraktusos, oldalfolyosós elrendezésűek, nyílászárók, 20. század eleje. Díszterem a két belső udvar közötti szárnyban, tükörcsillóval, stukkódíszes fal- és mennyezettagolással. A Királyi Törvényszék az Igazságügyi Minisztérium költségén 1903–1904 között épült (építész: Wágner Gyula, kivitelező: Robelly Aladár szegedi építész. Mesterek: múlakatos munkák: Wágner Gyula tervei alapján Reismann Márton múlakatos).

BK

11035

Városi mozi

11035

Rákóczi út 15.

hrsz.: 1241

klasszicizáló

1913

Szabadon álló, egyemeletes épület. Téglaalap alaprajzú, ÉK-i oldalán félkörívesen záródó, áttört attika fölött nyeregtetővel fedett főtömegéhez az ÉNy-i homlokzaton földszintes, a DK-i homlokzaton emeletes hosszanti tér kapcsolódik. ÉK-i homlokzatán négyzetes, áttört attikás térbővület, ennek DK-i oldalán alacsony, félkontyvetős toldalék. DNY-i homlokzatán a négy oszloppáros, timpanonos portikuszhoz lépcső vezet. A homlokzatokat osztópárkány, lizénák és pilaszterek tagolják. Belseje átépítve, az előtérben a mozizásra utaló absztrakt mozaik. Építtette a Kecskeméti Mozgóképszínház Rt. (építész és kivitelező: ifj. Ecker József temesvári építész, Mende Valér 1912-ben készült terveinek átdolgozásával). 1935-ben és 1968-ban felújították, utóbbi alkalommal át is építették: új helyre került a pénztár, a büfé és a ruhatár, a Rákóczi úti folyosó helyén kialakították a stúdiótermet, a hozzá tartozó elő- és vetítőtérrel, a nagyterem Tolnai u.-i oldalát teljes magasságú közlekedőfolyosóval bővítették, s itt helyezték el a Rákóczi úton megszüntetett kijáratokat, végül elbontották a földszinti páholyokat, eltávolították a belső és külső díszítőelemeket.

BK

Serház (Népi Iparművészeti Múzeum)

9449

Serfőző u. 19.

hrsz.: 3046

barokk

1793

Nagyméretű telek K-i oldalhatárán álló, téglalap alaprajzú, földszintes, felső csonkakontyolt, nyeregtetős serfőzőház. É-i végéhez derékszögben kapcsolódik az ÉNy-i, udvari épületszárny, az egykori raktár és a magasabb tetőgerincű istálló, ehhez ismét derékszögben a pince földből kiemelkedő, de a többi szárnynál alacsonyabb épülete. A serház D-i végéhez falazott kerítés csatlakozik, a vonalába épült téglalap alaprajzú, földszintes, nyeregtetős épülettel. A serfőzőház belsejében három középpillérre, csehsüveggel boltozott helyiség, valamint dongaboltozatos és síkmennyezetes terek, dongaboltozatos pince. A raktárban síkmennyezetes terek, alattuk szegmentedongás boltozatos pince. Az istálló nyitott fedélszékes. A különálló pince gerendás famennyezettel fedett. A ser- és pálinkafőzőházat, a hozzá tartozó szárazmalmot, istállót és magtárat a város építette 1793-ban. 1834-ben L alakúra bővítették. A kiegyezés után laktanyaként használták, majd 1917-től ismét szeszfőződeként szolgált. 1945–1982 között a Budapesti Likőripari Vállalat, majd a Fűszért működött benne. 1982 óta múzeum.

VM

9449

Régi és új zsinagóga

514

Szabadság tér

hrsz.: régi: 4091/1, 4091/2, új: 4096, 4097

klasszicista (rég)

1818

historizáló (új)

1871

A régi zsinagóga az új zsinagógától É-ra, lakóépület udvarában, szabadon álló, kisméretű, téglalap alaprajzú, kontytetős épület. DNy-i homlokzatát jón pilaszterek tagolják, közöttük a két szélső tengelyben vízszintes záródású vakajtók, félköríves szemöldökpárkánnyal, középen hasonló kialakítású működő ajtó. Hosszabb homlokzatai és belseje átépítve. Épült 1818-ban (építész: id. Zitterbarth János vagy Fischer Ágoston?). Az új zsinagóga csatlakozó beépítésben álló, téglalap alaprajzú, nyeregtetős épület, DNy-i homlokzatának középrizalitja fölött nyolcszögletű torony, lótszimbó alakú sisakkal. Homlokzatai lizénákkal, ívsoros párkánnyal tagoltak, a főpárkány fölött tornyocskákkal díszített pártáztattal. A főhomlokzat középrizalitjában három félköríves nyílású bejárat, fölöttük körablakok, a karzatszínter rózsablak. A két szélső tengelyben vízszintes záródású oldalbejáratok. Az épület DK-i, Rákóczi úti homlokzata a zsinagóga építészeti tagozataival megegyező homlokzati tagolású épülettel egybeépítve. Belseje gyökeresen átépítve, tere fődémekkel megosztva. A hitközség az 1860-as évek elejére kinőtte a régi, kis zsinagógát. Az új zsinagóga 1864–1871 között épült (építész: ifj. Zitterbarth János, kivitelező: Obermayer Lajos. Mesterek: díszítőfestés: Horovitz Mihály; kőfaragómunka: Zach József; asztalosmunka: Szabó József). Az 1911-es földrengés során lebillent kupolája helyébe új készült 1912–1913-ban (építész: Baumhorn Lipót). Rákóczi úti homlokzatához a hitközség irodáit is ekkor építették hozzá. 1944-ben hadi célokra használták, a háború után üresen állt. 1966-ban Technika Házává alakították át, ennek során az épület külsejét helyreállították, belsejét azonban teljesen átépítették.

VM

514

514

515

Luther-palota

Szabadság tér 3.

hrsz.: 4032

szeccszíós

1913

Zártorú beépítésben álló, két, egymáshoz derékszögben illeszkedő, U alaprajzú, változó magasságú és szintszámú épületrészekből álló, részenként különféle tetőformákkal fedett épület, középen passzázzsal. DK-i, utcai homlokzata két szélén haránt irányú tetővel fedett, oromfalas rizalitok, pilléres zárt, és csúcsíves nyílású nyitott erkélyekkel. A rizalitok közötti homlokzatszakaszon csúcsíves záródású, két szintet átfogó tükrökben, vízszintes záródású első, és csúcsíves záródású második emeleti ablakok. A homlokzat megközelítőleg középtengelyében nyílászáró nélküli bejárat. A DK-i, utcai szárny udvari homlokzatán oszlopos áttört mellvédés folyosók. A DNY-i, evangélikus templom felé néző homlokzaton függőfolyosó. A többi udvari homlokzat díszítetlen. Részben eredeti vaskorlátok, vasból készült díszítőelemek, nyílászárók, portálok. Udvari szárnyain újabb emeletréépítés. A lépcsőházban építési emléktábla. Építette az Evangélikus Egyházközség 1911–1913 között (építész: Mende Valér, kivitelező: Popper Zsigmond és Zaboretzky Ferenc). 1927-ben két kisebb lakásból tanácsstermet alakítottak ki, amit napjainkig használnak.

VM

515

516

Ref. újkollégium

Szabadság tér 7.

hrsz.: 1131

szeccszíós

1912

Három oldalról közterület által határolt, nagyméretű telken álló, jellemzően a telekhátárokra épült, de az udvar felé benyúló épületrészekkel tagolt tömegű, három emeletes épület, nyeregtetővel. ÉNy-i, Szabadság téri homlokzatának közepén erőteljes rizalit, a hozzá ÉK-ről csatlakozó árkádossal alépitményű terrasszal. A rizalitokban három, a teljes magasságot átfogó, a főpárkány szintje fölött csúcsívesen záródó tükrök, bennük a díszterem hármastású ablakai, alattuk a földszinten bejárati előcsarnok, három csúcsíves záródású nyílással. A rizalit fölött kontyolt nyeregtető, középpüthuszártonnyal. A főhomlokzat két sarka bástya jellegű, de eltérő architektonikus megformálású. Az É-i sarok egymásra merőleges falain nyíló kapuk lépcsős előteret fognak közre, mögötte, az előcsarnok fölött magas toronysisak. A Ny-i sarok körbástya jellegű, csúcsíves árkádsorral áttört alsó résszel. Az előcsarnokban dombormű: 1837 (Ferenczy István), továbbá emléktáblák: Bartók Béla, az első világháború jogakadémista áldozatai. Épült 1911–1912-ben (építész: Mende Valér, kivitelező: Zaboretzky Ferenc. Mesterek: festett üveglakok a díszteremben: Róth Manó; műlakatos munkák: Tiringner Ferenc). A Kálvin téri oldalszárnyát 1927-ben építették (építész: Szappanos Jenő). 1924–1949 között jogakadémia és gimnázium, az államosítás után zeneiskola működött benne. Teljes helyreállítása 1976–1981 között történt. 1997-től ismét a református egyház tulajdonába került. Az utóbbi években udvarába tornaterem, uszoda épült, miáltal az épülettömb bezárult.

BK

516

Görögkeleti templom (Szentháromság)

517

Széchenyi tér

hrsz.: 3906

klasszicista

1829

Csatlakozó beépítésben álló, egyhajós, félköríves szentélyzáródású, DNy-i homlokzati tornyos templom, a szentély felett kontyolt nyeregtetővel. ÉNy-i hajófalához földszintes lakóház kapcsolódik (trsz.: 10460). DNy-i homlokzatát pilaszterek tagolják, főpárkánya fölött, a középső szakaszban íves timpanon, benne görög nyelvű felirat: 1829, lent, a kapu szemöldökén szintén. A DK-i hajófalon Hornyik János emléktáblája. A toronyalja dongaboltozatos, benne négy 19. századi sírkő. Síkmennyezetes hajó és szentély. Díszítőfestés: 19. század második fele. Berendezés: jellemzően 19. század első fele. Ikonosztázion: képfal: 1828 (Pádits Péter miskolci fafaragó mester), képek: 1828 körül, 1903 (Kurbel József). Épült a kecskeméti görög közösség adományaiából 1824–1829 között (építész: Fischer Ágoston, kivitelező: ifj. és id. Fischer Ágoston).

VM

517

Iparos Otthon

10813

Széchenyi tér 7.

hrsz.: 4014

szecessziós

1907

Zártsorú beépítésben álló, L alaprajzú, kétemeletes saroképület, kontyolt nyeregtetős szárnyakkal, az íves sarokrészen egykor kupolával. DNy-i, Széchenyi téri szárnyának utcai homlokzatán többszörösen megtört ívű oromzat, magasabb, kontyolt nyeregtetővel. ÉNy-i, Görögtemplom u.-i szárnyán magasabb tetőgerincű középrizalit, a rizalit két szélén két emeletet átfogó, zárterkély jellegű építmény. Az első emeleten a rizalit középtengelyében, az ívelt sarkon és a DNy-i szárny középtengelyében kovácsoltvas mellvédes erkély. Udvari homlokzatain lépcsőházak és emeletes épületrészek, az ÉK-i telekhatáron földszintes, oromzatos épületrész, mellette faszerkezetes, nyitott szín. Egykori táncterme, a „tükörterem” és két emelet magasságú, boltozott díszterme a Széchenyi téri szárnyban. A tükörteremben festett, faragott faburkolat és falfestés maradványai. A másik szárny egytraktusos, udvari folyosós elrendezésű, nyílászárói jórészt 20. század eleje. A Kecskeméti Ipartársulat megbízásából épült 1906–1907-ben (építésszek: Komor Marcell és Jakab Dezső. Mesterek: festett üvegmozaik: a díszteremben Róth Miksa; műlakatos munkák: Reismann Márton).

BK

10813

Lakóház

10460

Széchenyi tér 9.

hrsz.: 3905

historizáló

1896

Zártsorú beépítésben álló, L alaprajzú, földszintes, nyeregtetős sarokház. DK-i vég-homlokzatával a görögkeleti templomhoz csatlakozik (trsz.: 517). ÉNy-i, Hornyik János krt.-i szárnyának vége újabban L alakban megtoldva. Utcai homlokzatain vállkonzolokról indított, függönyíves szemöldökpárkánnyal keretelt nyílások, DNy-i, Széchenyi téri homlokzatának kis kiülésű attikával lezárt középrizalitjában, bejárati kapu. ÉK-i udvari homlokzatán újabban nyitott bejárat, lépcsővel. Belseje átalakítva; részben eredeti nyílászárók. Épült 1895–1896-ban (építész: Zaboretzky Ferenc). ÉNy-i

10460

szárnyában 1993-tól az ortodox egyházművészeti múzeum, DNY-i szárnyának földszintjén iroda kapott helyet.

VM

KÜLTERÜLET

Sarlósboldogasszony-kápolna

521

Belsőnyír tanya 147.

hrsz.: 014/2

barokk

1713

Az arborétum területén, domb tetején, szabadon álló, kereszt alaprajzú, félköríves szentélyzáródású kápolna. A hajó fölött nyeregtető, az oromfalas K-i főhomlokzat mögött huszárterony, a keresztszárak fölött önálló sátorotetők, csúcsukon törtívű sisakdíszel. A K-i homlokzaton félköríves záródású, kőkeretes bejárat, az oromfal szélein talapzaton kővázák, az orommező ablaka fölött évszámok: 1713, 1892. A D-i kereszt-hajószárban sekrestye, bejárata a Ny-i oldalon. Csehsüveg boltozatos hajó, cikkelyes negyedgömbbel fedett szentély. Falfestmények: 20. század. Berendezés: 18–20. század; fő- és mellékoltár: 18. század. Épült 1713-ban, megújították és bővítették 1892-ben. A kápolna előtt: kőfeszület, fém korpusszal és Máriával; É-ra Lourdes-i barlang, 1944; D-i oldalánál kálvária.

VM

KERKEGYHÁZA

KÜLTERÜLET

S. Nagy-tanya

9515

Kunpuszta 50.

hrsz.: 078/3

–

19. század második fele

A település központjától 5 km-re, a Pongrácz-tanya után, a mezőn keresztül, fák között, négy épületből álló együttes: lakóház, istálló, disznóól faskamrával, nyári konyha. Az épületek téglalap alakú udvart fognak közre három oldalról; mindegyik szabadon álló, téglalap alaprajzú, náddal fedett nyeregtetős. Az udvar közepén gémeskút. A lakóház DK-i, udvar felé néző homlokzatának egy részén tornác, kisebb hajlásszögű, cserepezett félnyeregtetővel, faoszlopokkal, lécsoros mellvéddel; D-i sarkán toldalék. A mellék-épületek földpadlósak, fagerendásak. Épült a 19. század második felében. Jelenleg a Kiskunsági Nemzeti Park kutatószállása működik benne. Népi műemlék.

VM

521

9515

KISKÖRÖS

Lakóház (Petőfi Sándor szülőháza)

673

Petőfi Sándor tér 5.

hrsz.: 2678

–

1790 körül

Fésűs beépítésben álló, téglalap alaprajzú, deszkaoromzatos, nyeregtetős, náddal fedett épület. DNY-i, utcai homlokzatán két ablak. A két ablak között, fönt emléktábla. DK-i, udvari homlokzatán faragott fakonzolos eresz. Az ÉK-i, hátsó homlokzat deszkaoromzatában padlásajtó. Egytraktusos elrendezésű, négy helyiséggel: szoba, szabadkéményes konyha pitvarral és még két szoba. A helyiségek deszkamennyezetesek, a konyha kivételével hajópadlósak. Épült 1790 körül. Jelenleg múzeum működik benne. Népi műemlék.

KCs

673

Petőfi Sándor mellszobra

674

Petőfi Sándor tér 5.

hrsz.: 2678

historizáló

1861

A Petőfi Múzeum (trsz.: 673) udvarán áll. Lábazattal és áttört pártázattal ellátott hasábtalapatzon zömök oszlop, tetején a költő mellszobrával. A talapzat elő- és hátoldalán felirat. Blázy Lajos javaslatára a kiskörösi iparosok és tisztviselők adományaiból állították 1861-ben, egy helybeli kőfaragó munkája.

KCs

674

Zsinagóga

10200

Petőfi Sándor u. 5.

hrsz.: 3139

szecessziós

1915

Szabadon álló, téglalap alaprajzú, nyeregtetős épület. ÉK-i, főhomlokzatán a középső rész félköríves oromfalú, enyhén a tetőgerinc fölé nyúlóan. Két oldalán félköríves lezárási falsávok, amelyek az ereszmagasság fölé nyúlnak. A középső rész félköríves záródású ablakai felett medalionba foglalt Dávid-csillagok, az ívmezőkben téglaburkolat. A falsávok ívmezőiben rozetta. Az ÉNy-i és a DK-i homlokzatot falsávok és nagyméretű ablakok tagolják, a DK-i homlokzat, ahol a bejárat nyílik, a másiknál gazdagabb kialakítású, nyolcszögcsillagos, rozettás attikával. Az ÉNy-i homlokzat első lizénáján a zsidó mártírok emléktáblája. A zsinagógai tér síkmennyezetes. Épült 1915-ben. 1988-ban felújították, jelenleg hangversenyterem.

KCs

10200

Lakóház (szlovák tájház)

8812

Szent István u. 23.

hrsz.: 1497

–

1839

Fésűs beépítésben álló, téglalap alaprajzú, deszkaoromzatos, nyeregtetős, náddal fedett lakóház, az utcai homlokzat D-i végéhez kapcsolódó deszkakerítéssel, valamint az

8812

udvarban párhuzamos hosszteneggellyel épült, téglalap alaprajzú, cseréppel fedett nyári konyhával, hátsó felében nyitott színnel. A lakóház DNy-i, utcai homlokzatán egy ablak, vastáblákkal, DK-i, udvari homlokzatán két ablak és három ajtó, váltakozó kiosztásban. Egyraktusos elrendezésű, szabadkéményes konyhával, a konyhától jobbra és balra egy-egy szobával, a hátsó szoba után kamra és padlásfeljáró, majd istálló és egy hátsó kamra. A helyiségek földpadlósak, gerendás deszkamennyezettel. Az első szoba mestergereendáján bevésés: 1839 Kuttyifa András. Az udvaron: két sírkő, 1782, 1842. Épült 1839-ben. Népi műemlék.

KCs

KISKUNFÉLEGYHÁZA

Mutató:

Bánkódó kép > Béke tér

Görögház > Petőfi tér 3.

Hattyú-ház > Nepomuki Szent János tér 9.

Holló-ház > Korona u. 4.

Kálvária és kálváriakápolna > Tulipán u.

Kiskun Múzeum > Dr. Holló Lajos u. 9.

Kiskunkapitány-ház és tömlöc > Dr. Holló Lajos u. 9.

Kisvárosháza > Petőfi tér 3.

Klazzik-ház > Kossuth Lajos u. 4.

Korona Szálló > Petőfi tér 1.

Korona u. 3. > Petőfi tér 1.

Móra Ferenc emlékház > Móra Ferenc u. 9.

Óplébánia > Béke tér 2.

Ótemplom > Béke tér

Pajkos Szabó-féle szélmalom > Dr. Holló Lajos u. 9.

R. k. plébániaház és óplébánia > Béke tér 2.

R. k. templom > Béke tér

Szabó-kúria > Nepomuki Szent János tér 4.

Szentháromság-szobor > Szent István tér

Szomorú Krisztus > Béke tér

Tömlöc > Dr. Holló Lajos u. 9.

Városháza > Kossuth Lajos u. 1.

Városi Könyvtár > Nepomuki Szent János tér 9.

Ótemplom (Sarlósboldogasszony)

585

Béke tér

hrsz.: 3151

barokk

1752

Szabadon álló, keletelt, egyhajós, poligonális szentélyzáródású templom, Ny-i homlokzata előtt tűzkiáltó erkélyes toronnyal, a szentély felett kontyolt nyeregteretével. A szentély É-i és D-i oldalához emeletes, félnyeregtes sekrestye és oratórium kapcsolódik. A torony Ny-i homlokzatán íves timpanonnal lezárt kapuépítmény, Jézus és két ülő angyal szobraival. A homlokzat szélső tengelyeiben, félköríves záródású szoborfülkékben Szent Erzsébet és Szent István szobrai. Csehüveg boltozatos hajó és szentély, a hajó bejárati oldalán karzat. Berendezés: jellemzően 18–19. század; főoltár: 1780 körül,

a város címerével és jelmondatával; mellékoltárok: 18. század második fele, részben 19. századi oltárképekkel; szószerk: kosarán évszámok: 1763, 1902; keresztelőkút: 18. század vége. Épült 1744–1752 között. Tornya 1754-ben ledőlt, újjáépítették, de 1770-ben új tornyot építettek (építész: Peithmüller József), majd 1803-ban megmagasították és a sisakot rézborításúra cserélték. 1831-ben belül, 1872-ben bővítették, majd 1904-ben ismét átalakították. Felújítva 2005-ben.

KCs

Szomorú Krisztus (Bánkódó kép) 587

Béke tér

hrsz.: 3152/2

barokk

1775

Az Ótemplom (trsz.: 585) közelében álló, téglaburkolatos, kőlabazatos és párkányos, alul-fölül ívesen kiszélesedő, új aléptímenyben egy kisebb, ugyancsak ívelt élű, labazatos és párkányos kőtalapzat, azon a kővön ülő Krisztus alakja. Öltözete palást, fején töviskoszorú, arcát bal térdére támasztott bal kezében nyugtatja, jobbjá leeresztve ölében. Készült 1774-ben, 1775-ben állították fel. Aléptímeny 2004.

KCs

587

R. k. plébániaház és óplébánia 586

Béke tér 2.

hrsz.: 3150/2

késő barokk

1787, 1815

A plébánia a Ny-i telekhatáron, szabadon álló, téglalap alaprajzú, egyemeletes, kontyolt nyeregtetős épület. Ny-i, utcai homlokzatán kis kiülési sarokrízalitok. Bejárata a K-i, udvari homlokzat középtengelyében, valamint a D-i homlokzaton; mindkettő fölött esővédő tető. Kétraktusos elrendezésű, a földszinten fiókos dongaboltozatos, az emeleten síkmennyezetes helyiségekkel. Lépcsőházában szecessziós üvegablakok, emeleti részén évszám: 1913. Épült 1812–1815 között (építész-kivitelező: Grieszer József). Emelete 1913-ban épült. A plébánia udvarán: a telek K-i határával párhuzamosan álló, téglalap alaprajzú, földszintes, nyeregtetős óplébánia. Udvari homlokzatán falazott pilléres, mellvédés tornác, D-i utolsó szakasza beépítve, vasrácsos ablakok. D-i véghomlokzatának oromzatában kisméretű fülke. Egyraktusos elrendezésű. Épült 1755-ben, 1787-ben bővítették. Az új épület elkészülte után cselédházzá, majd fészerré alakították.

KCs

586

Kiskunkapitány-ház és tömlöc (Kiskun Múzeum) 595

Dr. Holló Lajos u. 9.

hrsz.: 3186

késő barokk

1794

Átmenő telken, csatlakozó beépítésben álló, utcavonalra épült, L alaprajzú, egyemeletes nyeregtetős épület. Udvarában áll az egykori tömlöc: téglalap alaprajzú, egyemeletes épület, mindkét végén kontyolt nyeregtetővel. A főépület, K-i végétől D-i irányban a tömlöc épületét is magába foglaló, annak két oldalán kapukkal megnyitott, falazott kerítés húzódik. A tömlöc K-i homlokzatának középtengelyéből induló, Ny-K-i irányú, merőleges kerítésfal a tömlöc mögötti területet két részre osztja. Az É-in szélmalom áll (trsz.: 596), a kerítés mentén sírkövek, a D-in, a telekhatárookra folytatódóan épült

595

istálló és újabb szín. Az épületek között a telekhatáron falazott kerítés. A főépület Ny-i, utcai homlokzatának középtengelyében kis kiülésű, timpanonos rizalit. A timpanonban a város címere, alatta építési felirat: 1794. A homlokzaton lizénás tagolás, a földszinti ablakokon apácarács, az emeletieken zsalu. Az udvari homlokzatok mindkét szintjén kosárfécses árkádsor, újabb beüvegezással. Az egykori kápolna bejárata az É-i, udvari szárny D-i homlokzatán. É-i oldalán pincelejárát, eredeti szárnyakkal. Kapu az É-i szárny középtengelyében nyílik, a kapualj háromszakaszos, stukkóval díszített. Lépcső a kapualj É-i oldalán és az udvari szárny végében. Egytraktusos, oldalfolyosós elrendezésű, a földszinten boltozott helyiségekkel, az emeleten boltozatos és síkmenyvezetes helyiségek. Az É-i szárnyban lévő, pilléres díszterme egykor lépcsőház volt. Kályhafülkék, kályha, nyílászárók, 18–19. század. A tömlőc Ny-i homlokzatán négyszetes alaprajzú, három oldalán kosárfécses záródású nyílásokkal megnyitott, kontyolt nyeregteretűs bejárati építmény. Kétraktusos, középfolyosós elrendezésű, dongaboltozatos helyiségekkel. Kiskunfélegyháza 1753-ban lett a Kiskun Kerület székhelye. Az építkezések még abban az évben elkezdődtek, s a következő évre felépült a tömlőc, és valószínűleg az akkor még földszintes főépület is. Utóbbit 1772-ben bővítették, mai formáját 1794-ben, tűzvész után nyerte el. Az 1902-ben alapított múzeum 1940 óta van az épületben.

BK

Pajkos Szabó-féle szélmalom

596

Dr. Holló Lajos u. 9.

hrs.: 3186

–

19. század második fele

A múzeum (trs.: 595) udvarán, a tömlőctől ÉK-re áll. Csonka kúp alakú, zsindelel fedett kúptetőű épület, szélvitorlával, alulhajtós forgatóművel. Épült a 19. század második felében. Pajkos Szabó István molnár tulajdonában volt 1950-ig. 1962-ben építették újjá. Népi műemlék.

BK

596

Holló-ház

591

Korona u. 4.

hrs.: 5433

historizáló

1874

Saroktelken, csatlakozó beépítésben álló, utcavonalra épült, L alaprajzú, egyemeletes, nyeregteretű lakóház, 45 fokban lementszett sarokkal, a főpárkány képszekében padlásszintű ablaksorral. Utcai homlokzatai középső szakaszai állíthatóként tagoltak. Eredeti bejáratok az épület lementszett sarkán és D-i szárnyának homlokzatán. Udvari homlokzatain falazott pilléres folyosók, a földszinten szegmentíves záródású nyílásokkal. Kétraktusos elrendezésű, erősen átalakítva. Épült 1873–1874-ben. 1990-től gyógyszerár, orvosi rendelő és rendezvényház működik benne. Az udvarban: újabb melléképületek.

BK

591

Városháza**10067**

Kossuth Lajos u. 1.

hrsz.: 3

szecessziós

1911

Három utca által határolt telken, csatlakozó beépítésben, az utcavonalra U alakban épült, kétemeletes épület, színes mázas cserép héjazatú, különböző formájú és gerincmagasságú tetőkkel, az oldalrizalitok széleinél összetett formájú sisakokkal, az épület DK-i sarkán tűzkiáltó erkélyes, lanternás sisakú toronnyal. Falfelületei vakoltak, nyílászerezései, építészeti tagozatai téglából, a homlokzatokon végigfutó pártázat színes Zsolnay kerámia, magyaros-szecessziós motívumokkal. Kossuth u.-i homlokzatán, széles, egy tengely mélységű középrizalit. A rizalit aljában kocsiafhajtó, emeletén két szint magasságú díszterem. A díszterem középső tengelyei előtt konzolos erkély, oromzatában a város címere. Az udvari homlokzatokon lépcsőzetes alaprajzú fő- és melléklépcsőházi rizalitok. A belső egytraktusos, folyosós elrendezésű. Eredeti nyílászárók, felületi dekoráció. 1910–1911 között épült (építésszek: Vas József és Morbitzer Nándor).

KCs

10067

Klazzik-ház**590**

Kossuth Lajos u. 4.

hrsz.: 395

historizáló

1871

Három utca által határolt telken, utcavonalon álló, L alaprajzú, egyemeletes, nyeregretős saroképület, a főpárkány képszékében padlásszínti ablaksorral. Utcai homlokzatainak szélein pilaszterek, É-i homlokzatának középső három tengelye és K-i homlokzatának szélső tengelyei rizalit jellegűen pilaszterek között. É-i homlokzatának földszintjén üzletportálok, K-i homlokzatának D-i tengelyében szegmentíves záródású kocsiafhajtó, É-i homlokzatának középtengelyében kapu. Az É-i homlokzat kapuja fölött lépcsőzetes, konzolos szemöldökpárkány, a szomszédos két portál és az emeleti ablakok fölött vízszintes, konzolos szemöldökpárkány. Udvari homlokzatai átalakítva, az L szárainak találkozásában, az emeleten kovácsoltvas rácsos függőfolyosó, a D-i udvari homlokzaton félköríves alaprajzú lépcsőház, nyitott orsóterű, kovácsoltvas rácsos lépcsővel. Belseje teljesen átalakítva, kapualjában és a földszinti üzlethelyiségekben álmennyezett. Épült 1871-ben. Belső terei jelentősen átalakítva 1993 után.

BK

590

Lakóház (Móra Ferenc emlékház)**9948**

Móra Ferenc u. 19.

hrsz.: 2051

–

19. század második fele

Az ÉNy-i telekhatárra, az utcavonaltól beljebb épült, téglalap alaprajzú, nyeregretős, náddal fedett épület. DK-i, udvari homlokzatán padlásajtó és bejárati ajtó; utóbbi mellett emléktábla. A belső háromosztatú, gerendás famennyezetes helyiségekkel. Konyhája pitvaros, szabadkéményes. Mellette egy-egy szoba, a hátsóban a konyhából fűthető kemence. Épült a 19. század második felében. A házban született Móra Ferenc 1879-ben. Népi műemlék.

BK

9948

594

Szabó-kúria**594**

Nepomuki Szent János tér 4.

hrs.: 475

klasszicista

19. század első fele

Csatlakozó beépítésben álló, L alaprajzú, földszintes épület, D-i véghomlokzata fölött kontyolt nyeregtetővel. K-i, utcai homlokzatának D-i széléhez timpanonos, falazott kapuépítmény kapcsolódik, középen kocsiáthajtóval, kétoldalt gyalogkapukkal. Az épület utcai homlokzatán kis kiülési középrizalit, a rizalitban és a homlokzat széléin pilaszteres tagolás. Építtette a Szabó család a 19. század első felében, később a Tarjany család birtokába került. Az épületet megsemmisülése után 2004–2005 között újjáépítették, nyílászáróit is az eredetiek mintájára gyártották újra. É-i szárnyához folytatólagosan, a telek Ny-i határára befordulva modern épületrészek épültek.

BK

593

Hattyú-ház (Városi Könyvtár)**593**

Nepomuki Szent János tér 9.

hrs.: 3164

klasszicista

1820

Három utca által határolt, utcavonalon álló, U alaprajzú, földszintes épület, kontyolt nyeregtetővel. É-i, Petőfi téri homlokzatának közepén kis kiülésű rizalit, timpanonnal. A timpanonban félköríves tükrör, hattyú domborművel. A rizalit és a mellette lévő egy-egy tengely ablaknyílásai félköríves záródású bemélyített tükrökben. A homlokzat további részén két lépcsőfokkal megemelt, pilléres, félköríves árkádsoros, nyitott folyosó. A Ny-i, Nepomuki Szent János téri homlokzat ablakai fölött félköríves vakuunették. A D-i homlokzat Ny-i szélén kosárirves záródású nyílás a bejáratához. Síkmennyezetes helyiségek, a homlokzatokon és a belsőben egyaránt új nyílászárók. A belső gyökeresen átalakítva. 1819–1820-ban épült (építész: Mayerhoffer János). Nevét a timpanonban elhelyezett kocsmacégérről kapta. Petőfi Sándor édesapja 1824-1830 között bérelte, fogadó és mézszárszék céljára.

KCs

10442

Korona Szálló**10442**

Petőfi tér 1. – Korona u. 3.

hrs.: 1

historizáló

1886

Zártorú beépítésben álló, egyemeletes, L alaprajzú saroképület, 45 fokban lemeztett sarokkal, nyeregtetővel. K-i szárnyának utcai homlokzatán magasabb, bábos attikával lezárt középrizalit, magasabb gerincű kontyolt nyeregtetővel. A rizalit emeletén pilaszteres tagolás. A homlokzaton armírozott szélű sarokrizalitok, bábos attikával. Eredeti bejáratok a középrizalit középtengelyében, az épület lemeztett sarkán és az É-i szárny szélső tengelyében. Udvari homlokzatain későbbi beépítések, toldalekok. Belseje erősen átalakítva, eredeti építészeti kialakítását a keresztboltozatos, toszkán oszlopos kapualj és lépcsőház, valamint a tükröboltozatos díszterem őrzi. A sarokbejárat mögötti térben négy öntöttvas oszlop. Épült 1886-ban (építész: Szentpály József szegedi építész, kivitelezők: Jírászek Nándor, Krausz Lipót).

BK

Kisvárosháza (Görögház)

592

Petőfi tér 3.
 hrsz.: 3167
 barokk
 1777

Három utca által határolt telken, csatlakozó beépítésben álló, telekhatárokra épült, L alaprajzú, egyemeletes épület nyeregretetővel. Ny-i és D-i, utcai homlokzatainak földszintjén pilléres árkádsor, kosárvíves záródású, utólag beüvegezett nyílásokkal. Bejárta a Ny-i homlokzat közepén és a D-i szárny K-i véghomlokzatán. Földszinti terei cseh-süveg boltozatúak. Építését 1774-ben kezdték (építész: Peithmüller József), emeletét 1777-ben építették. Görög kereskedők számára épült, alul bolthelyiségekkel, fönt szállásokkal. Felújítva 2000-ben.

KCs

592

Szentháromság-szobor

589

Szent István tér
 hrsz.: 5060/2
 historizáló
 1886

Vaskorlátalt körbevett területen, lépcsős alépitményen, kétrészes, minden oldalán timpanonokkal lezárt, hasáb alakú talapzat, előoldalán Szent Rozália-dombormű. A talapzaton pillér, előoldalán Immaculata-szobor, a pilléren ülő Atya- és Fiúisten, a Szentlélek hiányzik. A talapzat hátoldalán és az Immaculata-szobor alatt feliratok: 1886. A Szentháromság-szoborcsoportot valószínűleg a pestisjárvány emlékére emelték a 18. században. A talapzatot és a pillért Mallár Pál és neje építtette 1886-ban (Jablonszky Vince, Jablonszky Andor).

KCs

589

Kálvária és kálváriakápolna (Hétfájdalmú Szűz)

588

Tulipán u.
 hrsz.: 1714
 késő barokk
 1800, 1829

Az utca végén, nagyméretű, hosszanti telek két oldalán álló stációk és DK-i végében álló kápolna, tetején Kálvária-szoborcsoporttal. A kápolna téglalap alaprajzú épület, lemetezett K-i és D-i sarokkal, Ny-i és É-i oldalához átlós irányban kapcsolódó, falazott mellvédés teraszára vezető, egyenes lépcsőkarokkal. A teraszon Jézus és a két lator kőfeszülete. Jézus keresztjének tövében Mária, a feszület mellett Mária-Magdolna és Szent János kőszobra. Jézus lába alatt a keresztben vésett felirat: ANNO 1800. A város 1800-ban épített kálváriát Pintér Mátyás adományából. 1828-ban eredeti helyéről áthelyezték a mostani területre, ahol 1829-ben felépült a kálváriakápolna (építész: Fischer Ágoston). A stációoszlopok képfülkéiben újabb, fémlapra festett képek.

BK

588

KISKUNHALAS*Mutató:*

Babó-kúria > Gimnázium u. 4.

Iskola > Köztársaság u. 9.

Jesiva > Petőfi u. 1.
 Kisvárosháza > Köztársaság u. 1.
 Rabbilakás > Petőfi u. 1.
 R. k. templom > Szentháromság tér
 Ref. parókia > Hősök tere 2.
 Ref. templom > Hősök tere 2/a
 Ref. temető > Kárpát u. – Rakodó u.
 Révész György u. 6. > Petőfi u. 1., zsinagóga
 Sáfrik-féle szélmalom > Kölcsey u. 22.
 Sóstó-csárda > Halászcárda u. 1.
 Szentháromság-szoborcsoport > Szentháromság tér
 Szűts József Általános Iskola > Köztársaság u. 9.
 Városháza > Hősök tere 1.
 Végh-kúria > Bajcsy-Zsilinszky u. 5.
 Zsinagóga > Petőfi u. 1.

Végh-kúria

597

Bajcsy-Zsilinszky u. 5.
 hrsz.: 319
 klasszicista
 1840 körül

597

Fésűs beépítésben álló, téglalap alaprajzú, felső csonkakontyolt nyeregtetős épület. DK-i, udvari homlokzatán az utca felé is nyitott, falazott pilléres, mellvédes tornác, félköríves záródású nyílásokkal. DNy-i, utcai homlokzata D-i sarkához falazott kerítés csatlakozik, pilléres kapuval. ÉK-i, udvari véghomlokzatához alacsonyabb, nyeregtetős melléképület kapcsolódik. Egytraktusos elrendezésű, nyílászárói újak. Végh István nemesember háza volt. Épült 1840 körül. A 19. század második felében bővítették tornáccal és melléképületekkel, a 19. század végén tornácát tovább bővítették és újabb melléképületeket kapcsoltak az épülethez. Jelenleg kiállítóterem működik benne.

BK

Babó-kúria

598

Gimnázium u. 4.
 hrsz.: 174
 klasszicista
 1820 körül

598

Telek mélyén, szabadon álló, téglalap alaprajzú, földszintes, kontyolt nyeregtetős épület. Ny-i homlokzatán ión féloszloppárokkal tagolt, timpanonos középrizalit, haránt irányú nyeregtetővel, a féloszlopok közötti tengelyekben félköríves szemöldökpárkányokkal. K-i homlokzatának közepén tornác, négy toszkán oszloppal, beépített, beüvegezett oszlopközökkel. Bejáratok a K-i homlokzaton és a rizalit oldalhomlokzatán. Kétraktusos elrendezésű, erősen átalakítva. Az É-i telekhatáron téglalap alakú, földszintes, nyeregtetős, deszkaoromzatos melléképület, egykor istálló, ma lakóház. Építtette a Babó család az 1820-as években. 1864-ben már Fridrich Alajos tulajdonában volt. 1948-ban államosították, belső tereit több lakásra osztották.

BK

Sóstói-csárda

9867

Halászcárda u. 1.

hrsz.: 6343/2

klasszicista

1862

Szabadon álló, téglalap alaprajzú, földszintes épület manzárdtetővel. D-i, főhomlokzata Ny-i részén dór oszlopos tornác. É-i, hátsó homlokzatán majdnem teljes hosszban egy traktusnyi, későbbi toldalék. Az épület DK-i sarkán, a lábazatban építési emléktábla: 1862. Belső terei részben átépítve, új nyílászárók. Az ivó teknőboltozatos helyiség, lizénákkal és vállpárkánnyal. Előtér csatlakozik hozzá, melytől oszlopok választják el. Építtette Kollmann István és neje, Rozália, 1862-ben.

BK

9867

Városháza

600

Hősök tere 1.

hrsz.: 1

klasszicista (Ny-i szárny)

1834

szecessziós

1906

Négy utca által határolt telken, keretes beépítésű, egyemeletes szárnyakból álló épület, ÉNy-i sarkán toronnyal, K-i és D-i szárnyán az udvarba erősen benyúló toldalékokkal. Az épületegyüttes magja a Ny-i szárny közepén álló, téglalap alaprajzú, kontyolt nyeregretetős épület. Utcai homlokzatán ión pilaszterekkel tagolt, attikás középrizalit, az attika fölött a város címere. Egytraktusos, oldalfolyosós elrendezésű. Földszinti terei boltozottak, az emeletiek, egy csehsüveg boltozatos helyiséget kivéve, síkmennyezetesek. A házasságkötő teremben fatáblakra festett falikép: 1988 (Berki Viola). Korábbi, 1758-ban emelt földszintes épület felhasználásával épült 1833–1834-ben (építész: Fischer Ágoston kecskeméti mester). Az épület klasszicista szárnyához több, különböző funkciójú, eltérő tömegű, magasságú, nyereg-, és manzárdtetetős épületrész kapcsolódik. A különböző funkciójú épületrészek kapcsolódási pontjain rizalitok, a szárnyak véghomlokzatait hullámvonalas oromzat zárja le, a falfelületek hóbörcsös vakolatában sima felülettel, eltérő színnel megjelenő növényi és figurális díszítés. A D-i szárnyban színház, jelenleg filmszínház, K-i, főhomlokzata előtt csúcsíves záródású árkádokkal megnyitott előcsarnok. A Ny-i szárny É-i részén, közvetlenül a régi épület mellett az új városháza bejárata. Íves nyílású, falsík mögötti előterében építési tábla. Épült 1905–1906-ban (építészek: Hikisch Rezső és Kotál Henrik, kivitelező: Hegyi Ferenc).

BK

600

Ref. parókia

599

Hősök tere 2.

hrsz.: 2245

barokk

1777

A ref. templom (trsz.: 601) szomszédságában, szabadon álló, téglalap alaprajzú, földszintes, kontyolt nyeregretetős épület. Kerítése falazott lábazatos, pilléres, kovacsoltvas ráccsal, aediculás kapuval. K-i, utca felé néző homlokzatának D-i részén falazott oszlopos, mellvédes tornác, újabban beüvegezett nyílásokkal. A tornácos épületrész egytraktusos elrendezésű, csehsüveg boltozatos helyiségekkel, a D-i rész helyiségei síkmennyezetesek, 19. század végi nyílászárókkal. Tornácos, É-i része 1777-ben épült, a

599

601

9210

602

D-i valószínűleg 1850 körül készült, amikor kerítés és kapu is. A telek D-i részén: 1984–1985-ben épült közösségi ház.

BK

Ref. templom

601

Hősök tere 2/a

hrsz.: 2244

klasszicista

1823

Szabadon álló, egyhajós, egyenes záródású, K-i homlokzati tornyos templom, a záródás fölött kontyolt nyeregetetővel. A K-i homlokzatot pilaszterek tagolják, a főpárkány fölötti középső szakaszban timpanon, mögötte attika, szélein vázakkal. Kapu a középső szakaszban. Oldalhomlokzatain, falpillérek között mélyített, félköríves záródású falfülkék. Csehsüveg boltozatos belső tér, három oldalon falazott karzat. Berendezés: jellemzően 19. század első fele: három tölgyfaajtó: 1821 (Tomo Imre asztalos); szószerk: 1821 (Jaquitz pesti asztalos terve alapján: Oberfrank Antal asztalos, Molnár Mihály képfaragó, Lieb Antal egri aranyozó); márvány úrasztala: 1883. Orgona: 1848 (Bárány Lajos). A reformátusok első temploma 1667-ben épült, melyet 1702-ben és 1772-ben bővítettek. 1813-ban a templom átépítését határozta el a gyülekezet. Az addig Ny-i oldalon lévő tornyot lebontották és a K-i homlokzaton építették föl 1816-ban (építész: Schwörtz János). Az épületet megnagyobbították 1816–1823 között (építész: Schwörtz Frigyes, kivitelezők: Branstädter János ácsmester, Lechner János). 1903–1904-ben új, magasabb toronyfedés készült (kivitelezők: Gál Sándor és Gyugel Kálmán). A külső hajófalán: Csokonai Vitéz Mihály emléktáblája, 1995; szégyenkő, 1872 előtt.

BK

Régi ref. temető

9210

Kárpát u. – Rakodó u.

hrsz.: 4735/2

–

–

A vasút mellett, az állomás közelében, a Kárpát u. és a Rakodó u. által határolt területen lévő temető és kegyeleti park. Síremlékek jellemzően a 19. századból. A főbejárat közelében a Baký család 1890-ben épült, kétszintes, historizáló sírkápolnája.

BK

Sáfrik-féle szélmalom

602

Kölcsy u. 22.

hrsz.: 1051

–

19. század második fele

Dombon, szabadon álló, csonka kúp alakú, kúptetős, zsindelellyel fedett szélmalom. Fala kétrétegű: kívül vakolatlan téglá, belül vályog. Felülhajtós szerkezetű. Belső kialakítása ép. Építtette Hunyadi Antal az 1860-as években. Az 1890-es években külső oldalára egy téglasor vastagságú köpeny került. 1901-ben felülhajtós rendszerűre építették át, 1919–1930 között többször is korszerűsítették. 1940–1950 között takarmánydarálóként működött. 1964–1966 között helyreállították. 2005-ben erősen megrongálódott. Sáfrik József molnár tulajdonában volt 1945-ig. Népi műemlék.

BK

Kisvárosháza**603**

Köztársaság u. 1.

hrsz.: 3662

klasszicista

1850

Utcavonalon, szabadon álló, téglalap alaprajzú, egyemeletes saroképület, kontyolt nyeregtetővel. Ny-i, udvari homlokzatának É-i végéhez földszintes, nyeregtetős épületszárny kapcsolódik, L alaprajzúvá bővítve az épületet. A főépület K-i homlokzatán kis kiülési középírzalit. Földszinti ablakai fölött félköríves szemöldökpárkányok, kapu a középső tengelyben. Kétraktusos elrendezésű, a földszinten csehsüveg boltozatos, az emeleten síkmennyezetes helyiségekkel, részben átépítve. Kályhafülkék, 19. század végi nyílászárók. Az É-i szárny utcai homlokzata pilaszteres tagolású. Egytraktusos, oldalfolyosós elrendezésű, síkmennyezetes helyiségekkel, részben átépítve, 19. század végi nyílászárók. Az itt állt földszintes épületben 1796-ban görög kereskedők üzletei voltak, majd kiskun kapitányi ház, melyet 1850-ben építettek át mai formájára. Itt helyezték el a városi hivatalokat, a dísztermet és a fogdát, de kvártélyház is volt. A 19. század végén itt működött a kaszinó.

BK

603

Iskola (Sztűts József Általános Iskola)**604**

Köztársaság u. 9.

hrsz.: 3668

szecessziós

1913

Utcavonalon, szabadon álló, L alaprajzú, egyemeletes saroképület, változatos tetőformákkal, tetőablakokkal. Az L szárainak találkozásában gúlisíkos tornyokkal kiemelt bejárati építmény, mellette, a D-i szárnyban kontyolt nyeregtetős lépcsőház. A K-i szárny É-i végén kontyolt nyeregtetős pavilon, a D-i szárny Ny-i végén, kereszt alakú, nyeregtetős, oromfalas pavilon, amely a D-i szárnyhoz negyedkörívrrel kapcsolódik. K-i és D-i, utcai homlokzatainak a homlokzat középső része a szélső pavilonokhoz, illetve a bejárati építményhez képest visszahúzva. Az épület vakolt falfületein teljes magasságú, téglaburkolatos, lépcsőzött lizénák. Egytraktusos, oldalfolyosós elrendezésű, 20. század eleji nyílászárók. Díszterme a bejárati építmény emeletén. Kerítése falazott lábazatos és pilléres, vaspálcasorral. Épült 1912–1913-ban, az állami iskolaépítési program keretében (építész: Györgyi Dénes, kivitelező: Steiner József).

BK

604

Lakóház**9091**

Marx tér 1.

hrsz.: 324

–

19. század közepe

Hosszabbik oldalával utcavonalra épült, szabadon álló, téglalap alaprajzú, földszintes, nyeregtetős, náddal fedett, deszkaoromzatos épület. D-i, udvari homlokzata előtt faoszlopos, lécsoros mellvédű tornác, kis hajlásszögű, cserepezett félnyeregtetővel. Háromosztatú elrendezésű, középütt szabadkéményes konyha. Az egyik helyiségben historizáló cserépkályha, a másikban új kemence. A telken istálló, fa jászlakkal. Épült a 19. század közepén. Népi műemlék.

BK

9091

10342

Zsinagóga és hitközségi épületek együttese

10342

Petőfi u. 1. – Révész György u. 6.

hrsz.: 3924, 3926

historizáló

1861, 20. század eleje

Zsinagóga és hitközségi épületek együttese. A zsinagóga hátsó homlokzatával az utcavonalra épült, szabadon álló, téglalap alaprajzú épület, mindkét végén kontyolt nyeregretővel. Ny-i, udvari homlokzata előtt pilaszteres, középtengelye fölött timpanonos, nyitott előcsarnok, középtengelyében a zsinagógai tér bejárata. Két szélső tengelyében, a földszinten, utólag beépített karzatfeljáratok. Falfelületeit pilaszterek tagolják, közöttük csúcsíves ablakok. Az előcsarnokban emléktáblák. A zsinagógai térben síkmennyezet, három oldalon karzat. A tér középpontjában mellvéddel körülvelt bima. Klasszicista tórafülke építmény, körülötte a frigsátort jelképező festett drapéria. Épült 1858-ban. 1939-ben alakították át udvari homlokzatát, amikor a női feljáró csigalépcsője helyett az udvari homlokzatra vezető lépcsőt építettek (építész: Grósz Ferenc). A rabbilakás a zsinagógától É-ra, szabadon álló, L alaprajzú, földszintes, kontyolt nyeregretetős sarokház. É-i és K-i, utcai homlokzatain pilaszteres tagolás, a pilaszterközökben két-két ablak, közös szemöldökpárkány alatt. Udvari homlokzatain üvegezett, verandaszerű folyosó. Egytraktusos elrendezésű, síkmennyezetes helyiségekkel. Korábbi, 19. század eleji épület felhasználásával épült 1896–1910 között. A jesiva (iskola) és tanácsterem/téli imaterem (ma zeneiskola) a zsinagógával Ny-ról szomszédos telken. A jesiva téglalap alaprajzú, földszintes, nyeregretetős épület. Egytraktusos elrendezésű. Ny-i végén keskenyebb, alacsonyabb toldalék. A jesiva telkével Ny-ról szomszédos telken (hrsz.: 3931) áll az egykori kóser mészárszék.

BK

9208

Lakóház

9208

Posta u. 14.

hrsz.: 80

–

19. század közepe

A telek hátsó, és K-i határára épült, szabadon álló, L alaprajzú, földszintes, felső csonkakontyolt nyeregretetős épület. Homlokzatai előtt tornác, toszkán jellegű falazott oszlopokkal, az L szárainak találkozásánál utólag beépítve. Belső terei átalakítva. A Ny-i telekhatáron egykori istállóépület, ma garázs. Épült a 19. század közepén. Népi műemlék.

BK

605

R. k. templom (Szent Péter és Pál apostolok)

605

Szentháromság tér

hrsz.: 4580

barokk

1770

Dombon, szabadon álló, kereszthajós, íves szentélyzáródású, DNy-i homlokzati toronyos, a szentély és keresztszárnyak fölött kontyolt nyeregretetős, a négyzet fölött kúptetős templom. Szentélyének mindkét oldalához alacsonyabb mellékterek kapcsolódnak. DNy-i homlokzata középtengelyében kapu, zárókövében évszám: 1770, fölötté a falon ország címeres építési emléktábla: 1770. A két szélső tengelyben félköríves szoborfülkék, Szent Péter és Szent Pál szobraival. Csehsüveg boltozatos hosszahajó, dongaboltozatos keresztahajó és szentély, a hajó bejárati oldalán karzat. Az előcsarnokban két építési

és kifestési emléktábla: 1944. Falképek: 1944 (Karol Malczyk és Pawlik Milada lengyel menekültek). Festett üveglalakok: 1927, 1942. Berendezés: jellemzően 19. század; fő- és két mellékolttárlék: 18. század második fele. 1766-ban Mária Terézia parancsára a város telket ajándékozott a katolikus egyháznak templom, paplak és iskola céljára. A templom a Királyi Vallásalap költségén 1769–1770 között épült (építész: Gföller Jakab). 1937–1940 között bővítették (építész: Fábán Gáspár, kivitelező: Kapuvári Gusztáv, Menczer Henrik, Tóth Lajos). A templom előtt: Mária a gyermek Jézussal szobor; feszület, a kereszt tövében Máriával, hiányos; Szentháromság-szobor, 1910; Kálvária-szoborcsoport, 19. század eleje (trsz.: 6673).

BK

Kálvária-szoborcsoport**6673**

Szentháromság tér

hrsz.: 4580

késő barokk

19. század eleje

A templom (trsz.: 605) kertjében álló szoborcsoport. Négyzet alaprajú, párkánnyal lezárt talapzatra helyezett kereszt korpuszsal, két oldalán lábazattal és párkánnyal lezárt talapzatra helyezett keresztteken a két lator alakja. Eredeti helyéről az 1970-es években eltávolították, szobrai évekig raktárban heverték. 1985–1986 között rekonstruálták és helyreállították. A két lator alakja 19. század eleji, a Krisztus-korpusz 20. századi.

BK

6673

KISKUNMAJSA**Lakóház (Kenyérsütőház, tájház)****10175**

Ady Endre u. 54.

hrsz.: 2838

–

19. század második fele

Fésűs beépítésben álló, téglalap alaprajzú, földszintes, nyeregtetős, náddal fedett épület, a DNy-i véghomlokzatához kapcsolódó, nyeregtetős istállóval és óllal. ÉK-i, utcai homlokzatán egy ablak, a homlokzat K-i végéhez palánkkerítés csatlakozik, kapuval. Udvarában gémeskút, valamint faoszlopokon álló félnyeregtető alatti nyári tűzhely. Egytraktusos elrendezésű. Konyhája szabadkéményes, kemencével, nyitott és „rózsás” tűzhellyel. A helyiségek padlója döngölt, homokkal szórva. Épült a 19. század második felében, 1982-ben a helyi termelőszövetkezet megvásárolta és tájházzá rendezett be a házban, később a Konecsni György Helytörténeti Múzeum kezelésébe került. Népi műemlék.

VM

10175

R. k. templom (Kisboldogasszony)**681**

Petőfi tér 10.

hrsz.: 1684

késő barokk

1809

Szabadon álló, keletelt, egyhajós, egyenes szentélyzáródású templom, a szentély felett kontyolt nyeregtetővel. K-en, a szentély mögött tűzkiáltó erkélyes torony. Szentélye D-i oldalához emeletes, É-ihoz részben emeletes melléktér kapcsolódik. Pilaszterekkel

681

tagolt Ny-i homlokzatán kis kiülésű középrizalit, benne szegmentíves záródású bejárat, amely két oszlop által tartott íves, nyitott timpanonnal keretezett, benne címerpajzs. A homlokzat főpárkánya felett íves timpanon, az oromzat törtvonalú, két szélén vázák. A kapu fölött félköríves záródású keretben újabb falkép. A két szélső tengelyben szoborfülkék, Szent István és Szent László szobraival. A torony K-i homlokzatán félköríves fülkékben Szent Péter és Szent Pál színezett fasobrai, 18. század második fele, alattuk Mária a város címerével és lakóival, valamint emléktábla, bronz, 20. század vége. Csehsüveg boltozatos hajó és szentély, a hajó bejáratí oldalán karzat, az oldal-falak mentén, a pillérközökben falfülkék, felettük empórium. Berendezés: jellemzően 20. század eleje: főoltár, oltárkép: 1817 (Joseph Schöffli); mellékoltárok: 1903 körül. A templomot 1744-ben kezdték építeni és 1762-ben készült el, majd 1805–1809 között átépítették, bővítették (építés: Rabl Károly). 1903-ban felújították.

VM

KISSZÁLLÁS

Boncompagni-kastély és kiskastély

688

Felszabadulás u. 19.

hrs.: 448

historizáló

1856, 1912

688

A kastély utcavalonon, szabadon álló, téglalap alaprajzú, egyemeletes, nyeregteretős épület. DNy-i, utcai homlokzatán kis kiülésű, vakolatkváderes sarokrizalitik. Bejárat a középtengelyben. Az emeleti ablakok fölött a vállvonalról indított, pálcátagos szemöldökpárkány. Kétraktusos, középfolyosós elrendezésű. A földszinti terek donga-, és fiókos dongaboltozatosak, az emeletiek tükörboltozatosak. Pilléres lépcsőház, falépcsővel. Nyílászárók, függőlámpák, kandeláberek, 19. század második fele. A padláson az egykori kilátótoronyba vezető lépcső. A kastélytól ÉNy-ra, hossztenegelyének folytatásában áll a kiskastély, téglalap alaprajzú, egyemeletes, nyeregteretős épülete, ÉNy-i homlokzat fölött felső csonkakontyolt nyeregteretővel. Falfelületein téglarchitektúra. A két kastélyt egykor zárt folyosó kötötte össze, melynek helyén jelenleg újabb épület áll. A birtokot Johann Stametz-Mayer bécsi bankár 1846-ban vette meg az Orczy családtól. A kastély 1855–1856-ban épült. Többnyire csak a vadászházban laktak. Az 1910-es évektől kezdtek intenzívebben használni, emiatt került sor bővítésére, azaz a kiskastély felépítésére. Az épület házasság révén került a herceg Boncompagni család birtokába, akik 1945-ig birtokolták. 1946-tól általános iskola. A kastélyépítkezést követően az út másik oldalán gőzmalom, olajütő, géppálmást és szeszgyárat építettek. A kiskastély közelében: lakóház, ma orvosi rendelő és lakás, épült 1910 körül.

BK

KUNADACS

Lakóház 9090

Kunszentmiklósi u. 1.

hrsz.: 309/4

–

–

Az épület néhány évvel ezelőtt összedőlt.

VM

KUNBÁBONY > KUNSZENTMIKLÓS

KUNBAJA

R. k. kápolna (Szent Rókus) 689

Zalka Máté u.

hrsz.: 1066/1, 1066/2

klasszicista

1838

Szabadon álló, téglalap alaprajzú, mindkét végén timpanonos oromfalú, nyeregteretű épület. ÉK-i, főhomlokzatán két dór oszlop tartotta előcsarnok, felette fa harangtorony. Kapuja vízszintes záródású, fölötte félköríves ablak. A kapuzemöldökön és a kapu két oldalán első világháborús emléktáblák. Síkmennyezetes belső tér. Berendezés: 20. század második fele; oltárkép: 1975 (Zillich Pál). Építtette a város polgársága a kolera által való megmenekülés emlékére 1838-ban. A kápolna előtt: kereszt, 1909; emlékkő.

BK

689

KUNBARACS

KÜLTERÜLET

Vörös-kastély 10068

Csarada 1.

hrsz.: 022/30

historizáló

1873

Szabadon álló, téglalap alaprajzú, egyemeletes épület manzárdtetővel, beépített tetőtérrel. DNY-i, főhomlokzatán két poligonális rizalit. Közöttük a középtengelyben elhelyezkedő, timpanonos főbejárat előtti terasz, két oldalán íves lépcsőkarokkal. A hátsó homlokzat közepe fölött törtvívű timpanon. A falfületek lizénás-tükrös kialakításúak. Földszintje egytraktusos, csehsüveg- és dongaboltozattal. Az épület legkorábbi magja egy a Teleki család birtoklása idején, a 18. század végén épült juhakol. Az 1861–1863 között a Telekiektől a Zeyk család örökölte a birtokot. 1873-ban már új tulajdonos kezében volt, aki a juhakolt kastéllá építteti át. Az 1920-as években ismét átépítették, ekkor bontották el a homlokzat előtti toronyszerű építmény kupoláját. 1931-ben Schaaf József szerezte meg, aki 1979-ig birtokolta. Az épület romlásnak indult, 2000-ben tulajdonosa, eredeti jellegétől idegen módon újjáépíttette.

BK

10068

KUNFEHÉRTÓ

KÜLTERÜLET

Szélmalom

9920

VI. körzet 1.

hrs.: 014/8

–

19. század vége

A Jánosalmáról Kiskunhalasra vezető útról a kunfehértói elágazásnál letérő földút mentén található tanya és szabadon álló, csonka kúp alakú, kúptetős malom. Fala kétrétegű: kívül téglá, belül vályog. Szerkezete hiányos. Palicsról szállították jelenlegi helyére és állították fel a 19. század végén, a 20. század elején. Jelenleg raktárnak használják. Közélemben téglalap alaprajzú lakóépület, nyeregtetővel. Népi műemlék.

BK

9920

KUNSZENTMIKLÓS

Mutató:

Kunbábony > Külterület

Múzeum > Virágh-kúria; külterület, Nyakvágó-csárda

Nyakvágó-csárda > Külterület, Szabadszállási út

Öreggimnázium > Kálvin tér 3.

Selyem I. tanya > Külterület, Kunbábony

Selyem II. tanya > Külterület, Kunbábony

Ref. templom

633

Kálvin tér 1.

hrs.: 1828

késő barokk

1791

Szabadon álló, egyhajós, szegmentíves záródású templom, DNy-i homlokzata előtt tűzkiáltó erkélyes toronnyal, a záródás fölött kontyolt nyeregtetővel. Falfelülete lizénás-tükrös, a torony homlokzatai vakolatsávós kialakításúak. A torony bejárata előtt négyszlopos, a hajó DK-i oldalán a hajó záradékában nyíló bejáratok előtt kétszlopos, timpanonos portikusok. A DK-i bejárat zárókövében évszám: 1791. A torony DNy-i falán, a karzatszint felett, valamint a hajó DK-i falán építési emléktábla: 1819–1820 és 1788–1791. Csehsüveg boltozatos belső tér, mindkét végén karzat. A torony aljában magyar nyelvű sírkő a 18. század első feléből, valamint építési emléktábla: 1754. Orgona: 1908 (Angster-gyár). Korábbi, 1754-ben épült templom falainak felhasználásával épült 1789–1791 között (építész: Rabl Károly). 1819–1820-ban tornyát megmagasították, s valószínűleg klasszicista portikuszai is ekkor épültek.

VM

633

Ref. ógimnázium – Öreggimnázium**10882**

Kálvin tér 3.

hrsz.: 1825

klasszicista

19. század első fele

ÉNy-i homlokzatával a ref. templomra (trs.: 633) néző, szabadon álló, U alaprajzú, földszintes, kontyolt nyeregtetős épület. Utcai homlokzata lizénás-tükrös tagolású. Néhány lépcsőfokkal megemelt bejárata középtengelyben, félköríves záródású tükörben. A bejárat mellett emléktábla: 1735–1997. Nyílásai részben átalakítva. Az udvari homlokzatok előtt pilléres tornác. Egytraktusos belső elrendezésű, síkmennyezetes helyiségekkel, az utcai szárnyban egy csehsüveg boltozatos helyiség. Épült Szőnyi Virág Mihály lelkész kezdeményezésére 1735-ben. A 19. század közepén bővítették. Az 1920-as években új fedélszéket kapott. 2002–2003-ban felújították, és jelentősen átépítették. A telken további épületek: ref. parókia és újgimnázium, 20. század eleje.

VM

10882

Városháza**635**

Kálvin tér 12.

hrsz.: 1830

klasszicista

1825

Szabadon álló, téglalap alaprajzú, egyemeletes, kontyolt nyeregtetős épület. DK-i, utcai homlokzatán kis kiülésű középrizalit, ÉNy-i, udvari homlokzatán egy tengely mélységű középrizalit, mindkettő timpanonnal. Az utcai timpanonban a város címere. Nagyméretű, félköríves záródású bejárata a középtengelyben. Földszinti ablakai félköríves záródású tükörben, a lunettákban rozettákkal. Kapualja csehsüveg boltozatos. Földszintje egytraktusos, oldalfolyosós elrendezésű, a folyosó donga-, a helyiségek csehsüveg- és dongaboltozatosak. Emelete kéttraktusos, középfolyosós elrendezésű, tükörboltozatos helyiségekkel, nyílászárók egy része, 19. század. Épült 1825-ben.

VM

635

Virágh-kúria (múzeum)**634**

Kossuth Lajos u. 1/a

hrsz.: 670/2

klasszicista

1820 körül

Szabadon álló, téglalap alaprajzú, földszintes, kontyolt nyeregtetős épület. K-i, Kossuth Lajos u. felé eső homlokzatán négyoszlopos tornác, a középső oszloppár fölött timpanonnal. A tornácról nyíló bejárata félköríves záródású, a lunettában VP monogramos kovacsoltvas ráccsal. Ny-i, hátsó homlokzatán kis kiülésű középrizalit, félköríves záródású ablakokkal. Kéttraktusos elrendezésű, síkmennyezetes helyiségekkel, egykor szabadkéményes konyhával. Kályhafülkék, 19. századi nyílászárók. Építette Virágh Pál főbíró 1820 körül. A 19. század végén a nemes Tóth család birtokába került. A két világháború között furdövendéglő működött az épületben, 1945 után gazdasági célokat szolgált. 1982-ben helyreállították. 1984-ben felújították, azóta helytörténeti múzeum működik benne.

VM

634

10343

Vasútállomás**10343**

Vasút u.
 hrsz.: 3215/1
 historizáló
 1880 körül

Szabadon álló, téglalap alaprajzú, egyemeletes, nyeregteretős épület. DNy-i és ÉK-i, hosszabb homlokzatain háromszög oromzatos középrizalit. DNy-i, vasúti pályatest felőli homlokzata előtt teljes hosszában faoszlopos, famellvédés folyosó, félnyeregteretűvel. A belső átalakítva. Épült az 1880-as években, típussterv alapján. Kunszentmiklós és Tass közös vasútállomása. 1990-ben teljesen felújítva.

VM

KÜLTERÜLET

9517

Nyakvágó-csárda (múzeum)**9517**

Szabadszállási út
 hrsz: 028/2

–
 18. század vége

Kunszentmiklóstól 7 km-re, a Szabadszállásra vezető út mentén álló csárda, melléképület és pince együttese, udvarán gémeskúttal és kemencével. A csárda téglalap alaprajzú, földszintes épület, K-i homlokzata D-i végén a homlokzat síkjától kissé előrelépő épületrésszel, azonos gerincmagasságú és ereszszelességű, náddal fedett nyeregteretűvel. A melléképület és a pincejárát szintén nyeregteretős, náddal fedett. Egytraktusos elrendezésű, az út felé szoba, konyha, szoba, a másik végén két helyiségből álló kocsmá. A helyiségekben gerendás deszkamennyezet, a konyha egykori szabadkéménye lefedve, az utolsóban kármentő. A nyílászárók újjak. A török idők alatt látvány helyként működött, később kocsiszínnel, istállóval, jégveremmel bővítették. A Pest – Pétervárad közötti postaút állomása volt. Nevét egy 1801-ben történt bűnesetről kapta: egy reggelen elvágott nyakkal találták Halász Györgynét, a korcsmáros feleségét. 1978 óta a Kiskunsági Nemzeti Park múzeumot működtet benne. Népi műemlék.

VM

KUNBÁBONY

9516

Selyem I. tanya**9516**

Kunbábony 8.
 hrsz.: 0294/2

–
 19. század közepe

Kunszentmiklós határától mintegy 1 km-re, a Kunszentmiklósról Kunadacsra vezető út mentén, négy épületből, illetve építményből álló együttes: lakóház, istálló és kocsiszín, disznóól, kukoricagoré. A lakóház, az istálló-kocsiszín és a disznóól egymásra merőleges hossz tengelyekkel, téglalap alakú udvar körül U alakban helyezkedik el. Mindhárom téglalap alaprajzú, földszintes, nyeregteretős, náddal fedett. A lakóház udvari homlokzata előtt falazott pilléres tornác. A fából épült kukoricagoré nyeregteretűje szintén nádazott. A Selyem család építette a 19. század közepén. A Kiskunsági Nemzeti Park kutatászállása működik benne. Népi műemlék.

VM

Selyem II. tanya**9518**

Kunbáony 7.

hrsz.: 0294/3

–

1929

Kunszentmiklós határától mintegy 1 km-re, a Kunszentmiklósról Kunadacsra vezető út mentén, a Selyem I. tanyától (trsz.: 9516) ÉNy-ra, lakóház, istálló és csűr együttese. Egymásra merőleges hossz tengelyekkel, téglalap alakú udvar körül U alakban helyezkednek el. Mindhárom épület téglalap alaprajzú, földszintes, nyeregtetős, náddal fedett. A lakóház D-i homlokzatának Ny-i felén falazott pilléres és mellvédés tornác. A Selyem család építette 1929-ben.

VM

9518

LAJOSMIZSE**KÜLTERÜLET****ALSÓBENE****Németh-tanya** (Tanyamúzeum)**8475**

Alsóbene 625.

hrsz.: 056/3

–

19. század második fele

Léckérettéssel körülkerített területen álló, négyszögletes udvart körülfogó épületek együttese. Az udvar É-i sarkából indulva, az óramutató járásával ellentétes irányban haladva: lakóház, nyárikonyha, pince, kukoricagőré kocsiszínnel, istálló, ólak szerszámokkamrával. Tégla alaprajzú, vályogfalú, földszintes épületek, nyeregtetővel, náddal fedve. A kukoricagőré faszerkezetű építmény, DNy-i oldalán a nyeregtető a földig meghosszabbítva, alatta kocsiszín. Épült a 19. század második felében, gazdája, Németh András Jászberényből költözött Lajosmizsére. Az eredeti állapotukba visszaállított épületekben 1972-ben nyílt meg az ország első tanyamúzeuma, a Magyar Mezőgazdasági Múzeum kezelésében. Népi műemlék.

CsL

8475

MIZSE**Pusztatemplom romjai****667**

Kónya dűlő

hrsz.: 0331/7

gótikus

15. század

Az 5-ös főközlekedési út 64. km-e után, a kökeresztnél balra fordulva a földúton. Szabadon álló, keletelt, egyhajós, poligonális szentélyzáródású templom, É-i hajófalának és poligonális, támpilléres szentélyének megközelítőleg négy méter magas maradványai. A szentély támpillérei újabb kiegészítések. 1591–1606 között pusztult el.

CsL

667

9399

Tanya**9399**

Mizse 236.

hrsz: 0562/6

–

19. század második fele

Az 5-ös út 60. és 61. km-e között, a Pest megyei határnál balra letérve, az aszfaltos út végénél, jobbra. Szabadon álló, téglalap alaprajzú, nyeregtetős, nádfedeles épület. DK-i homlokzatának hátsó része előtt, túlfutó tető alatt falazott pilléres tornác, a tornác folytatásában kamrák, pincelejárát. Egytraktusos elrendezésű, nyílászárók, 19. század második fele. Melléképület téglalap alaprajzú, nádfedeles nyeregtetővel, DK-i homlokzata elé toldott, faoszlopokon álló félnyeregtetővel, eredeti ajtóval. Épült a 19. század második felében. Népi műemlék.

BK

LAKITELEK**KÜLTERÜLET****Vadászkastély****9153**

Szikra 65.

hrsz: 0216/5

historizáló

1926

9153

Erdő közepén álló, téglalap alaprajzú, egyemeletes, mindkét végén felső csonkakontyolt nyeregtetős épület, favázás szerkezetet idéző oromdíszítéssel. Ny-i homlokzata D-i végén, kétszintes, oszlopos, nyitott, toronyjellegű előépítmény, kúptetővel lezárva. Az előépítménytől É-ra, deszkamellvédes, emeleti loggia. A földszinten poroszüveg boltozatos, az emeleten síkmennyezetes helyiségek, 20. század eleji nyílászárók, mosdókagylók és cserépkályha. A belső részben átalakítva. Építette Kecskemét városa erdőmérnöki lakás és irodák céljára 1924–1926-ban. 1972-ben felújították, az erdőgazdaság üdülője.

VM

MÉLYKÚT**R. k. templom (Szent Joachim)****690**

Petőfi tér

hrsz.: 2

barokk

1768

690

Dombon, szabadon álló, háromhajós, szegmenstíves szentélyzáródású, DNy-i homlokzati tornyos templom, a szentélyhez kétoldalt csatlakozó mellékterekkel, a szentély és a mellékterek felett kontyolt nyeregtetővel. A mellékhajók DNy-i homlokzata a főhajónál egy tengellyel hátrébb húzott, előttük egy-egy nyeregtetős bejárati előcsarnok. A DNy-i homlokzaton lizénás-tükrös tagolás, üres, félköríves szoborfülkékkel. Csehüveg boltozatos főhajó, a bejárati oldalon karzat, melyet a főhajó felé bővítettek. Festett üvegablakok: 20. század. Berendezés: 18. század második fele, 19–20. század: főtér, szószék: 18. század második fele, mellékoltárok: 19. század első fele. Épült 1761–1768-ban,

gróf Grassalkovich Antal költségén. 1901-ben mellékhajókkal bővítették. A templom homlokzata előtt hasábtalazaton kőfészület.

BK

MISKE

Nepomuki Szent János-szobor

664

Templom tér

hrsz.: 284

barokk

18. század

Az r. k. templom szentélye mögött, négyzet alaprajzú, négy oldalán félköríves árkádokkal áttört, gúlával fedett védőépületben álló szobor. Hasáb alakú lábazattal és fejezettel ellátott talazaton áll a szent szobra, papi ornátusban, jobb karján kereszttel és a vértanúság palmaágával. A szobor 18. századi, 19. század végén készült védőépületben.

VM

MIZSE > LAJOSMIZSE

NAGYBARACSKA

R. k. templom (Szent Imre herceg)

616

Szabadság tér

hrsz.: 759

késő barokk

1789

Szabadon álló, egyhajós, szegmentíves szentélyzáródású, É-i homlokzati tornyos templom, a szentélyzáródás fölött kontyolt nyeregtetővel, a szentély K-i oldalához kapcsolódó, alacsonyabb sekrestyével. A templom É-i homlokzatát pilaszterek tagolják, két szélső tengelyében félköríves záródású szoborfülkék, üveg mögött Szent Péter és Szent Pál faszobrával, 18. század vége. A középső tengelyben egyenes záródású, kereteletlen kapu, fém esővédő tetővel. Az oldalhomlokzatok lizénás-tükrös kialakításúak. Csehsüveg boltozatos hajó és szentély, a hajó bejárati oldalán karzat. Festett üvegablakok: 1959–1960. Berendezés: jellemzően 19. század; a szentélyben három, azonos méretű, alakú és keretelésű oltárkép: 18. század vége és 19. század (Ranolder). Épült a Magyar Királyi Kamara költségén 1789-ben. A templom előtt: Szentháromság-szobor, 1854; a szentély mögött: Nepomuki Szent János-szobor, 1794, megújítva 1888-ban.

BK

664

616

617

NEMESNÁDUDVAR

R. k. templom (Sarlósboldogasszony)

617

Dózsa György tér

hrsz.: 462

késő barokk

1807

Szabadon álló, egyhajós, egyenes szentélyzáródású, DNy-i homlokzati tornyos templom, a szentély ÉNy-i oldalához kapcsolódó sekrestyével. Hajó oldalfalain, közepén kis kiülésétű rizalitok, a rizalitok és a szentélyzáródás fölött kontyolt nyeregtetővel. DNy-i homlokzatán pilaszteres tagolás. Csehsüveg boltozatos hajó, a bejárati oldalon karzat, a karzataja poroszüveg boltozatos. A toronyaljában építési emléktábla: 1736, 1807, 1936. Falképek: 1936, 20. század második fele. Festett üvegablakok: 1909–1910. Berendezés: jellemzően 19. század eleje; fő- és mellékoltárok, oltárkép: 19. század közepe (Lacza Endre, a kalocsai érsekség festője); tabernákulum, szószek, keresztelőkút. Korábbi, 1736-ban emelt templom falainak felhasználásával épült 1806–1807-ben. 1936-ban renoválták.

BK

9960

ORDAS

Ref. templom

9960

Arany János u. 1.

hrsz.: 114/1

késő barokk

1786

Szabadon álló, téglalap alaprajzú, egyhajós, egyenes záródású, DK-i homlokzati tornyos templom, a záródás felett kontyolt nyeregtetővel. DNy-i homlokzatán bejárati előcsarnok, ÉNy-i és DK-i homlokzatán bejáratok. A templomban számos építési emléktábla: 1785–1786, 1828, 1857, 1931, 1973. Síkmennyezetes belső tér, két végében karzat. A torony felőli karzat falazott pilléres, a másik L alakú, faszkeretű, alja szélfogóként beüvegezve, mindkettő festett famellvédes. Berendezés: jellemzően 18. század vége, 19. század eleje. Épült 1785–1786-ban. 1828-ban javították, és ÉNy felé meghosszabbították. 1857-ben tetejét és tornyát javították. 1934-ben átalakították. 1973-ban felújították.

VM

PÁLMONOSTORA

KÜLTERÜLET

682

Orczy-majorság

682

Bánhidi dűlő 137.

hrsz.: 090

klasszicista

19. század első fele

Téglalap alakú udvart körülvevő, szabadon álló épületek együttese. Az udvar K-i telekhatáron elhelyezkedő bejáratától az óramutató irányával megegyező irányban haladva:

L alaprajzú, földszintes, DK-i véghomlokzata fölött felső csonkakontyolt nyeregtetős kúria, udvari homlokzatain falazott oszlopos tornáccal, egytraktusos elrendezésű, síkmennyezetes helyiségekkel, erősen átalakítva. Téglalap alaprajzú, nyeregtetős kocsisín és istálló, melyhez nyaktaggal téglalap alaprajzú, nyeregtetős cselédház kapcsolódik. Tovább nyeregtetős istálló majd nyeregtetős, emeletes magtár, egy felső csonkakontyolt nyeregtetős és egy kontyolt nyeregtetős istálló, végül két cselédház. Építette az Orczy család a 19. század első felében, később az uradalommal együtt a Pallavicini család birtokába került. 1945 után a termelőszövetkezet használta.

KCs

PETŐFISZÁLLÁS

Szent Vendel-szobor

9501

Kossuth Lajos u. 10. előtt

hrsz.: 86

–

1831

Új, hasáb alakú talapzaton álló szobor, mely a szentet bajusszal, kalapban, köpenyben, imádkozó kéztartással, lába mellett borjúval és báránnyal ábrázolja. Állították 1831-ben, restaurálták és jelenlegi helyén felállították 1985-ben.

KCs

9501

SOLT

Mutató:

Dézsmapince > Külterület

Présház és pince > Külterület

Lakóház (tájház)

8918

Deák Ferenc u. 3.

hrsz.: 740

–

19. század második fele

Lakóház, istálló kamrával és óllal, kukoricagóré, nyitott kocsisín, tároló és gémeskút együttese. A lakóház szabadon álló, utcavonalra épült, téglalap alaprajzú, földszintes, deszkaoromzatos, nyeregtetős, náddal fedett épület. ÉK-i sarkához deszkakerítés csatlakozik. Egytraktusos elrendezésű, három osztatú, gerendás deszkamennyezetes helyiségekkel. Konyhája boltíves, szabadkéményes, két szobája közül a K-iben kemence. A kamrával és óllal egybeépült istálló a Ny-i telekhatár mentén áll, téglalap alaprajzú, földszintes, nyeregtetős, náddal fedett. D-i véghomlokzatához keskenyebb és alacsonyabb, cseréppel héjalt nyeregtetős, részben nyitott toldalék kapcsolódik. A kukoricagóré és a kocsisín náddal fedett faszerkezet, a tároló újabb deszkaépítmény. Épült a 19. század második felében. Népi műemlék.

KCs

8918

Vécsey-kastély**637**

Posta u. 20.
 hrsz.: 90
 klasszicista
 1816

Szabadon álló, U alaprajzú, földszintes, kontyolt nyeregtetős épület. D-i, utcai homlokzatán haránt irányú nyeregtetővel fedett, timpanonos középrizalit, valamint sarokrizalitok, a középrizalit timpanonjában a Vécsey család, újabban elhelyezett, fából készült címere. É-i, udvari homlokzatán szintén középrizalit. Bejáratai az udvari homlokzat középrizalitjában és a véghomlokzatokon. Egytraktusos elrendezésű, síkmeny-nyezetes helyiségek, részben átalakítva. Építette a Vécsey család 1816-ban. Gróf Vécsey Karolina 1894-ben a katolikus egyházra hagyta, amely 1983-ig, mint plébániaépületet használta. 1986-ban helyreállították, jelenleg könyvtár működik benne. Udvarában: tájház.

KCs

KÜLTERÜLET**Dézma-pince****9519**

Meleghegy
 hrsz.: 2707/19

–

18. század vége

Téglalap alaprajzú, kívül és belül erősen átalakított prэшház, a belőle nyíló pincével. A prэшház homlokzatán kosárirves záródású, kőkeretes, záróköves kapu. A belsőben téglapadozat, deszkamennyezet, az oldalfalak tégl- és faburkolatosak. Hátraléjárata pincébe, amely dongaboltozattal fedett, padozata homok. Épült a 18. század végén. Jelenleg fogadó működik benne. Népi műemlék.

KCs

Prэшház és pince (pincemúzeum)**8608**

Meleghegy 536.
 hrsz.: 4830

–

19. század

Szabadon álló, téglalap alaprajzú, nyeregtetős, náddal fedett épület. Alacsony oldalfalai túlfutnak a K-i homlokzaton, így a fölöttük meghosszabbított tetővel előteret alkotnak a néhány lépcsőfokkal leüllyesztett bejárathoz. A belső nyitott fedélszékes, téglapadozatos. Hátralé, ismét néhány lépcsőfokkal lejjebb pincelejárata. A pince dongaboltozatos, földpadlóval. Épült a 19. században. 1980 óta szőlészeti és borászati eszközöket bemutató múzeum működik benne. Népi műemlék.

KCs

Prэшház és pince**8917**

Meleghegy 565.
 hrsz.: 4805

–

19. század közepe

Szabadon álló, téglalap alaprajzú, deszkaoromzatos, Ny-i végén kontyolt nyeregtetős, náddal fedett épület. K-i homlokzatán ajtó és kisméretű ablak. Belsejében nyitott

637

9519

8608

8917

fedélszékes külső kamra, amiből két helyiség nyílik: D-re a gerendás deszkamennyezetes, ablakos szoba, Ny-ra a néhány lépcsőfokkal lejjebb lévő, nyitott fedélszékes belső kamra. A belső kamrából nyílik a dongaboltozatos pince. Épült a 19. század közepén. Népi műemlék.

KCs

SOLTSZENTIMRE

KÜLTERÜLET

Templomrom (Csonkatorony) 675

Blaschkovich 2.

hrsz.: 0201/2

gótikus

15. század

A településtől kb. 4 km-re, a Bárómajornak nevezett területen. Szabadon álló, egyhajós, poligonális szentélyzáródású templom, Ny-i homlokzata előtt négyzet alaprajzú torony. Hajó- és szentélyfalai változó, fél és négy méter közötti magasságban maradtak meg, tornya teljes magasságban. A toronyalja és a hajó között félköríves záródású ajtó, fölötte csúcsíves ablak. A szentély falában szentségtartó fülke. Az 1960-as években helyreállították, újabb állagmegóvása 2000-ben volt.

KCs

675

SOLTVADKERT

Ref. templom 676

Bocskai u. 7.

hrsz.: 18

barokk

1794

Szabadon álló, egyhajós, félköríves záródású, a záródás felett nyeregetetős templom, ÉK-i homlokzati síkjából rizalitként kilépő toronnyal. ÉK-i homlokzata oromzatának széléin kővázak, hajófalain lizénás-tükrös tagolás. Szegmentíves záródású bejáratai a torony ÉK-i falán és a hajó DK-i homlokzatán. A torony bejárata fölött építési emléktábla: 1794. Dongaboltozatos belső tér, fa oszlopokon nyugvó, L alakú karzat. Berendezés: jellemzően 19. század első fele. Orgona: 1806 (Mártz Ádám). Épült 1794-ben, karzatát L alakúra 1825-ben bővítették, tornyát 1851-ben magasították.

KCs

676

R. k. temetőkápolna (Szent Kereszt) 677

Koltói Anna u. 14.

hrsz.: 1719

klasszicista

1837

Szabadon álló, egyhajós, poligonális szentélyzáródású kápolna. DNy-i, főhomlokzata középrésze előtt négyoszlopos, timpanonos portikusz, a timpanonban az építettség család címerének másolatával. A hajó négy sarkán toronyszerű, a főpárkány fölé emelkedő pillérek, sisakkal, szentélye záradékában rizalitként kilépő harangtorony. A hajó oldal-

677

falain egy-egy félkörablak. Hajója négyzetes, csegeyes kupolával fedett. Az oltár két oldalán egy-egy ajtó vezet a fallal leválasztott apszisba. Az oltár előtt, a padlóban sírkő, a timpanon címerének eredetije is a belsőben. Berendezés: oltárkép: 1987 (Pesky József 19. század első felében készült képe után festette Rácz J.). Az épület alatt kriptá. Lukács Antal építtette 1837-ben. Felújítva 1974-ben.

KCs

Ev. templom

678

Kossuth Lajos u. 2.

hrsz.: 11

késő barokk

1837

Szabadon álló, egyhajós, kosáríves záródású templom, É-i homlokzata előtt toronnyal, a záródás fölött kontyolt nyeregetetővel. Bejáratai a torony É-i homlokzatán és a K-i homlokzat közepén, utóbbi előtt alacsony, haránt irányú nyeregetetős előcsarnok. A homlokzatok lizénás-tükrös tagolásúak, az É-i homlokzat két szélső tengelyében kosáríves záródású, üres szoborfülkék, a középső szakaszban, a kapu íves esővédő teteje fölött kronosztikonos tábla: 1837. Csehsüveg boltozatos belső tér, két végén karzat. Berendezés: jellemzően 19. század közepe: oltárépitmény: 19. század (?), oltárkép: 1947 (Raksányi Dezső); padok: 1976. A hajó falán alapkö, német nyelvű felirattal, javításának dátumával: 1912. Épült 1836–1837-ban (építész: Schneiderhán Fülöp).

KCs

678

SÜKÖSD

R. k. templom (Mindenszentek)

620

Deák Ferenc u. 94.

hrsz.: 1031

klasszicista

1821

Szabadon álló, egyhajós, egyenes szentélyzáródású, K-i homlokzati tornyos templom, mindkét végén kontyolt nyeregetetővel, a szentély D-i oldalán alacsonyabb sekrestyével, a sekrestye mellett újabb toldalékkal. K-i homlokzata pilaszteres, a többi homlokzat lizénás-tükrös tagolású. Csehsüveg boltozatos hajó, bejárati oldalán karzattal. Berendezés: jellemzően: 19. század: régi főoltárkép a hajóban: 18. század, jelenlegi főoltárkép: 1950 (Prokop Péter); szobrok: 18. század. Épült 1820–1821-ben.

BK

620

KÜLTERÜLET

Szent Anna-kápolna

621

Kápolna dülő

hrsz.: 0473/2

barokk

1747

A településről Bajára vezető útról, még a falu vége előtt leágazó dülőút végén, a szántófölde közepén. Szabadon álló, egyhajós, félköríves szentélyzáródású, a szentély felett kontyolt nyeregetetős kápolna, a szentély oldalához kapcsolódó alacsonyabb, félnyeregetetős sekrestyével. Oromzata törtívű, mögötte huszártorony. A kápolna bejá-

621

rata fölött építési emléktábla: 1747. A bejárat előtt faszerkezetű, nyitott, fényergetős, újabb előépítmény. Élkereszt boltozatos hajó. Építtette Pocskai Gergely érseki erdőkerülő 1747-ben, javították 1847-ben. A kápolna mellett: kőszobrok: Szent Anna a gyermek Máriával, Szent József a kis Jézussal, 1800; kőfeszület, 1808. Kissé távolabb: téglalap alaprajzú, földszintes, nyeregretős záródkház, melléképülettel.

BK

SZABADSZÁLLÁS

Mutató:

Csőszház > Külterület

József Artila Emlékház > Külterület, csőszház

Klárík-tanya > Külterület

Ref. templom

639

Kálvin tér

hrsz.: 1

barokk

1773

Szabadon álló, keletelt, egyhajós, egyenes záródású templom, a záródás felett kontyolt nyeregretetővel. Ny-i homlokzata előtt támpilléres torony, a hajó D-i oldalán alacsonyabb bejárati előcsarnok. A torony füles keretelésű bejárata fölött ovális alakú építési emléktábla: 1770. Csehsüveg boltozatos belső tér, négy oldalán füzérdíszes mellvédű karzat. Berendezés: 19. század; szőszék, padok: 1770 körül. Orgona: 1857 (Mooser Lajos), átépítve: 1905 (Angster-orgonagyár). Az első templomot 1628-ban építtette Sarkadi Mihály, valószínűleg ennek felhasználásával, 1756-ban épült az új templomhajó. Tornyát 1769-ben építették, s a kettőt 1773-ban kapcsolták össze.

VM

639

Városháza

638

Kálvin tér 1.

hrsz.: 30

klasszicista

1826

Szabadon álló, téglalap alaprajzú, egyemeletes épület, kontyolt nyeregretetővel. K-i, főhomlokzatán pilaszterekkel tagolt, timpanonos középrizalit, haránt irányú nyeregretetővel. A timpanonban a város címere és évszám: 1826. Bejárat a középrizalit közepén. A földszinti ablakok félköríves záródású tükrökben. A két szélső vakmezőben emléktáblák: 1956 és Petőfi Sándor emlékére. Az épület É-i véghomlokzatához és Ny-i, udvari homlokzatának D-i részéhez nyaktaggal újabb épületszárnyak kapcsolódnak. A kapualj szegmenstíves dongaboltozatos. Kéttraktusos, középfolyosós elrendezésű. A földszinten dongaboltozatos folyosó és helyiségek, az emeleten tükröboltozatos folyosó, és jellemzően síkmennyezetes helyiségek. Épült 1826-ban, az újabb szárnyak az 1970-es években.

VM

638

9520

6829

641

KÜLTERÜLET

Klárík-tanya

9520

Balázspuszta 105.
hrsz.: 0468/8, 0468/9

–

19. század második fele

A településről Kerekegyházára vezető úton, kb. 14 km távolságban leágazó földúton, a leágazástól kb. 1 km-re álló első tanya mögötti harmadik tanya. Léckerítéssel kerített területen, téglalap alakú udvar három oldalán U alakban elhelyezkedő épületek: lakóház, nyári konyha és pajta. Az épületek téglalap alaprajzúak, nyeregretősek. A lakóházon és az egykori átalakított pajtán nádfedés, az újabb építésű nyári konyhán vegyesen nád és cserép. A lakóház eredetileg egybeépült az istállóval, jelenleg az egész belső lakás céljára szolgál s egy helyiséggel megtoldották. Egytraktusos, háromszatú belső elrendezésű, gerendás deszkamennyezetes helyiségekkel, szabadkéményes konyhával. Épült a 19. század második felében. Népi műemlék.

VM

Csősház (József Attila Emlékház)

6829

Csintova 4.
hrsz.: 0247/5

–

19. század második fele

A településről Kerekegyházára vezető úton, a település határa előtt, az úttól beljebb, arra merőleges hosszteneggellyel épült, szabadon álló lakóház és Ny-ról hozzá kapcsolódó, keskenyebb és alacsonyabb ólak. Mindhárom épületrész téglalap alaprajzú, nyeregretős, náddal fedve. Az udvarban újabban épült kemence. A ház falán József Attila-emléktábla. A belső két helyiségből áll, mindkettő földpadlós, gerendás deszkamennyezetes, a belsőben padkás kemence. József Attila nagypapjának, Pöcze Imrénének a háza volt. Épült a 19. század második felében. Népi műemlék.

VM

SZALKSZENTMÁRTON

Községháza

641

Jókai u. 2.
hrsz.: 17
klasszicista
1842

Szabadon álló, téglalap alaprajzú, földszintes, kontyolt nyeregretős épület. Ny-i homlokzatán falazott mellvédés, oszlopos, mindkét végén nyitott tornác. A tornácról az épületbe vezető ajtó körül emléktáblák, az egyiken: 1842. É-i homlokzatán pilaszterek, az ablakok fölött félköríves szemöldökpárkányok. Kétraktusos elrendezésű, két helyiség csehsvég boltozatos, a többi síkmennyezetes. Az előtérben kályhafülke, nyílászárók, 19. század második fele. 1710-ban a két boltozott helyiséget és az épület alatt végighúzódo pincét építették, majd 1842-ben alakították ki a jelenlegi épületet. Azóta városházaként működik. Az udvarban: újabb melléképületek.

VM

A községháza műemléki környezete (MK)**6838**

A községháza (trs.: 641) műemléki környezeteként megnevezett, de a ref. templomot (trs.: 642) és a Petőfi-házat (trs.: 643) is magában foglaló terület. Határvonala a Petőfi tér ÉK-i sarkától, a 289. hrsz.-ú telek DNy-i sarkától a következő nyomvonalon halad, az óramutató járásával megegyező irányban: D-i irányban végig a 288. és a 285. hrsz.-ú telkek Ny-i határán, majd ennek folytatásában át a 282 hrsz.-ú Petőfi téren és tovább a 4 hrsz.-ú telek Ny-i határán, egészen a telek DNy-i sarkáig. Itt K-i irányba fordulva követi a 6. hrsz.-ú telek É-i határvonalát a telek ÉNy-i sarkáig, majd D-i irányba fordulva a K-i telekhatáron eljut a telek DK-i sarkáig, ahol újra K-i irányba fordulva, az 5. hrsz.-ú telek É-i határán halad tovább a 7/2. hrsz.-ú telken álló épület K-i homlokzatának meghosszabbított vonalával alkotott metszéspontig. Ezen a vonalon D-i irányban haladva átvág a 7/2. és a 7/1. hrsz.-ú telkeken, valamint a 8. hrsz.-ú utcán és a 10. hrsz.-ú telken, majd e vonal folytatásában halad a 11. hrsz.-ú telek K-i határán a telek DK-i sarkáig. Innen a 14. hrsz.-ú telek É-i határán K-i irányban halad a telek ÉK-i sarkáig, onnan D-i irányba fordulva tovább a K-i telekhatáron, majd annak meghosszabbításában át a 15. hrsz.-ú Damjanich utcán. Itt Ny-i irányba fordul és a 20/2., a 20/1., a 19. és a 18. hrsz.-ú telkek É-i határán, azaz a Damjanich u. D-i határán halad e vonalnak a 91. hrsz.-ú telek K-i határával alkotott metszéspontjáig. D-i irányba fordulva megkerüli a 91. hrsz.-ú telket, majd a 90. hrsz.-ú telek ÉK-i sarkától a 95. hrsz.-ú telek D-i, majd Ny-i határán halad, követve annak ki- és beszögelléseit, egészen a 98. hrsz.-ú telek D-i határával alkotott metszéspontjáig. Itt Ny-i irányba fordul és a 98. hrsz.-ú telek D-i határán halad a telek DNy-i sarkáig, onnan ismét É-nak a 98., a 99. és 100. hrsz.-ú telkek Ny-i határán, majd utóbbi telek ÉNy-i sarkánál K-nek fordulva éri el a 101. hrsz.-ú telek DNy-i sarkát. Innen É-i irányban, a 101. és a 102. hrsz.-ú telek Ny-i határán, majd a 102. hrsz.-ú telek É-i határán, tovább ennek meghosszabbításában átvágva a 282. hrsz.-ú Petőfi téren, végül a 257. hrsz.-ú telek Ny-i és D-i határán haladva éri el a kiindulópontot.

VM

Vendégfogadó és mészárszék (Petőfi Sándor Emlékmúzeum)**643**

Petőfi tér 14.

hrsz.: 101

késő barokk

1810

Utcavonalra és az É-i telekhatárra épült, L alaprajzú, földszintes, felső csonkakontyolt nyeregterős épület. K-i, utcai homlokzatának D-i sarkához falazott, pilléres kerítés csatlakozik, néhány lépcsőfokkal megemelt gyalogkapuval és kocsithajtóval. Az utcai homlokzat két nyílása körül ornamentális festés töredékei. Az épület udvari homlokzatain faoszlopos tornác. Az É-i, udvari szárny tornácról nyíló folyosóján felirat: HN 1810. A K-i, utcai szárny kéttraktusos elrendezésű, négy szoba, szabadkéményes konyha, csehsüveg boltozatos pitvarral, gerendás deszkamennyezetes ivó, végül mészárszék. Az udvari szárnyban egykor füstölő, ma irodák. Korábbi épület felhasználásával épült a 1810-ben. 1844–1846 között Petrovics István, Petőfi Sándor édesapja bérelte. Az udvaron nyitott kocsizín: falazott négyzetes pillérek, fölöttük mindkét végén kontyolt nyeregterős.

VM

643

642

Ref. templom**642**

Petőfi tér
 hrsz.: 1
 barokk
 1775

Szabadon álló, egyhajós, egyenes záródású templom, É-i homlokzata előtt toronnyal, a hajó D-i végfalához kapcsolódó, négyzetes alaprajzú, alacsony karzatfeljáróval, a Ny-i homlokzathoz kapcsolódó, négyzetes alaprajzú előcsarnokkal, a hajó és a toldalékok véghomlokzatai felett kontyolt nyeregtetővel. A torony bejárata fölött építési emléktábla: 1767. A hajó hosszanti homlokzatain kosáriréses záródású vakárkádors. Csehsüveg boltozatos belső tér, a hajó két végén karzattal. A szószék mellett, a falon építési emléktábla. A karzattalvédő évszámok: 1775, 1805, monogram: Sz M, a hajóból a toronyba vezető ajtó szemöldökén évszám: 1925. Berendezés: jellemzően 18. század második fele, 19. század; szószék: 1776; Mózespad: 1776, 1891-ben megújítva; zárt ülőrész: 1827. Orgona: 1862 (Komornyik Ferdinánd). 1767-ben megépült a torony az első emeletig, 1775-ben a templom hajója, 1785-ben a torony második emelete, 1805-ben a Ny-i oldalra az előcsarnok. 1812-ben a tornyot javították (Bokor Mátyás ráckevei építőmester). 1961-ben felújították. A templom Ny-i homlokzata előtt: első és második világháborús emlékmű.

VM

Szentkirály

10069

Ref. templom**10069**

Pusztatemplom park 1.
 hrsz.: 341
 historizáló
 1901

Szabadon álló, egyhajós templom, záródása a korábbi templom egyeneszáródású, támpilléres szentélye, a záródás felett kontyolt nyeregtető. ÉK-i homlokzata előtt toronnyal, timpanonnal lezárt homlokzati síkból kilépő bejárata a torony ÉK-i homlokzatán. A hajó bejárata fölött építési emléktábla: 1901. Neogótikus vakolat architektúra a homlokzatokon és a tornyon. Fiókongaboltozott belső tér. Berendezés: jellemzően: 19. század eleje. Épült 1901-ben, a középkori Szentkirály település 13. századi, a 14. században újjáépített templomának felhasználásával. A templomtól ÉNy-ra: parókia és melléképülete. A templom záródásától DNY-ra: a középkori Szentkirály falu feltárt maradványai.

VM

SZEREMLE

Ref. templom

622

Fő u. 56.
 hrsz.: 291
 késő barokk
 1797

Szabadon álló, eredetileg egyhajós, félköríves záródású, DK-i homlokzati tornyos, a záródás felett kontyolt nyeregetetős templom, melyet később a hajó DK-i oldalához illesztett keresztoszárral T alakúvá bővítettek. Bejáratok a DNy-i, homlokzat közepén, valamint a keresztoszárny véghomlokzatán és az apszis záradékában. A főhomlokzat pilaszteres tagolású. Síkmennyezetes belső tér, a főhajó két végén falazott, bábos mellvédű karzat, a keresztoszárnyban festett famellvédés karzat. Berendezés: jellemzően 18. század vége; szószék, faszerkezetű feljárati építményén évszám: 1797. Orgona: 1820 (Marschall József). Épült 1797-ben, tornya 1820-ban. A templom telkén: U alaprajzú, földszintes iskolaépület, az U szárainak végén kontyolt nyeregetetővel.

BK

622

TASS

Szerbith-kúria

9956

Dózsa György u. 18.
 hrsz.: 1145, 1146
 késő barokk
 18. század vége

Szabadon álló, téglalap alaprajzú, földszintes, mindkét végén kontyolt nyeregetetős épület. DK-i, udvari homlokzatán falazott pilléres tornác. ÉNy-i, kerti homlokzata előtt haránt irányú nyeregetetővel fedett, négy pilléres, timpanonos portikusz. Kétraktusos elrendezésű, jellemzően síkmennyezetes helyiségekkel. A konyha dongaboltozatos, az épület egyik sarkában csehsüveg boltozatos helyiség. Építtette a Szerbith család a 18. század végén.

VM

9956

Ref. templom

644

Kálvin tér 1.
 hrsz.: 714
 historizáló
 1888

Szabadon álló, egyhajós, egyenes záródású, kontyolt nyeregetetős templom, ÉK-i homlokzata előtt toronnyal, a hajó DNy-i véghomlokzatához kapcsolódó keskenyebb és alacsonyabb, egyenes záródású bővítménnyel. A hajó és a torony, valamint a hajó és a DNy-i bővítmény kapcsolódásainál négyzetes alaprajzú bővítmények, karzatlépcsők. Bejáratok és az ÉNy-i hajófal bejárata előtt kétoszlopos portikusz. A torony ÉK-i homlokzata előtt négy ión pilléres, timpanonos portikusz. Az élkereszt boltozatos belső tér hosszanti falain két-két, a térbe mélyen benyúló, nyílásokkal áttört építmény. A falak mentén körben karzat. A DK-i pillérek között félköríves nyílású, ión pilaszterekkel tagolt szószék-alépmény, két szélén építési emléktáblával: 1886. Berendezés: jellemzően 19. század vége; úrasztala: 1743. Orgona: 1888 (Ország Sándor). Épült 1886–1888 között (éptész: Benkő Károly, kivitelezők: Gondi József és Rákos Mihály).

644

645

A templomkertben: első és második világháborús emlékmű; millenniumi emlékmű, 2001, 1956-os emlékmű.

VM

R. k. templom (Vízkereszt)

645

Munkácsy u. 25.

hrsz.: 816

klasszicista

1822

Szabadon álló, egyhajós, egyenes szentélyzáródású, É-i homlokzati tornyos templom, a szentély felett kontyolt nyeregtetővel, véghomlokzatához kapcsolódó, félköríves alaprajzú sekrestyével. Bejárat az É-i, főhomlokzat középtengelyében. A főbejárat mellett feliratos tábla: 1822. Dongaboltozatos hajó, a bejárat oldalán karzat. Berendezés: 19–20. század; főoltárkép: barokk, későbbi felirattal: Spielberger János. Építtette a Vallásalap 1822-ben. A templomkertben: kőfeszület, 1925.

VM

646

Darányi-kúria

646

Széchenyi út

hrsz.: 278/2

historizáló

19. század második fele

Szabadon álló, téglalap alaprajzú, földszintes, mindkét végén kontyolt nyeregtetőű épület. K-i homlokzata előtt négy pillére támaszkodó, timpanonos, haránt irányú nyeregtetővel fedett kocsiálahajtó. Ny-i homlokzata előtt néhány lépcsőfokkal megemelt veranda a párkány fölött attikával lezárva, az attikában törtvonalú oromzattal lezárt három nyílással. Kétraktusos, középfolyosós elrendezésű, síkmennyezetes helyiségekkel. A kastély a 19. század második felében épült. 1910-ben a Kende, 1911-ben a Nadányi, 1929-ben a Kemény család bírta, majd a Darányi család birtokába került. 1945 után könyvtár működött benne, majd 1990 után magántulajdonba került.

VM

TATAHÁZA

623

Lajkó Márton-féle szélmalom

623

Dózsa György u. 9.

hrsz.: 106

–

19. század második fele

Szabadon álló, csonka kúp alakú, kúptetős, téglaburkolatos épület. Födémái, belső szerkezete, berendezése hiányos. Raktárnak használják. Épült a 19. század második felében. Népi műemlék.

BK

TISZAALPÁR

ALPÁR

R. k. templom (Jótanács Anyja)

679

Várdomb

hrsz.: 164

barokk

1755

Dombtetőn, szabadon álló, keletelt, egyhajós, egyenes szentélyzáródású, Ny-i homlokzati tornyos templom, a szentély felett kontyolt nyeregzetűvel, a szentély és a hajó D-i oldalához kapcsolódó félnyeregzetű sekrestyével. Ny-i főhomlokzata középső tengelyében kapu, fölötte címer, monogrammal: AT, a szélső tengelyében, a karzatszinten félköríves záródású szoborfülkék. Csehsüveg boltozatos hajó, a bejárati oldalon későbbi karzat. Berendezés: jellemzően 18. század közepe: fő- és mellékoltár, szószék: 1755, Mária-szobor: 18. század vége. A korábbi, középkori templom helyén építtette gróf Althan Mihály Károly váci püspök 1752–1755 között. A templomkertben: Nepomuki Szent János-szobor, 18. század második fele; kereszt és Árpád fejedelem szobra, 1990-es évek.

VM

679

TISZAKÉCSKE

ÚJKÉCSKE

R. k. templom (Szentháromság)

668

Kőrösi u. 1.

hrsz.: 2272

klasszicista

1820

Szabadon álló, egyhajós, egyenes szentélyzáródású, D-i homlokzati tornyos templom, a szentélyzáródás fölött kontyolt nyeregzetűvel, a szentély Ny-i oldalához kapcsolódó négyzetes alaprajzú sekrestyével. D-i homlokzatán pilaszterpárokkal határolt, kis kiüléssű középizalít, íves timpanonnal. Kapuja a homlokzat középső szakaszában, fölötte első világháborús emléktábla. A homlokzat szélső tengelyeinek karzatszintjén félköríves záródású szoborfülkékben Szent Péter és Szent Pál szobrai, az attika szélein kővázák. Csehsüveg boltozatos hajó, a bejárati oldalon karzat. Falképek: 1961 (Nemsics Antal). Festett üveglablakok: 1964. Berendezés: jellemzően 19. század: főoltár, oltárkép: 1943 (Márton János), Mária-szobor: 18. század; mellékoltárok, szószék, padok, gyóntatószék. Orgona: 1835 (Kováts István), átépítve. A korábbi, 1747-ben megújított templom helyén épült 1815–1820 között. 1869-ben leégett, de hamarosan megújították. A templom előtt: kőfeszület, 1844; Nepomuki Szent János-szobor, 1853.

VM

668

4020

TISZAUG

Ref. templom

4020

Rákóczi u.
 hrsz.: 12
 késő barokk
 1797

Szabadon álló, keletelt, egyhajós, egyenes záródású, Ny-i homlokzati tornyos templom, a záródás fölött kontyolt nyeregtetővel. Síkmennyezetes belső tér, a hajó mindkét végén kőoszlopokra támaszkodó, famellvédés karzat. Berendezés: 19. századi. Orgona: 1883 (Bakos Károly). Épült 1797-ben, 1867-ben Luby Imréné adományából állították helyre.

BÉ

TOMPA

KÜLTERÜLET

BÁRÓMAJOR

Redl-kastély

692

Szabadföld 47.
 hrsz.: 0290/20, 0290/15
 romantikus
 1863

692

A Tompától Szabadkára vezető út mentén, egykor Szabadkához tartozó puszta területén álló kastély, melyhez a Szent Anna-templom (trs.: 6828) kapcsolódik. Szabadon álló, U alaprajzú épület, földszintes, nyeregtetős, pártázatos oldalszárnyakkal, emeletes, támpilléres, pártázatos sarokbástyákkal, azokhoz földszintes nyaktaggal csatlakozó emeletes, nyeregtetős, lépcsős oromzatú, pártázatos középső szárnyal. A középső szárny D-i homlokzata előtt néhány lépcsőfok magas, nyitott terasz. A főbejárat tengelye fölött a pártázatból díszes, lépcsős-fiatornyos oromzat emelkedik ki, benne az építető címere és jelmondata. Az egyik udvari homlokzaton kútház, alatta nagyméretű, faragot kútépítmény, vele szemben befalazott kocsithajtó, melynek párja a külső homlokzaton található. Az U két szára egytraktusos, oldalfolyosós elrendezésű, a helyiségek síkmennyezetesek, átalakítva. Nyílászárók, jórészt 19. század második fele. A középső szárnyban boltozott, oszlopos lépcsőház. Építette korábbi, valószínűleg 18. század végi épület felhasználásával báró Redl Béla, 1861–1863-ban (építészek: Gerster Károly és Kausser Lipót). Az egykori kastélypark területén: gloriett, volt garázs és parádés istálló, búzatároló, valamint a bejáratnál portaépület. A gloriett kivételével mindegyik erősen átalakítva.

BK

R. k. templom (Szent Anna)**6828**

Szabadföld 47.
 hrsz.: 0290/16
 historizáló
 1905

A Redl-kastély (trsz.: 692) É-i bástyája helyén épült, kereszthajós, nyeregteretős templom, színes mázas, Zsolnay-féle kerámiaacserép héjalással. Szentélye, a kereszthajó szarvai és a DK-i hajófalhoz kapcsolódó kápolna poligonális záródású, a szentély DK-i falához a kereszthajószár másik oldalán kétszakaszos, emeletes oratórium kapcsolódik. A földszintes sekrestye és előtere a kereszthajó és az oratórium elé épült. Támpillérekkel tagolt homlokzatain csúcsíves nyílások, az ablakok mérművesek. A templom homlokzatain díszítőfaragványok, szobrok, domborművek. A főbejárat fölött angyal, felirat-szalaggal: 1905. A belső bordás boltozatos, bimbós fejezetű, karcsú pillérekkel, a hajó bejárat oldalán kőkonzolokra ültetett, áttört kőrácsos karzattal, a szentélyben faragott mellvédés oratóriummal. Berendezés: jellemzően 19. század vége, korábbi darabokkal kiegészítve. Báró Redl Béla 1861-1863 építtette a jelenlegi kastélyt és É-i bástyájában kápolnát alakított ki. 1893-ban a kápolna azonban már kicsinek bizonyult, mivel a környékbeli nép plébániatemplomául is szolgált. Az új templom építését határozta el, az építkezés 1905-ben fejeződött be (építész: Wágner Károly?). A kastély részét képező templom plébániatemplomi rangot kapott.

BK

ÚJKÉCSKE > **TISZAKÉCSKE****USZÓD****Lakóház****8143**

Batthyány u. 5.
 hrsz.: 820/2
 –

19. század második fele

Fésűs beépítésben álló, előkertes, téglalap alaprajzú, földszintes, nyeregteretős, náddal fedett épület. Ny-i, utcai homlokzata lizénás-tükrös kialakítású, oromzata lépcsőzetesen ívelt. D-i, udvari homlokzatán falazott oszlopos-mellvédés tornác. Egytraktusos, hámoszatú belső elrendezésű. Padlásfeljárat a hátsó helyiségből leválasztva. A helyiségek gerendás deszkamennyezettek. A konyha átalakítva, eredetileg szabadkéményes volt. Népi műemlék, jelenleg Benedek Péter festőművész emlékháza működik benne.

KCs

VASKÚT**R. k. kápolna** (Fájdalmas Szűz)**624**

Kossuth Lajos u.
 hrsz.: 1350
 historizáló
 1884

Dombon, szabadon álló, egyhajós, poligonális szentélyzáródású, homlokzati tornyos, támpilléres kápolna. A főhomlokzat két szélső tengelyében, félköríves záródású szobor-

6828

8143

624

fülkében Szent István és Szent Imre szobra. Csehsüveg boltozatos hajó, negyedgömb kupolával fedett szentély, a bejárati oldalon karzat. Berendezés: 19. század vége, 20. század; oltárkép: 1892. Az 1824-ben emelt kápolna mai alakját az 1882–1884 közötti átépítés során nyerte el. A kápolna előtt: Kálvária-szoborcsoport és keresztúti stációk, 19. század, stációképek: 1960-as évek (Udvardi Erzsébet).

BK

HELYRAJZI SZÁMOK MUTATÓJA

04/2	Dunafalva 34		Szalkaszentmárton 112
09/3	Érsekhalma 38	1/1	Dunaegyháza 33
013/59	Helvécia 44	1/2	Hercegszántó 45
014/2	Kecskemét 82	2	Baja 24
014/8	Kunfehértó 98		Kecskemét 71
017/78	Balotaszállás 29		Mélykút 102
022/30	Kunbaracs 97	2/1	Akasztó 9
028/2	Kunszentmiklós 100	3	Hajós 43
033/17	Lajosmizse 101		Kiskunfélegyháza 87
056/3	Lajosmizse	5	Baja 26
078/3	Kerekegyháza 82		Szalkaszentmárton 111
078/17	Imrehegy 46	6	Baja 26
085/2	Imrehegy 46		Szalkaszentmárton 111
090	Pálmonostora 104	7	Kecskemét 62
0201/12	Soltszentimre 107	7/1	Kecskemét 74
0216/5	Lakitelek 102		Szalkaszentmárton 111
0247/5	Szabadszállás 110	7/2	Szalkaszentmárton 111
0290/15	Tompa 116	8	Kecskemét 62
0290/16	Tompa 117	11	Soltvadkert 108
0290/20	Tompa 116	12	Tiszazúg 116
0294/2	Kunszentmiklós 100	14	Bátya 30
0294/3	Kunszentmiklós 101		Kalocsa 56
0315/2	Dunafalva 34		Szalkaszentmárton 111
0352/5, 8	Bugac 31	15	Szalkaszentmárton 111
0360/1	Bugac 30	17	Dávod 33
0377/7	Bugac 31		Szalkaszentmárton 110
0389/4	Bugac 31	18	Soltvadkert 107
0395/5	Bugac 31		Szalkaszentmárton 111
0401/4	Bugac 32	19	Szalkaszentmárton 111
0401/7	Bugac 31	20/1	Szalkaszentmárton 111
0406	Hercegszántó 45	20/2	Szalkaszentmárton 111
0408	Hercegszántó 45	21	Kalocsa 54
0440/3	Fülöpszállás 40	22	Kalocsa 54
0455/3	Izsák 47	25	Jánoshalma 48
0562/6	Lajosmizse 102		Kalocsa 59
0468/8	Szabadszállás 110	26	Dunavecse 37
0468/9	Szabadszállás 110	30	Szabadszállás 109
0473/2	Sükösd 108	36	Izsák 47
1	Baja 24	37	Izsák 47
	Dunapataj 36	38	Apostag 9
	Géderlak 40	39	Apostag 9
	Hajós 42	41	Hajós 41
	Harta 43	44	Hajós 41
	Kecskemét 72	45	Hajós 41
	Kiskunfélegyháza 88	46	Bácsborsód 13
	Kiskunhalas 91		Hajós 41
	Szabadszállás 109	47	Hajós 41

48	Hajós 41	309/4	Kunadacs 97
49	Kecskemét 62	319	Kiskunhalas 90
49/1	Kecskemét 74	324	Kiskunhalas 93
51	Kecskemét 62	341	Szentkirály 341
52	Kecskemét 62	353	Kalocsa 53
54	Kecskemét 62	354	Kalocsa 55
55/2	Kecskemét 62	354/2	Hajós 42
60/3	Kecskemét 62	355	Kalocsa 55
60/4	Kecskemét 62	357	Kalocsa 55
64	Dunavecse 37	361/1	Kalocsa 55
64/1	Hajós 41	361/2	Kalocsa 55
64/2	Hajós 41	362	Kalocsa 52, 54
78	Dunapataj 35	364	Kalocsa 52
80	Kiskunhalas 94	365	Kalocsa 50, 52
81	Dunapataj 34	366	Kalocsa 50, 52
82	Dunaegyháza 33	385	Bácsborsód 12
83	Dunapataj 34	395	Kiskunfélegyháza 87
84/1	Dunapataj 34	462	Kecskemét 62
85	Dunapataj 34	466	Kecskemét 62
86	Dunapataj 34	429	Kecskemét 62
	Petőfiszállás 105	448	Kiskunkamja 96
90	Solt 106	462	Nmesnádudvar 104
91	Szalkaszentmárton 111	470/1, 2	Baja 21
95	Szalkaszentmárton 111	475	Kiskunfélegyháza 88
98	Szalkaszentmárton 111	475/1	Kecskemét 68
99	Szalkaszentmárton 111	476	Kecskemét 68
100	Dunavecse 37	478/1	Kecskemét 70
101	Szalkaszentmárton 111	479	Kecskemét 70
102	Szalkaszentmárton 111	480	Foktő 38
106	Tataháza 114	489	Baja 25
114/1	Ordas 104	491	Kecskemét 62
156/1	Baja 25	492	Kecskemét 62, 69
164	Tiszaalpár 115	493	Kecskemét 62, 69
166	Baja 22	515/1	Fokó 39
174	Kiskunhalas 90	518	Kecskemét 62
183	Kecskemét 62	526	Baja 15
184	Kecskemét 62	527/5	Baja 15
185	Kecskemét 62, 63	560	Kecskemét 64
188	Kecskemét 62	580	Fülöpszállás 39
189	Kecskemét 62, 63	591	Apostag 10
191	Kecskemét 62	600	Apostag 10
257	Szalkaszentmárton 111	601	Apostag 10
278/2	Tass 114	602	Kecskemét 64
282	Szalkaszentmárton 111	605	Kecskemét 64
284	Miske 103	662	Baja 28
286	Kecskemét 62	664	Fülöpszállás 39
285	Szalkaszentmárton 111	670/2	Kunszentmiklós 99
288	Szalkaszentmárton 111	694	Hercegszántó 44
289	Szalkaszentmárton 111	707/2	Csátalja 32
291	Szeremle 113	714	Tass 113

740	Solt 105	1097/2	Bátya 30
759	Nagybaracska 103	1120	Kecskemét 62
801	Baja 14	1123	Kecskemét 66
810	Baja 20	1127	Kecskemét 71
816	Tass 645	1127/5	Hajós 41
817	Felsőszentiván 38	1131	Kecskemét 80
820/2	Uszód	1143	Kecskemét 77
826	Baja 28	1145	Tass 113
844	Baja 27	1146	Tass 113
852	Baja 27	1175	Kecskemét 62, 77
867	Baja 23	1176	Kecskemét 62
870	Baja 23	1188	Kecskemét 62, 78
871	Baja 23	1241	Kecskemét 78
876	Baja 17	1264/1	Bácsalmás 11
877	Baja 16	1264/2	Bácsalmás 11
	Hajós 41	1274	Bácsalmás 11
878	Hajós 41	1284	Bácsalmás 11
879	Hajós 41	1285	Bácsalmás 12
880	Baja 26	1037/2	Baja 20
881/1	Hajós 41	1348/5	Baja 18
881/2	Hajós 41	1350	Vaskút 117
884/1	Hajós 41	1359	Baja 19
914/1	Kecskemét 70	1360/2	Baja 19
928/1	Baja 14	1374	Baja 18
987	Gara 40	1497	Kiskőrös 83
1007/1	Baja 16	1562/1	Hajós 41
1019/1	Kalocsa 57	1563	Hajós 41
1019/4	Kalocsa 57	1564	Hajós 41
1021	Baja 27	1565	Hajós 41
	Kalocsa 59	1566/1	Hajós 41
1023	Kalocsa 58	1566/2	Hajós 41
1027/4	Kalocsa 50	1566/3	Hajós 41
1028	Baja 28	1567	Hajós 41
1031	Sütkösd 108	1568	Hajós 41
1043	Baja 18	1654/2	Jánoshalma 48
1043/22	Kalocsa 52	1684	Kiskunmajsa 95
1044/4	Hajós 41	1714	Kiskunfélegyháza 89
1045/3	Hajós 41	1719	Soltvadkert 107
	Kalocsa 53	1761	Dunapataj 36
1046	Baja 17	1791	Dunapataj 35
1046/1	Kalocsa 53	1792	Dunapataj 35
1046/2	Kalocsa 53	1825	Kunszentmiklós 99
1050	Kalocsa 50, 51	1828	Kunszentmiklós 98
1051	Kiskunhalas 92	1830	Kunszentmiklós 99
1054	Császártöltés 32	2051	Kiskunfélegyháza 87
1057/1	Kalocsa 51	2061	Dunapataj 34
1066/1	Kunbaja 97	2174/2	Kecskemét 62
1066/2	Kunbaja 97	2244	Kiskunhalas 92
1087/2	Baja 16	2245	Kiskunhalas 91
1096	Harta 44	2247	Jánoshalma 49

2248/14	Kecel 60	4011	Kecskemét 62
2272	Tizsakécske 115	4014	Kecskemét 81
2394	Dunapataj 36	4030	Kecskemét 62
2518	Jánoshalma 48	4032	Kecskemét 80
2678	Kiskőrös 83	4049/1	Kecskemét 62
2707/19	Solt 106	4049/2	Kecskemét 62
2838	Kiskunmajsa 95	4049/3	Kecskemét 62
2873	Baja 22		Kecskemét 76
2913	Kecel 60	4051	Kecskemét 62
3046	Kecskemét 79	4066	Kecskemét 66
3139	Kiskőrös 83	4083	Kecskemét 62
3150/2	Kiskunfélegyháza 85	4084	Kecskemét 62
3151	Kiskunfélegyháza 84	4091/1	Kecskemét 79
3152/2	Kiskunfélegyháza 85	4091/2	Kecskemét 79
3164	Kiskunfélegyháza 88	4096	Kecskemét 79
3167	Kiskunfélegyháza 89	4097	Kecskemét 79
3186	Kiskunfélegyháza 85, 86	4101	Kecskemét 62
3215/1	Kunszentmiklós 100	4103	Kecskemét 62
3335	Kecskemét 65	4151	Kecskemét 75
3342	Kecskemét 73	4192	Jánoshalma 49
3376	Kecskemét 75	4194	Jánoshalma 49
3441/1	Kecskemét 67	4580	Kiskunhalas 94, 95
3445	Kecskemét 62, 73	4735/2	Kiskunhalas 92
3447	Kecskemét 62	4805	Solt 106
3455	Kecskemét 73	4830	Solt 106
3507/1–5	Baja 21	5060/2	Kiskunfélegyháza 89
3662	Kiskunhalas 93	5433	Kiskunfélegyháza 86
3668	Kiskunhalas 93	5940/2	Baja 29
3883/2	Kecskemét 68	5976	Baja 29
3884/2	Kecskemét 74	6343	Kiskunhalas 91
3890/3	Kecskemét 67	7726	Hajós 43
3891	Kecskemét 67	8245	Kecskemét 75
3897/1, 2	Baja 17	8250	Kecskemét 75
3898	Kecskemét 69	8251	Kecskemét 75
3903	Kecskemét 62	8252	Kecskemét 75
3905	Kecskemét 81	8253	Kecskemét 75
3906	Kecskemét 81	8254	Kecskemét 75
3910	Kecskemét 62	8255	Kecskemét 75
3911	Kecskemét 62	10004/2	Kecskemét 66
3924	Kiskunhalas 94	10208	Kecskemét 65

TÖRZSSZÁMOK MUTATÓJA

224	Dunafalva 34	537	Baja 16
481	Kecskemét 62	538	Baja 17
483	Kecskemét 63	540	Baja 17
484	Kecskemét 63	541	Baja 17
489	Kecskemét 64	542	Baja 18
490	Kecskemét 64	543	Baja 18
493	Kecskemét 65	544	Baja 18
494	Kecskemét 76	546	Baja 19
495	Kecskemét 76	547	Baja 19
496	Kecskemét 66	548	Baja 19
497	Kecskemét 68	549	Baja 20
499	Kecskemét 66	551	Baja 20
500	Kecskemét 70	553	Baja 21
501	Kecskemét 72	554	Baja 21
502	Kecskemét 70	555	Baja 22
503	Kecskemét 70	556	Baja 27
504	Kecskemét 72	557	Baja 27
505	Kecskemét 71	558	Baja 28
506	Kecskemét 73	559	Baja 27
507	Kecskemét 74	560	Baja 28
508	Kecskemét 74	561	Baja 21
510	Kecskemét 74	562	Baja 23
511	Kecskemét 75	563	Baja 23
512	Kecskemét 75	564	Baja 23
513	Kecskemét 77	565	Baja 28
514	Kecskemét 79	566	Kalocsa 52
515	Kecskemét 80	567	Kalocsa 52
516	Kecskemét 80	568	Kalocsa 54
517	Kecskemét 81	569	Kalocsa 54
519	Kecskemét 67	570	Kalocsa 55
520	Kecskemét 69	571	Kalocsa 55
521	Kecskemét 82	572	Kalocsa 55
522	Kecskemét 63	573	Kalocsa 53
523	Baja 14	574	Kalocsa 56
524	Baja 14	576	Kalocsa 51
525	Baja 15	577	Kalocsa 53
526	Baja 15	578	Kalocsa 57
527	Baja 24	579	Kalocsa 57
528	Baja 24	580	Kalocsa 58
529	Baja 25	581	Kalocsa 59
530	Baja 25	582	Kalocsa 59
531	Baja 26	583	Kalocsa 59
532	Baja 26	584	Kalocsa 50
533	Baja 26	585	Kiskőrös 84
534	Baja 16	586	Kiskőrös 84
535	Baja 16	587	Kiskőrös 85
536	Baja 29	588	Kiskőrös 89

589	Kiskőrös 89	645	Tass 114
590	Kiskőrös 87	646	Tass 114
591	Kiskőrös 86	647	Bátya 30
592	Kiskőrös 89	648	Bátya 30
593	Kiskőrös 88	649	Dunapataj 35
594	Kiskőrös 88	650	Dunapataj 34
595	Kiskőrös 85	651	Dunapataj 35
596	Kiskőrös 86	652	Dunapataj 35
597	Kiskunhalas 90	657	Foktő 38
598	Kiskunhalas 90	658	Foktő 39
599	Kiskunhalas 91	659	Géderlak 40
600	Kiskunhalas 91	660	Hajós 40
601	Kiskunhalas 92	661	Hajós 42
602	Kiskunhalas 92	662	Hajós 43
603	Kiskunhalas 93	663	Hajós 42
604	Kiskunhalas 93	664	Miske 103
605	Kiskunhalas 94	665	Izsák 47
606	Bácsalmás 11	666	Izsák 47
607	Bácsborsód 13	667	Lajosmizse 101
608	Bácsborsód 12	668	Tiszakécske 115
609	Csátalja 32	669	Akasztró 9
610	Dávod 33	670	Fülöpszállás 39
613	Felsőszentiván 38	671	Kecel 60
614	Gara 40	672	Kecel 60
615	Hercegszántó 45	673	Kiskőrös 83
616	Nagybaracska 103	674	Kiskőrös 83
617	Nemesnádudvar 104	675	Soltszentimre 107
620	Sütkösd 108	676	Soltvadkert 107
621	Sütkösd 108	677	Soltvadkert 107
622	Szeremle 113	678	Soltvadkert 108
623	Tataháza 114	679	Tiszaalpár 115
624	Vaskút 117	681	Kiskunmajsa 95
625	Apostag 9	682	Pálmonostora 103
626	Apostag 9	685	Jánoshalma 48
627	Apostag 10	686	Jánoshalma 49
628	Apostag 10	687	Jánoshalma 48
629	Dunaegyháza 33	688	Kisszállás 96
630	Dunavecse 37	689	Kunbaja 97
631	Harta 44	690	Mélykút 102
632	Harta 43	692	Tompa 116
633	Kunszentmiklós 98	4020	Tiszaug 116
634	Kunszentmiklós 99	6673	Kiskunhalas 95
635	Kunszentmiklós 99	6800	Kalocsa 52
637	Solt 106	6828	Tompa 117
638	Szabadszállás 109	6829	Szabadszállás 110
639	Szabadszállás 109	6837	Dunapataj 34
641	Szalkaszentmárton 110	6838	Szalkaszentmárton 111
642	Szalkaszentmárton 112	6839	Hajó 41
643	Szalkaszentmárton 111	6870	Dunavecse 37
644	Tass 113	6871	Dunavecse 37

8143	Uszód 117	9518	Kunszentmiklós 101
8475	Lajosmizse 101	9519	Solt 106
8608	Solt 106	9520	Szabadszállás 110
8610	Hajós 43	9867	Kiskunhalas 91
8609	Császártöltés 32	9888	Balotaszállás 29
8698	Kalocsa 50	9920	Kunfehértó 98
8713	Dunaegyháza 33	9948	Kiskőrös 87
8787	Fülöpszállás 39	9954	Bácsalmás 11
8803	Hercegszántó 44	9956	Tass 113
8812	Kiskőrös 83	9960	Ordas 104
8917	Solt 106	9987	Kecskemét 75
8918	Solt 105	10004	Apostag 10
8924	Baja 29	10026	Kecskemét 69
8996	Bugac 31	10035	Imrehegy 46
8997	Bugac 31	10343	Kunszentmiklós 100
8998	Bugac 31	10067	Kiskőrös 87
9071	Kecskemét 67	10068	Kunbaracs 97
9072	Kecskemét 68	10069	Szentkirály 112
9090	Kunadacs 97	10142	Dunapataj 36
9091	Kiskunhalas 93	10143	Dunapataj 36
9113	Helvécia 44	10149	Dunapataj 36
9114	Érsekhalma 38	10175	Kiksunmája 95
9153	Lakitelek 102	10200	Kiskőrös 83
9155	Hercegszántó 45	10341	Jánoshalma 49
9156	Hercegszántó 45	10342	Kiskunhalas 94
9208	Kiskunhalas 94	10442	Kiskőrös 88
9210	Kiskunhalas 92	10460	Kecskemét 81
9211	Bugac 30	10634	Bácsalmás 11
9212	Bugac 31	10635	Bácsalmás 12
9331	Bugac 31	10663	Kecskemét 65
9399	Lajosmizse 102	10672	Baja 22
9449	Kecskemét 79	10657	Kecskemét 62
9473	Kecskemét 64	10677	Kecskemét 78
9501	Petőfiszállás 105	10768	Kecskemét 77
9510	Bugac 31	10813	Kecskemét 80
9511	Fülöpszállás 40	10882	Kunszentmiklós 99
9512	Imrehegy 46	10902	Kecskemét 66
9513	Izsák 47	10908	Kecskemét 73
9514	Jánoshalma 48	10922	Kecskemét 73
9515	Kerekegyháza 82	10929	Kecskemét 68
9516	Kunszentmiklós 100	11035	Kecskemét 78
9517	Kunszentmiklós 100		

KIEGÉSZÍTÉSEK – JEGYZETEK

Jobbító megjegyzéseiket, kiegészítéseiket kérjük erre a címre eljuttatni: **istvan.bardoly@koh.hu**

LISTED BUILDINGS IN HUNGARY

BÁCS–KISKUN COUNTY

The present volume is an official publication of the listed buildings in Hungary, edited and published by the National Office of Cultural Heritage. Each entry contains the basic topographical data of the buildings, date and period most characteristic in their present appearance, and a short description of the structure and its building history, with reference to valuable fixtures, fittings, and furnishing, if any. Further information on all the indicated items is available at the listed buildings records section of the office to be contacted by mail: Kulturális Örökségvédelmi Hivatal, Nyilvántartási Osztály H-1014 Budapest, Táncsics u. 1., or e-mail through our web site at www.koh.hu